

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

KONCEPCE

působení Národního památkového ústavu

ANALÝZA • CÍLE • IMPLEMENTACE

2016–2021

OBSAH

	Na koncepci se autorsky podíleli	4
	Použité zkratky a pojmy	5
1	Úvod	8
1.1	Věcný a časový kontext	13
2	Východiska pro návrhovou část	24
2.1	Východiska z obecných dokumentů	25
2.2	SWOT analýza	30
2.3	Vyhodnocení účinnosti stávajících opatření vyplývajících z Koncepce NPÚ 2011–2015	36
3	Návrhová část	48
3.1	Vize a cíle	49
3.2	Nakládání s památkovým fondem	50
3.3	Správa památkových objektů	67
3.4	Vědeckovýzkumná činnost	76
3.5	ICT v památkové péči	78
3.7	Vzdělávání	82
3.6	Komunikace	86
4	Závěr	90
4.1	Legislativní a nelegislativní opatření, která implementace konceptních cílů vyžaduje	91
4.2	Celková kvantifikace nároků na finanční zdroje	91
4.3	Celostátní a regionální rozměr koncepce	92

NA KONCEPCI SE AUTORSKY PODÍLELI

Balský Jiří,
ředitel ÚOP v Josefově

Bobek Karel,
kastelán SZ Kozel

Brabec Tomáš,
referent sekce SPO

Fedor Petr,
náměstek pro správu památkových objektů
generální ředitelky NPÚ (do 31. 5. 2016)

Goryczková Naděžda,
generální ředitelka NPÚ

Hendrychová Kristina,
vedoucí oddělení nemovitých památek
GnŘ NPÚ

Horyna Tomáš,
kastelán SZ Červená Lhota

Indrová Martina,
ředitelka ÚOP v Telči

Juračková Simona,
vedoucí OPPV GnŘ NPÚ

Kadlec Miloš,
ředitel ÚPS na Sychrově

Krčmář Miloš,
ředitel ÚOP v Liberci

Křesadlová Lenka,
pověřená řízením Metodického centra
zahradní kultury v Kroměříži

Křížová Alexandra,
vedoucí odboru EDIS GnŘ NPÚ

Kunst Lukáš,
zástupce kastelána SH Karlštejn

Kučová Věra,
vedoucí referátu památek
s mezinárodním statutem GnŘ NPÚ

Michelfeit Dušan,
ředitel ÚPS v Praze

Norek Bohumil,
kastelán SZ Telč

Pavelec Petr,
ředitel ÚPS v Českých Budějovicích

Pešek Oldřich,
provozně-ekonomický náměstek
generální ředitelky NPÚ

Pohl Rudolf,
náměstek pro správu památkových objektů
generální ředitelky NPÚ (od 1. 9. 2016)

Rezková Příbylová Naděžda,
ředitelka Metodického centra
pro vzdělávání v Telči

Řezníčková Hana,
referentka vzdělávání GnŘ NPÚ

Samojská Kateřina,
referentka Metodického centra
pro vzdělávání v Telči

Slezák Jan,
ředitel ÚPS v Kroměříži

Spejchal Petr,
vedoucí Kanceláře generální ředitelky NPÚ

Šindler Milan,
vedoucí oddělení garantů NKP GnŘ NPÚ

Šnajdarová Dagmar,
tisková mluvčí ÚPS v Kroměříži

Tichá Jana,
tisková mluvčí NPÚ

Tomášek Martin,
náměstek pro památkovou péči
generální ředitelky NPÚ

Truxová Inka,
vedoucí oddělení specialistů GnŘ NPÚ

Volčík Petr,
vedoucí odboru informatiky GnŘ NPÚ

Wizovský Tomáš,
kastelán SH Bečov

POUŽITÉ ZKRATKY A POJMY

ADČ

AOPK

ArtGuard

AUÚP

BOZP

CARARE

CastIS

CCTV

CK

Codebook

Colosseum

CR

CzT

ČC

ČRo

ČT

ČÚZK

DEMUS

EAN

EDIS

EPS

ESF

ESS

EZS

EIA

EU

FM EHP

FRM

GAČR

GIS

GnŘ

GŘ

HOŘ

HZS

ICT

Archeologická databáze Čech

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

systém pro evidenci movitého kulturního dědictví ČR v rámci programu ISO

Asociace pro urbanismus a územní plánování

bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Connecting ARchaeology and ARchitecture in Europeana – mezinárodní projekt pro integraci digitálních dat z oblasti archeologie a architektonického dědictví

systém pro evidenci a správu mobiliárních fondů

bezpečnostní kamerový systém

cestovní kancelář

systém pro evidenci a správu sdílených číselníků v rámci IISPP

rezervační a vstupenkový systém

cestovní ruch

CzechTourism

Česká centra

Český rozhlas

Česká televize

Český úřad zeměměřičský a katastrální

systém pro evidenci sbírkových předmětů

European Article number

Evidence, dokumentace a informační systémy

elektronická požární signalizace

evropský sociální fond

elektronická spisová služba

elektronický zabezpečovací systém

Environmental Impact Assessment (Vyhodnocení vlivů na životní prostředí)

Evropská unie

Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru

Fond reprodukce majetku

Grantová agentura České republiky

Geografický informační systém

generální ředitelství

generální ředitel(ka)

hlavní organizační řád

Hasičský záchranný sbor

informační a komunikační technologie

INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in Europe – Směrnice EU o vybudování infrastruktury prostorových dat
IISPP	Integrovaný informační systém památkové péče
IOP	integrováný operační program
IP DKRVO	institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISAD	informační systém o archeologických datech
ISDS	informační systém datových schránek
IS	informační systém
ISO	Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví
ISZR	informační systém základních registrů
KM	kulturní mobiliář
KP	kulturní památka
KPZ	krajinná památková zóna
LoCloud	mezinárodní projekt pro integraci digitálních dat z oblasti archeologie a architektonického dědictví
MC	metodické centrum
MCPV	Metodické centrum pro vzdělávání
MIS	Metainformační systém NPÚ – úložiště digitálních dokumentů v NPÚ
MK/MK ČR	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MonumIS	systém pro evidenci a správu dat středního seznamu kulturních památek ČR
MonumNet	systém pro prezentaci dat Ústředního seznamu kulturních památek ČR
MPR	Městská památková rezervace
MPZ	Městská památková zóna
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAKI	veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích
NKP	národní kulturní památka
NPÚ	Národní památkový ústav
OON	ostatní osobní náklady
OPD	operativní dokumentace
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPPA	Operační program Praha Adaptabilita
OPVVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OPŽP	Operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OVV MK	Odbor vědy a výzkumu Ministerstva kultury
PČR	Policie ČR
PD	projektová dokumentace

PMS	památky mezinárodního statusu
PO	památkový objekt zpřístupněný veřejnosti
PP	památková péče
PR	památková rezervace
PT	platová třída
PZ	památková zóna
PZAD	Program záchrany architektonického dědictví
PZTS	poplachové zabezpečovací a tísňové systémy
Památkový zákon	zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči
RIV	Rejstřík informací o výsledcích výzkumu a vývoje
RP	rozvojová plocha
RVT	Referát vědeckého tajemníka
SAS	Státní archeologický seznam
SEA	Strategic Environmental Assessment (Posuzování vlivů na životní prostředí)
SHP	stavebněhistorický průzkum
SH	státní hrad
SHZ	státní hrad a zámek
SMVS	Správa majetku ve vlastnictví státu (investiční program MK ČR)
SPO	správy památkových objektů
SPP	státní památková péče
SÚRPMO	Státní ústav pro rekonstrukci měst a objektů
SÚPP	Státní ústav památkové péče
SZ	státní zámek
TUR	trvale udržitelný rozvoj
Tritius	systém pro správu knihovních a dokumentačních fondů
ÚAP	územně analytické podklady
ÚDU AV ČR	Ústav dějin umění Akademie věd ČR
ÚOP	územní odborné pracoviště NPÚ
ÚP	ústřední pracoviště NPÚ
ÚPS	územní památková správa
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSKP	Ústřední seznam kulturních památek České republiky
UÚR	Ústav územního rozvoje
VaV	věda a výzkum
VAL	významné archeologické lokality
VEMA	účetní systém pro mzdy a personalistiku
WAM S/3	účetní systém
WAM Workflow	systém pro schvalování účetních dokladů
ZAV	záchranný archeologický výzkum

Národní památkový ústav (NPÚ) je odborná organizace, jež sdružuje dva hlavní směry významných činností v oblasti památkové péče – vykonává funkci v zákoně zakotvené odborné organizace státní památkové péče a zajišťuje obnovu, správu, propagaci a zpřístupnění unikátního souboru státních hradů, zámků a dalších typů historických objektů, který představuje jednu z nejvýznamnějších součástí kulturního dědictví České republiky. První z těchto činností zahrnuje celou řadu služeb, spojených především s výkonem památkové péče na území celé České republiky. Jedná se o široké spektrum aktivit od formulací odborných vyjádření, dokumentace památek a metodickou pomoc přes provádění archeologických výzkumů po stavebněhistorické průzkumy apod. Zachování tradičních hodnot v území, podpora vytváření prostoru pro lokální ekonomiku (nejen turistiku) a v neposlední řadě i aspekty národních dějin mají značný společenský význam. Důležité je, aby argumentace oboru památkové péče byla, např. směrem ke snahám o vstupy moderní architektury do památkových objektů i území nebo při dialogu se subjekty hájícími jiné veřejné zájmy, vyvážená. NPÚ proto kontinuálně pracuje na prohloubení poznání a na moderních metodických postupech v oblasti ochrany kulturního dědictví, a usiluje o zajištění jejich jednotné aplikace a kontroly. NPÚ shromažďuje komplexní informace o památkovém fondu celé České republiky; základem je Ústřední seznam kulturních památek ČR (ÚSKP), který vede.

NPÚ spravovaný soubor státních památkových objektů zpřístupněných veřejnosti byl

v mnoha ohledech formován převratnými společensko-politickými událostmi v průběhu celého 20. století. K zásadním mezníkům těchto událostí, při nichž se kvantitativně i kvalitativně formoval současný soubor objektů NPÚ, patří vznik Československé republiky v roce 1918 a související etatizace majetku habsbursko-lotrinského rodu, důsledky 1. pozemkové reformy v letech 1919–1938, naplnění tzv. konfiskačních dekretů prezidenta E. Beneše z roku 1945, aplikace zákona 143/1947, zvaného Lex Schwarzenberg, konfiskace majetků po komunistickém převratu v roce 1948 a oprávněné restituice tohoto majetku po roce 1990. Během těchto událostí a v jejich důsledku se utvářelo a proměňovalo ideové a koncepční pojetí správy zestátněných památkových objektů, podléhající zejména v období mezi roky 1948 a 1989 výrazné ideologizaci a kulturně-historické dezinterpretaci. Soubor památek NPÚ, rozprostřený rovnoměrně po celém území České republiky, představuje v obecné rovině „sít“ vizuálních dominant kulturní krajiny, respektive důvěrně známých míst, která jsou zdrojem regionálních

Zámecká kaple ve Vizovicích

i šířeji prožívaných sociálních a kulturních identit. Současně tato „síť“ mimo jiné zahrnuje vzájemně korelující odkazy k národní, evropské a v mnoha ohledech i světové historii. Děje se tak zejména prostřednictvím vztahů k osobnostem zakladatelů nebo historických vlastníků spravovaných památek, souvisejících dějinných funkcí a událostí, urbanistických, architektonických nebo uměleckých hodnot, historicky vrstvených a shromažďovaných v průběhu staletí. Pokud je tato mimořádná kulturně-historická komplexnost odpovídajícím způsobem interpretována, prezentována a zapojena do společenského dění, přináší množství multiplikačních ekonomických a jiných efektů, nachází široké uplatnění v kultivovaných volnočasových aktivitách, ve vzdělávání, ve vědě a výzkumu a v dalších sférách veřejného zájmu. Uchovává vědomí historické kontinuity, je zdrojem národní identity i hrdosti, podporuje kulturní sebevědomí, nadhled

a toleranci. V rámci nové koncepce správy památek NPÚ je nutné tento potenciál plně využít a více než v minulosti podporovat aktivity, které povedou k intenzivnějšímu vnímání památek ve správě NPÚ jako celku včetně posilování identity NPÚ jako odpovědného správce tohoto souboru.

NPÚ je tvůrcem a správcem informačních systémů v oblasti hmotného kulturního dědictví, které představují Integrovaný informační systém památkové péče (IISPP), zahrnující Památkový katalog, oborový geografický informační systém (GIS), systém pro evidenci a správu digitální dokumentace (MIS), informační systém o archeologických datech (ISAD), systém pro správu mobiliárních fondů (CastIS), systém pro správu odborných a historických knihovních a dokumentačních fondů Tritius a další. Ty jsou budovány jako maximálně otevřené a komplexní. Jejich účelem je relevantními a spolehlivými informacemi doložit veřejný zájem na ochraně památkového fondu a tento zprostředkovat široké veřejnosti. Veškeré shromažďované a spravované informace musejí být ukládány bezpečně, strukturovaně, provázaně a u citlivých údajů nezciťitelně. Uživatelé těchto informací jsou různé zájmové skupiny, zejména centrální instituce, výkonné orgány a organiza-

Praha - socha Neptuna od Bohuslava Schnircha v Havlíčkových sadech

ce veřejné správy, obce, vlastníci památkově chráněných věcí, ale také badatelé a celá široká veřejnost. Uživatelské rozhraní proto musí být univerzální, uživatelsky vstřícné. Systémy umožňují zpřístupnění informací v různé míře podrobnosti dle prokázaného zájmu uživatele. Jejich základem a podmínkou je proto jejich jednoduchá a věcná podoba. Informační systémy jsou obrazem a odrazem odborných činností NPÚ v celé jejich komplexnosti.

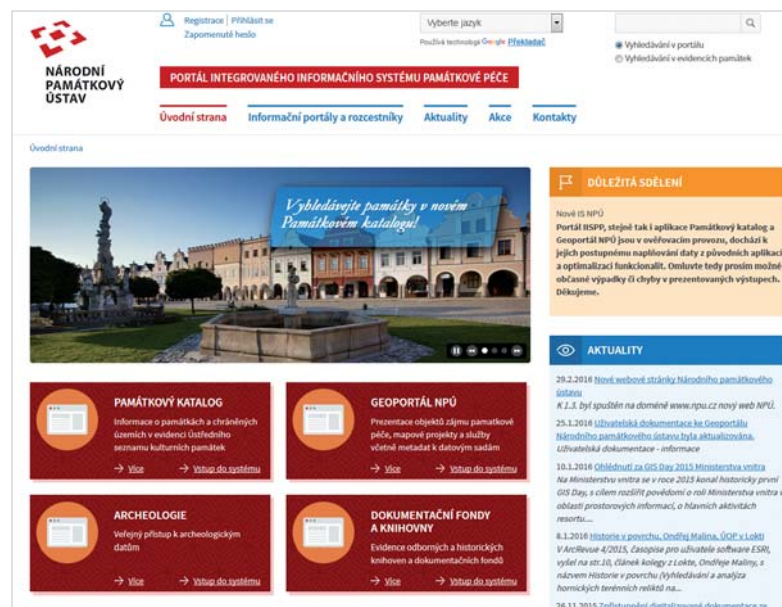
Významnou oblastí činnosti NPÚ je vědecko-výzkumná činnost a přenášení jejích poznatků do praxe, a to zejména formou kvalitních metodických publikací odrážejících potřeby oboru a činnosti NPÚ a publikací, představujících soubor objektů památkové hodnoty, který je v jeho ve správě. Ve výstupech své vědeckovýzkumné činnosti se chce NPÚ profilovat jako organizace, která hájí veřejný zájem a zároveň je poskytovatelem veřejné a srozumitelné služby pro široké spektrum vlastníků a uživatelů památek, orgánů památkové péče a dalších zájemců o obor. NPÚ zpracovává, ukládá a zpřístupňuje maximum informací o celém památkovém fondu. Jeho

úloha je v tomto ohledu nezastupitelná a je jedním z hlavních důvodů jeho existence jako odborné organizace spolupodávající za stav kulturního dědictví ČR.

Zásadním programovým vstupem NPÚ do příštího období, a to i vzhledem k výše uvedenému, je zaměření na vědeckovýzkumnou činnost, rozvoj informačních systémů a vytváření jejich webo-

vých aplikací a příkladná péče a prezentace souboru státních památek zpřístupněných veřejnosti. Důležitá je prezentace aktivit NPÚ jako veřejné služby, edukace veřejnosti k lepšímu vnímání hodnot, které chráníme, vzdělávání stavebníků a řemeslníků v oblasti aplikace tradičních řemesel a technologií a v neposlední řadě také vzdělávání pracovníků památkové péče všech oborů a jejich zařazení v hlavním organizačním řádu. Pozadu nesmí zůstat ani kvalitní vědecké zhodnocení mobiliárních fondů ve správě NPÚ a zpřístupňování aktuálních informací o objektech v jeho správě.

NPÚ je organizací, mezi jejímiž pracovníky je zastoupeno široké spektrum odborností a specializací nezbytných pro kvalitní výkon památkové péče, která je svou povahou interdisciplinární. Tuto kumulativní výhodu profesního složení má NPÚ jako jedna z mála organizací v ČR. Tato výhoda není dosud zcela využita. V této oblasti musí základní kroky zvyšování kvality v oboru směřovat také dovnitř instituce – památkové objekty ve správě NPÚ musí být skutečně vzorově spravovanými lokalitami, kde i od-

Portál IISPP

borné útvary památkové péče v praxi provádějí stavebněhistorické průzkumy (SHP), záchranné archeologické výzkumy (ZAV) a operativní dokumentaci (OPD) včetně nutných expertiz. Přímé zapojení pracovníků instituce do všech činností, které pomáhají při přípravě jakékoliv obnovy či rozsáhlejší údržby, napomůže zároveň partnerskému jednání v rámci celého procesu obnovy a získání ucelené zkušenosti procesu obnovy z hlediska správce/majitele historického objektu. Cílem je již v době přípravy obnovy v rámci NPÚ a jím spravovaných objektů co nejvíce snížit rizika spojená s jakýmkoli zásahem do struktury památky. Každá obnova či větší akce údržby musí být základním způsobem dokumentována a její výsledky

musí obohatit tezaurus informací o objektu v rámci budování celého IISPP. Důležitá je pravidelná výměna zkušeností z práce útvarů napříč sekcemi NPÚ, šíření informací v podobě příkladů dobré praxe nebo i negativních zkušeností a vyhodnocení poznatků k jejich předcházení. Významným cílem je zúročení všech odborných a praktických poznatků složek NPÚ do metodických materiálů nejrůznějšího zaměření.

Plnění výše zmíněných obecných cílů a úkolů nelze zajistit bez vzdělaných a motivovaných zaměstnanců. Důraz musí být položen, kromě po právu často skloňovaného adekvátního odměňování, na možnosti stimulujícího profesního růstu v rámci organizace.

Zámek Kratochvíle

1.1 VĚCNÝ A ČASOVÝ KONTEXT

1.1.1 Analýza stavu

1.1.1.1 Základní vývojové tendence uplynulých let a jejich vyhodnocení

V posledních pěti letech, od roku 2010, prošel NPÚ velmi podstatnými změnami jak z vlastního podnětu, tak v důsledku vnějších vlivů. Předně byla připravena, rozpracována a v roce 2013 zavedena do praxe významná organizační změna celého NPÚ, která přispěla k racionalizaci a tematické srozumitelnosti činností na jednotlivých územních pracovištích. K docílení efektivnějšího ekonomického i odborného řízení byla z dosavadních 13 regionálních územních odborných pracovišť (ÚOP) vyňata sekce správ památkových objektů a vytvořena čtyři nová územní pracoviště – Územní památkové správy (ÚPS) v Praze, Českých Budějovicích, Kroměříži a na Sychrově. Pro lepší manažerské řízení byl vytvořen centrální řídicí orgán v podobě generálního ředitelství. Pracoviště odborné památkové péče přitom nadále reflektují krajské správní uspořádání tak, aby zůstaly srozumitelné vazby na výkonné orgány státní památkové péče. NPÚ tak deset let po svém založení v roce 2003 získal organizační strukturu, která plně respektuje dva hlavní směry jeho statutární činnosti. Tato základní změna znamenala hospodářskou stabilizaci a s tím související racionalizaci řízení obou základních činností – odborné složky památkové péče a správy památek zpřístupněných veřejnosti.

Implementace nové organizační struktury NPÚ byla ovlivněna hned několika dalšími okolnostmi. Především negativním celospolečenským vývojem – hospodářskou krizí, která se výrazně promítla do snížení příspěvku na provoz a negativně ovlivnila

výnosy z turistického ruchu. Snížení provozního příspěvku, doprovázené redukcí počtu zaměstnanců, zamezilo intenzivnějšímu rozvoji instituce a naplňování veřejné služby v obou oblastech působení NPÚ. Přesto se ústavu podařilo zajistit základní rozvoj informačních systémů nezbytných pro práci moderní instituce naplňující veřejný zájem a posílení vědeckovýzkumné činnosti, která vedla k výraznému zvýšení erudice instituce. Souběžně se rozvíjela kvalitní publikační činnost i účinnější prezentace NPÚ vůči veřejnosti. V neposlední řadě se podařilo posílit sjednocování metodických přístupů v oblasti odborné památkové péče i ekonomické řízení správ památkových objektů. Snížení příspěvku ze státního rozpočtu nahradil NPÚ intenzivní působností v rámci hledání všech možností, a to jak zvýšenými výnosy z činnosti na správách památek zpřístupněných veřejnosti, tak mimorozpočtovými zdroji především z finančních zdrojů Evropské unie v rámci programového období 2007–2013. Toto řešení bylo možné však pouze s maximálním vytěžením rezerv pracovních kapacit zaměstnanců daleko nad rámec povinností a nelze je považovat za trvalé, nýbrž pouze za přechodné. Narovnání příspěvku na provoz na úroveň před rokem 2009 je pro budoucí rozvoj obou základních oblastí působení NPÚ zcela nezbytnou podmínkou.

Činností pracovníků sekce památkové péče, která se především projevuje ve vztahu k širší veřejnosti, státní správě i samosprávě všech stupňů, je zejména odborný památko-

vý dohled nad obnovou kulturních památek a široké poradenství a osvětová činnost ve věci památkové péče nejrůznějším složkám společnosti. Důležitou činností sekce je odborná dokumentace, shromažďování a zachování informací o kulturních památkách a zprostředkování těchto informací moderními formami široké veřejnosti. Tyto činnosti nelze zajišťovat v potřebné kvalitě i kvantitě bez dostatečného počtu kvalifiko-

vaných odborníků s odpovídající odměnou za provedenou práci. V sekci správy památkových objektů (PO) je situace obdobná – nižší rozpočet a nedostatek personálu ovlivňuje řádnou každodenní péči o svěřené památky zpřístupněné veřejnosti, která by za jiných okolností mohla být zajišťována ve větším rozsahu a vyšší kvalitě, a má dopad i na efektivnější generování výnosů, které tvoří podstatnou část rozpočtu NPÚ.

1.1.1.2 Zhodnocení vývoje základních ekonomických ukazatelů

Základním pozitivním efektem realizované organizační změny na přelomu let 2012 a 2013 v oblasti ekonomického řízení NPÚ je sjednocení datové základny pro hodnocení hospodaření v centrálním účetním systému a postupné sjednocování postupů a procesů. S ohledem na výchozí stav, kdy jednotlivá územní pracoviště NPÚ byla fakticky samostatně hospodařícími jednotkami formálně v rámci jedné organizace, je přesnější interpretace dat v období 2003 až 2012 za celé NPÚ komplikovaná. Historicky odlišné výchozí podmínky jednotlivých územních pracovišť a rovněž i odlišný přístup k ekonomickým prioritám nedovoloval objektivní komparaci jednotlivých pracovišť. Běžně užívaná metodika prostého indexování pak výchozí podmínky jednotlivých pracovišť nadále prohlubovala. Nově nastavený systém ekonomického řízení NPÚ v průběhu tří let (2013 až 2015) vedl k vyrovnaní většiny ekonomických podmínek pro hospodaření územních odborných pracovišť. Tato pracoviště mají z vnitřního pohledu NPÚ rozpočtový charakter bez významnějšího podílu vlastních výnosů na celkovém hospodaření.

Ve vztahu k územním památkovým správám proces ekonomické stabilizace a sjednocování probíhá s ohledem na odlišnosti ve

variabilitě vykonávaných činností a vyšší závislosti na generování vlastních výnosů pomaleji, nicméně lze předpokládat, že v horizontu pěti let budou již podmínky v hospodaření jednotlivých pracovišť na srovnatelné úrovni. V oblasti správ památkových objektů lze konstatovat stále přetrvávající vnitřní dluh v obnově a údržbě, jehož postupné snižování je možné ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

Pro dosažení cíle eliminace vnitřního dluhu na obnově a údržbě památek je nezbytné zajištění dlouhodobě stabilních zdrojů NPÚ, zejména příspěvku na provoz a vlastních výnosů NPÚ, dále pak účelových dotací v rámci programového financování a v neposlední řadě též schopností participovat na financování z evropských zdrojů.

VÝNOSY

Z hlediska vývoje příspěvku na provoz byla situace v letech 2011 až 2013 kritická, přičemž reorganizace výrazně napomohla hledání vnitřních úspor na udržení provozu a výsledku hospodaření NPÚ v kladných číslech. Vývoj příspěvku na provoz v letech 2014 a 2015 uvolnil vnitřní napětí plynoucí z restriktivních výdajových opatření a nepřímě vedl ke stabilizaci úrovně obligatorních

provozních výdajů. Přímý dopad měl vývoj příspěvku na provoz v letech 2014 a 2015 na zvyšování limitu na platy, a tedy na růst průměrné mzdy v organizaci. Současně bylo možné podstatnější část fondu reprodukce majetku směřovat do nových investic a snížit úroveň zapojení FRM jako doplňkového zdroje financování, zejména oprav a udržování, v rámci udržování vyrovnaného hospodářského výsledku.

V oblasti vlastních výnosů se projevuje rostoucí trend, jehož příčiny lze spatřovat ve změně spotřebitelského chování v důsledku geopolitického vývoje, ale i v podobě zkvalitňování služeb veřejnosti na správách památkových objektů, otevírání nových či obnovených prohlídkových okruhů a rozvoje centrálního marketingu a publicity. Výraznou měrou se zvýšení vlastních výnosů ze vstupného projevuje v případech realizovaných velkých investičních projektů financovaných z evropských zdrojů (IOP, FM EHP/Norsko aj.). Cílem NPÚ v následujících

pěti letech je pak udržení trendu meziročně rostoucích výnosů z poskytovaných služeb (vstupné) a jeho střednědobé stabilizace na úrovni 4–5 %.

V případě vlastních výnosů plynoucích z pronájmů se však v posledních letech projevuje pokles zájmu třetích subjektů, zvláště pak v rovině výnosů za pronájmy filmového průmyslu. Cílem v oblasti pronájmů je zastavení jejich meziročního poklesu a stabilizace na úrovni 70 mil. Kč. Případný pokles výnosů z pronájmů pod tuto hranici by bylo nutno kompenzovat na úkor zvýšených vlastních výnosů ze služeb, má-li být zachována stávající stabilizovaná úroveň nákladů organizace.

Vlastní výnosy NPÚ hrají důležitou roli rovněž ve vztahu ke krytí platů a OON v organizaci, kdy rozpočtovaný limit platů a OON nekryje reálnou potřebu organizace, a to v podmínkách, kdy odměňování v oblasti kultury je dlouhodobě pod celostátním průměrem ČR.

Vývoj příspěvku na provoz a vlastní výnosy v letech 2011–2015

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Příspěvek na provoz	618 667	629 678	622 983	631 945	667 036
Vlastní výnosy (vstupné) v Kč	484 401	490 312	479 577	491 038	512 343
Vlastní výnosy (pronájmy) v Kč	77 015 968	78 331 151	78 130 153	69 821 866	67 290 961
Návštěvnost		4 329 674	4 251 179	4 800 526	5 087 197

PLATY A OSTATNÍ OSOBNÍ NÁKLADY

I přes pozitivní vývoj v oblasti platů, zejména v posledních třech letech, je nutné konstatovat, že průměrný plat v NPÚ výrazně zaostává za celorepublikovým průměrem. Praxe minulých let, kdy limit na platy stanovený zřizovatelem nepokrýval ani základní minimální potřebu NPÚ na krytí základních mzdových potřeb, by již měla být od roku 2017 minulostí, přesto se prostor pro varia-

bilní složku platu v podobě osobního hodnocení pohybuje na úrovni 5 %. Při průměrném platu ve výši 20 836 Kč to představuje 1 042 Kč.

Přetrvávajícím problémem je získávání kvalifikovaných zaměstnanců ve vazbě na plátovou úroveň v NPÚ, kdy konkurenceschopnost NPÚ na trhu práce je omezená a v některých oblastech, kdy potřeba kvalitních pracovníků soupeří s obecně stoupajícím trhem,

dramaticky klesá (oblast veřejných zakázek, stavebnictví aj.). Nástupní plat absolventa vysoké školy činí v základním tarifu 14 530 Kč (10. platová třída). Následné přiznání

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Průměrný plat v ČR v Kč	24 319	24 626	25 128	25 686	26 467
Průměrný plat v NPÚ v Kč	17 428	19 054	19 834	20 566	20 836
Rozdíl v Kč	6 891	5 572	5 294	5 120	5 631

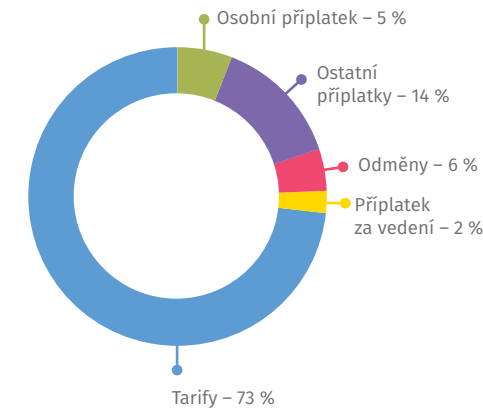
Z hlediska struktury platu lze konstatovat, že procentuální podíl nenárokové složky platu v podobě osobních příplatků se v posledních pěti letech drží na úrovni 5 % z celkového platu. Střednědobým cílem NPÚ je dosažení úrovně alespoň 15% podílu osobních příplatků.

Podíl platu určený pro mimořádné odměny osciluje kolem 10 % v závislosti na dosažených vlastních výnosech, resp. meziročním překročení plánovaných vlastních výnosů,

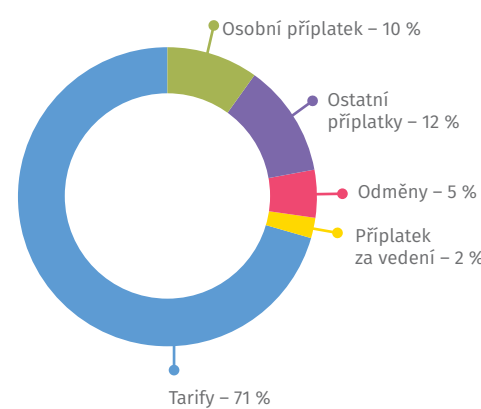
osobního příplatku není mnohdy dostatečným stimulačním nástrojem pro nástup do pracovního poměru.

a tedy v závislosti na možnosti překlopení vlastních výnosů do mezd v závěru roku. S ohledem na aktuální přístup zřizovatele v otázce nastavování limitů na platy příspěvkových organizací se bude tento podíl v příštích letech snižovat, zejména s ohledem na možnosti středně až dlouhodobě udržitelného růstu meziročního zvyšování vlastních výnosů. Lze předpokládat, že ve střednědobém horizontu bude oscilovat opět někde okolo 6 % z celkové struktury platu.

Struktura platu v roce 2012

Struktura platu v roce 2015

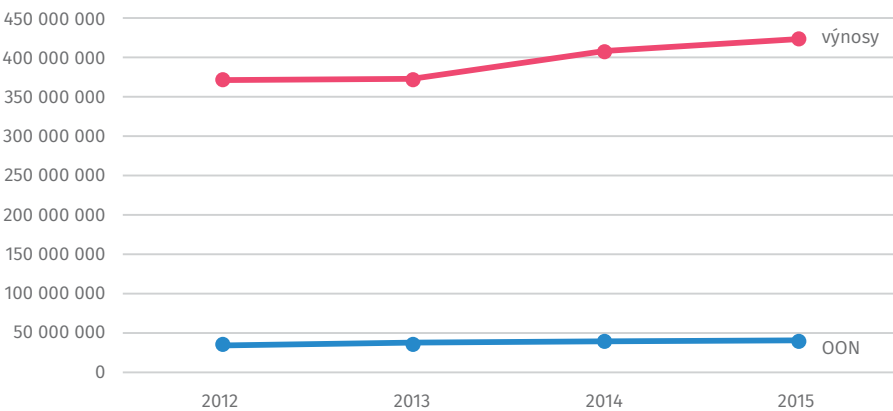
Využívání ostatních osobních nákladů (OON) v NPÚ je směřováno primárně do návštěvníckého provozu, tj. zejména na krytí odměn průvodcovské činnosti a dále sezónních pokladních. V mnohem menší míře jsou pak prostředky OON využívány na posílení činností údržby památkových objektů. Ročně je v rámci průvodcovské činnosti odpracováno okolo 380 tis. hodin, což představuje 213 zaměstnanců v ročním průměrném přepočteném úvazku (s ohledem na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr bez zahrnutí nároku na dovolenou). Strategickým cílem v oblasti průvodcovské činnosti je přesun alespoň 10 % vynaložených OON na odměny průvodců do platů a systemizovaných pracovních míst.

V závislosti na růstu minimální mzdy v minulých letech se zvyšuje i minimální hodinová sazba, která pro rok 2015 představuje 60 Kč (zákonná minimální hodinová mzda je 58,90 Kč). Průměrná hodinová sazba průvodce v NPÚ se v roce 2016 pohybuje na úrovni 73 Kč za hodinu, nicméně průměrná sazba v sobě promítá zvýšenou sazbu za prá-

ci o sobotách, nedělích a svátcích (o 5 Kč). V případě pokladních je s ohledem na hmotnou odpovědnost průměrná hodinová sazba na úrovni 79 Kč. Systémově je žádoucí, aby hodnota hodinové odměny průvodcovské činnosti vzrostla na průměrných 80 Kč za hodinu. To by mohlo vést k vyšší motivaci průvodců odpracovat větší množství pracovních hodin, což by vedlo k poklesu množství uzavřených dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a snížilo by administrativní náročnost spojenou s uzavíráním vyplacení odměn u dohod.

Ve srovnání s růstem vlastních výnosů z průvodcovské činnosti je růst nákladů na OON výrazně pomalejší, což na jedné straně vede ke zvýšení efektivity průvodcovské činnosti, nicméně na památkových objektech, které nejsou pro potenciální průvodce tak atraktivní, klesá zájem o průvodcovskou činnost a s tím mnohdy i kvalita výkladu. Přitom kvalita poskytovaných služeb je jedním z hlavních faktorů dlouhodobě ovlivňujících zájem veřejnosti navštěvovat hrady a zámky, a tedy v důsledku i vlastní výnosy organizace.

Srovnání OON a výnosů v Kč

LIMIT PŘEPOČTENÉHO STAVU ZAMĚSTNANCŮ

Reorganizace provedená v roce 2013 upравила a vyrovnala vnitřně rozdíly v limitech přepočteného počtu zaměstnanců v rámci výkonu památkové péče. V rámci správy památkových objektů k vyrovnání s ohledem na zřizovatelem stanovované limity počtu přepočtených zaměstnanců pro NPÚ dojit nemohlo. Díky postupnému navýšení limitu přepočteného počtu zaměstnanců v roce 2016 a pro rok 2017 se vnitřní personální deficit v oblasti správ památkových objektů snížil na cca 107 přepočteného počtu zaměstnanců (p. p. z.) pro zajištění srovnatelné plnohodnotné správy a návštěvnického provozu.

Největší personální podhodnocení v rámci NPÚ je jednoznačně v oblasti údržby parků a zahrad (cca 30 p. p. z.) – v období vynucených úspor předchozí vlády šlo o pozice, které byly nejvíce redukovány. Dlouhodobě systémově opomíjený přístup k historické zeleni tvořící nedílnou součást prezentace prostředí spravovaných objektů (zejména šlechtických sídel) se i v souvislosti s možnostmi participace NPÚ na Operačním programu Životního prostředí a jiných zdrojích financování z evropských fondů mění. Vedle investičních výdajů do profesionální zahradní techniky je však třeba pro některé v tomto ohledu podhodnocené objekty zajistit odpovídající personální obsazení.

Další výrazné personální podhodnocení existuje rovněž u pozice průvodce (cca 22 p. p. z.), kdy průvodcovská činnost je vykonávána na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Je nicméně žádoucí, aby na každém památkovém objektu prezentovaném veřejnosti byl jeden stálý průvodce, který vedle vlastní průvodcovské činnosti rovněž koordinuje činnosti sezónně najímaných průvodců a současně zajišťuje standard

průvodcovské činnosti na objektu včetně aktualizace průvodcovských podkladů.

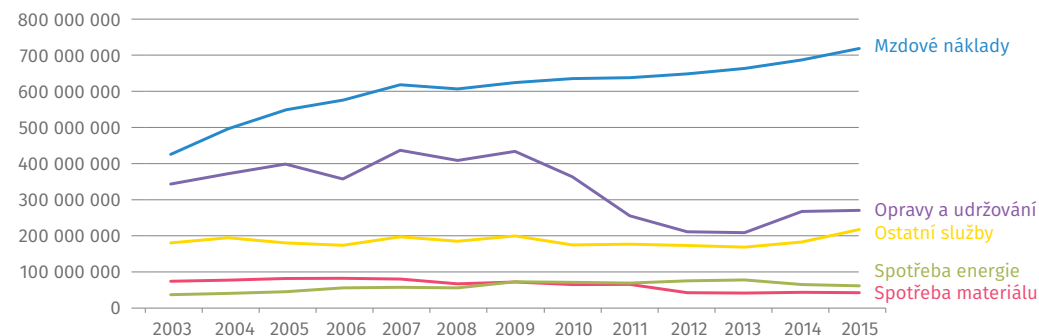
Značné personální podhodnocení je rovněž u pozice uklízeč (v podmínkách památkových objektů se mnohdy jedná o specializovanou činnost svým charakterem odpovídající spíše základní konzervaci a ošetřování předmětů kulturní povahy) – cca 15 p. p. z.

U ostatních profesí (cca 40 p. p. z.) jde o dílčí disproporce mezi jednotlivými srovnatelnými objekty, kdy na některých objektech tyto pozice dlouhodobě chybí a tato skutečnost ze systémového hlediska omezuje odpovídající zajištění některých činností. Jedná se o pozice referent majetkové správy, pokladník, pracovník vztahů k veřejnosti, technický pracovník, správce depozitáře apod.

VĚCNÉ NÁKLADY

Podíl věcných provozních nákladů na celkových nákladech NPÚ se od vzniku NPÚ, tj. od roku 2003, výrazně změnil ve prospěch mzdových nákladů. Poměrně velký podíl nákladů na opravy a udržování výrazně poklesl v letech 2009 až 2012. Důvodem byla skutečnost, že v tomto období radikálních restriktivních opatření tehdejších vlád byly výdaje na opravy a udržování nejméně obligatorní ve vztahu k potřebám zajištění provozu a návštěvnické činnosti NPÚ. Negativním důsledkem této situace pak byl prudký nárůst vnitřního dluhu v údržbě a obnově památkových objektů ve správě NPÚ, o údržbě a obnově zámeckých parků nemluvě. Po zastavení poklesu provozních výdajů na opravy a udržování se objem finančních prostředků od roku 2014 zvolna stabilizuje. Nicméně NPÚ v maximální možné míře využívá alternativních zdrojů financování, a to jak z programového financování MKČR, tak participací na čerpání finančních prostředků EU (IOP, OPŽP, FM EHP/Norsko aj.).

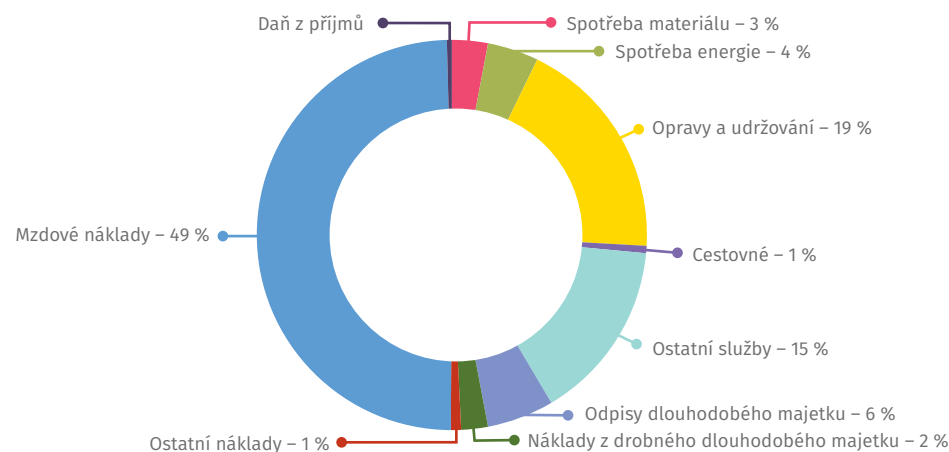
Náklady NPÚ 2003–2015 HČ v Kč

Radikální úsporná opatření v letech 2009 až 2012 vedla k hledání úspor v celé struktuře nákladů NPÚ. To se projevilo zejména v úsporách ve spotřebě materiálu. V ostatních hlavních syntetických účtech, tj. spotřebě energií a ostatních službách, se úspory projevily pouze v některých analytických účtech a změnila se tak vnitřní struktura nákladů v rámci daných analytických účtů. Po realizaci restrukturalizace NPÚ v roce 2013 se sjednotila výdajová skladba věcných nákladů mezi jednotlivými územními odbornými pracovišti, ačkoli k vyrovnání do té doby existujících disproporcí je

možné dospět až ve střednědobém horizontu v návaznosti na sjednocení, resp. vyrovnání činností mezi těmito pracovišti. V hospodaření ÚPS, resp. jednotlivých správ památkových objektů, je hlubší analýza pro vhodnější nastavení struktury výdajů v rámci analytických účtů teprve na počátku. Cílem však není dosažení absolutní úspory, ale jednoznačně přesměrování dosažených úspor ve prospěch oprav a udržování památkových objektů a zkvalitnění služeb návštěvníků. Nicméně strukturu nákladů dosaženou v roce 2015 je možné považovat za stabilizovanou pro střednědobé plánování.

Struktura nákladů NPÚ v roce 2015 v %

HOSPODAŘENÍ S FONDY

Samostatnou kapitolou je hospodaření s fondy NPÚ jako příspěvkové organizace. Základním cílem hospodaření NPÚ je dlouhodobé udržení vyrovnaného hospodářského výsledku. Finální korekce je řešena výší zapojení Fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje financování. Po letech restriktivního přístupu zřizovatele a zvýšené potřebě zapojení FRM jako doplňkového zdroje je cílem NPÚ

ve střednědobém horizontu posílit obnovu investičního majetku, zejména pak strojů a zařízení potřebných např. ke zlepšení údržby historické zeleně. Hlavním zdrojem FRM je při dlouhodobě vyrovnaném hospodaření objem ročních odpisů. Ten byl dlouhodobě stabilizován na úrovni 67 mil. Kč za rok. Díky dokončení několika velkých projektů investičního charakteru v posledních dvou letech vzrostla roční tvorba FRM na cca 80 mil. Kč.

Odpisy dlouhodobého majetku

S ohledem na růst tvorby FRM se mění i způsob hospodaření s prostředky FRM. Zatímco do roku 2014 byl přístup k prostředkům FRM konzervativní a fond sloužil primárně jako rezerva pro případy nepředvídatelného vývoje vlast-

ních výnosů, od roku 2015 je cílem řízeně redukovat FRM prostřednictvím obnovy investičního majetku a zvýšení výdajů do oprav a udržování. Střednědobým cílem je stabilizovat konečný stav FRM NPÚ v roce na úrovni 50 mil. Kč.

Vývoj FRM 2003–2015 v tis. Kč

Fond odměn byl dlouhodobě využíván jako rezerva pro krytí výpadku vlastních výnosů potřebných pro krytí nekrytého limitu prostředků na platy. V návaznosti na stávající racionální přístup zřizovatele v otázce platové stabilizace a narovnání rozpočtovaného limitu na platy na reálnou úroveň bude možné redukovat množství prostředků alokovaných ve fondu odměn.

Při hospodaření s oběma výše uvedenými fondy NPÚ rovněž zohledňuje jejich význam pro zajištění cash-flow v průběhu celého roku, a to zejména s ohledem na celkový objem zásob. Z účetního hlediska má NPÚ v zásobách dlouhodobě vázáno přes 50 mil. Kč, přičemž cca 2/3 jsou zásoby nelikvidní. Jedná se často o výstupy publikační činnosti z dob před vznikem NPÚ (2003). Přestože je cílem NPÚ objem nelikvidních zásob postupně snižovat, je tento proces s ohledem na hodnotu ročně likvidovaných zásob pomalý a je proto rozložen na delší časové období deseti let.

Objem prostředků Rezervního fondu mírně klesá v závislosti na potřebě krytí nařízených odvodů za porušení rozpočtové kázně. Doplňování FO probíhá jen ve velmi omezeném rozsahu.

JINÁ (HOSPODÁŘSKÁ) ČINNOST

Ve srovnání s hlavní činností má objem jiné činnosti v NPÚ okrajový charakter, byť se zvyšující se poptávkou návštěvnických služeb je trend jiné činnosti mírně rostoucí. Objem celkových nákladů jiné činnosti v roce 2015 přesáhl 41 mil. Kč, z čehož mzdové náklady činily 16,4 mil. Kč. Z hlediska teritoriálního rozložení je rozsah jiné činnosti na jednotlivých zpřístupněných památkových objektech velmi variabilní. Cílem v oblasti jiné činnosti je zvyšování dnes rozdílné efektivity výkonů v rámci jiné činnosti.

ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ PROGRAMOVÉHO FINANCOVÁNÍ A EVROPSKÉ UNIE

NPÚ participuje na finančních prostředcích

programového financování, a to nejen na programech zřizovatele (MK ČR), ale v posledních letech stále intenzivněji rovněž na finančních prostředcích evropského financování. Program záchrany architektonického dědictví (PZAD) mohl NPÚ využívat pouze do roku 2010. Od roku 2011 využívá pro obnovu kulturních památek ve své správě programového financování EDS/SMVS.

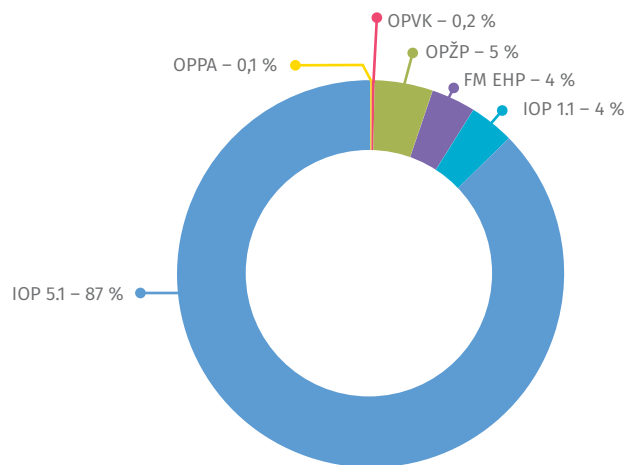
Stále významnějšími se stávají finanční prostředky evropského financování. Nejčastěji je jednoznačně využíván Operační program Životní prostředí (OPŽP). Díky němu se i při menších finančních objemech daří rovnoměrně po celé České republice obnovovat celá i dílčí území krajinných a vegetačních struktur, zámeckých parků a ovocných sadů. Počtem projektů znatelně skromnější, co do objemu financí však nejvýraznější roli pak v uplynulém programovém období sehrál jednoznačně Integrovaný operační program (IOP) 5.1, který se dotkl celkem pěti objektů ve správě NPÚ (Kuks, Veltrusy, Valtice, Kroměříž, Vila Stiassni v Brně). Prostředky, vynaložené na budování národních center a vzorové obnovy památek, byly výjimečné svým určením a výší přidělené alokace zcela bezprecedentní. Příjemcem dotace z IOP se NPÚ stal také v ose 1.1, a to projekty Digitalizace fondů NPÚ a Památkový katalog. NPÚ velmi úspěšně čerpá, a to již ve druhém programovém období, z Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru (FM EHP)/Norska. Aktuálně jsou dokončovány projekty Centrum studijních pobytů v Českém Krumlově a Obnova novogotického templu v zámeckém parku v Krásném Dvoře. Dále se NPÚ aktivně zapojil do Operačního programu Vzdělávání pro Konkurenceschopnost (OPVK) či Operačního programu – Praha Adaptabilita (OPPA), které jsou svou povahou neinvestičního charakteru.

V současnosti se snahy upínají zejména k nástupci IOP, Integrovanému regionálnímu operačnímu programu (IROP). Jako v jednom z mála programů připouští Evropská komise investice do hmotné podstaty kulturního dědictví. NPÚ jako žadatel zde však musí řešit poměrně striktní omezení limitu „small scale“, tedy podpory malého rozsahu. Možnost investic do hmotných kulturních památek očekáváme také u FM EHP/Norska. Tento mechanismus však své budoucí výzvy teprve začíná připravovat. I přes redukci vhodných programových os, pracovní a technické náročnosti udržitelnosti projektů, která čítá 5 až 10 let, a zejména při navýšení podílu kofinancování až do výše 50 %, je i nadále velmi atraktivní OPŽP. NPÚ tak připravuje projekty zvláště na revitalizaci rybníků, využití kompostáren a zpevnění svahů. Dále má NPÚ po dobrých zkušenostech z minulého operačního období zájem na operačních programech Přeshraniční spolupráce, Operačním programu Zaměstnanost (OPZ), Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OPVVV) a je připraven aktivně využívat i možnosti dalších dotačních titulů.

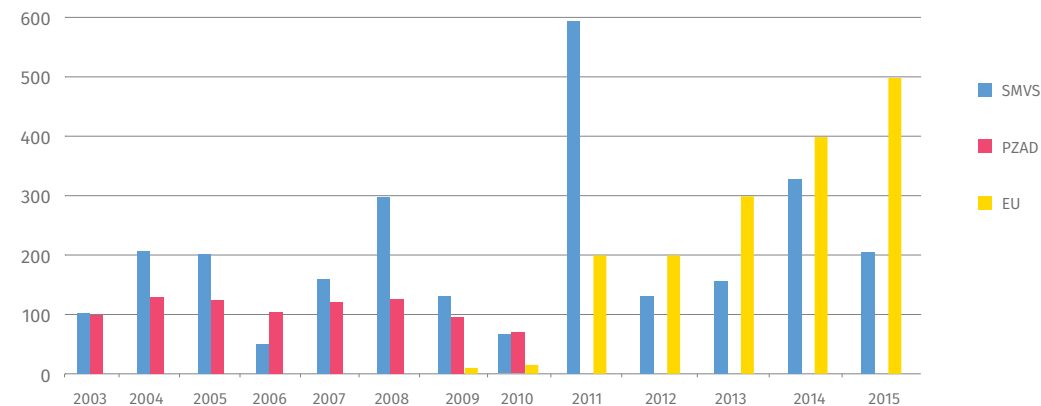
Při náročné přípravě kvalitních projektových žádostí, zajištění realizace a následné době povinné udržitelnosti jsou jednoznačnou nevýhodou limity lidských zdrojů, jimiž NPÚ disponuje, a nedostatek finančních prostředků nezbytných pro odpovídající předprojektovou přípravu.

Přestože evropské financování představuje pro příjemce vysokou administrativní náročnost, rizikovost veřejných zakázek (ta má obecnější platnost), častou nejednoznačnost ve výkladu pravidel ze strany zprostředkujících subjektů / řídicích orgánů, kdy odpovědnost vždy nese koncový příjemce dotačního titulu apod., je více než důležitým cílem NPÚ udržení a případný nárůst dosavadní míry participace na tomto druhu mimorozpočtového financování. Celkový přínos dotačních finančních prostředků pro NPÚ je jednoznačný, a to zejména s ohledem na skutečnost, že prostředky získané touto cestou nemají odpovídající ekvivalent na vnitrostátní úrovni a podíl spoluúčasti ze státního rozpočtu tvoří nejčastěji pouze 15 % celkových ustatných nákladů.

Podíl čerpání z jednotlivých OP (projekty aktivní v roce 2015)

SMVS + PZAD + EU v mil. Kč

1.1.1.3 Cíle v oblasti hospodaření NPÚ – shrnutí

- Dlouhodobě udržitelný vyrovnaný hospodářský výsledek.
- Udržení trendu meziročně rostoucích výnosů z poskytovaných služeb (vstupné) a jeho střednědobé stabilizaci na úrovni 4–5 %.
- Zastavení meziročního poklesu výnosů z pronájmů a stabilizaci na úrovni 70 mil. Kč.
- Dosažení úrovně alespoň 10% podílu osobních příplatků z celkových nákladů na platy zaměstnanců NPÚ.
- Stabilizace limitu OON promítnutím do schváleného rozpočtu NPÚ.
- Zvýšení sazeb OON pro profese podílející se na návštěvnickém provozu spravovaných objektů.
- Personální posílení správ památkových objektů o 107 p. z.
- Střednědobá stabilizace zůstatků prostředků FRM na 50 mil. Kč.
- Redukce 4/5 nelikvidních zásob do roku 2026.
- Zvýšení efektivity jiné (hospodářské) činnosti.

Výše uvedené cíle v oblasti hospodaření NPÚ musí být doprovázeny dalším postupným sjednocováním vnitřních procesů a nastavováním systému zpracování ekonomických dat, na základě kterých je možné přistoupit k hlubším analýzám efektivity využívání a následnému vnitřnímu přeroz-

dělení zdrojů uvnitř NPÚ. Proces zvyšování efektivity hospodaření uvnitř NPÚ, započatý reorganizací v roce 2013, vyžaduje hledání optimalizačních opatření vycházející z analýz reálných dat a postupné vytváření dalších sofistikovaných exaktních srovnávacích ukazatelů.

2.1 VÝCHODISKA Z OBECNÝCH DOKUMENTŮ

V této části koncepce jsou uváděny strategické, koncepční a jiné dokumenty vlády a rezortu kultury, které mají vliv na činnost NPÚ a vytváří základ pro formulování cílů koncepce NPÚ na nové období 2016–2021. Uváděny jsou doslovné citace z těch pasáží vybraných dokumentů, které se zabývají památkovým fondem, jeho zkoumáním, hodnocením, dokumentací, evidencí a prezentací.

2.1.1 Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)

V rámci Státní kulturní politiky se jedná především o následující priority, které přímo navazují na činnost NPÚ:

- Uchování kulturního dědictví – opatření „Identifikovat, vymezit, zachovat a rozvíjet typické kulturní charakteristiky krajiny České republiky“ a „Ochrana a péče o movité kulturní dědictví“.
- Rozvoj kreativity, podpora kulturních činností a vzniku kulturních statků, poskytování veřejných kulturních služeb, práce s publikem, podpora přístupu ke kultuře a rozvoj participativní kultury usnadňující sociální začlenění – opatření „Posílit výuku kulturních dovedností a znalostí o kultuře a kulturním dědictví ve školách a zařízeních mimoškolního vzdělávání“.

2.1.2 Koncepce památkové péče v České republice na léta 2011–2016

Koncepce památkové péče v České republice na léta 2011–2016 zpracovaná ministerstvem kultury definuje níže uvedené základní cíle, které jsou východiskem pro Koncepci NPÚ.

- **Změny v uspořádání odborné organizace** – K 1. lednu 2003 byl zreorganizován systém odborných organizací památkové péče a správy státních hradů a zámků. Vznikla jediná státní příspěvková organizace, Národní památkový ústav, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury. Vykonává funkci odborné organizace státní památkové péče a rovněž i správu státních památkových objektů. V průběhu let vybudoval své pobočky ve všech 14 krajích. Poslední z nich byly zřízeny k 1. lednu 2008 v Telči a Josefově. Stávající organizační uspořádání Národního památkového

ústavu odpovídá členění vyšších územně samosprávných celků ČR. V roce 2007 byl nastartován proces restrukturalizace Národního památkového ústavu s cílem zajistit vyvážené pokrytí nezbytných činností a transparentnost organizace směrem k veřejné správě i veřejnosti.

- **Evidence movitých kulturních památek** – Základním předpokladem pro účinnou památkovou ochranu je znalost současného movitého památkového fondu. Po roce 1989 nastala celá řada změn ve vlastnictví významných souborů kulturních památek, zejména mobiliárních fondů hradů, zámků a církevních památek. Tím, že vlastníci často neplní povinnosti dané zákonem o státní památkové péči (ohlašovací povinnost ad.), se památková péče nachází

v situaci, kdy v řadě případů nemá informace o tom, k jakým změnám vlastnictví a umístění u movitých kulturních památek došlo. Základní evidence mobiliárních fondů státních hradů a zámků probíhá již od roku 1976 a je nutné ji dokončit v jednotném evidenčním systému. V souvislosti s prezentací památkových objektů bude provedeno scelování mobiliárních fondů státních hradů a zámků, částí, jejichž soubory nebo jednotlivé předměty se nacházejí v jiných státních památkových objektech nebo institucích.

- **Monitoring památkového fondu** – Zajištění ochrany památkového fondu a zamezení nenávratným škodám na památkovém fondu se neobejde bez jeho důkladného monitoringu. Ten by měl být řešen jako integrovaný systém s centrální správou dat. Tímto způsobem bude efektivně a účinně sloužit zejména správním orgánům při výkonu památkové péče. Sledován a vyhodnocován by měl být i stav systému památkové péče, jak v oblasti výkonu veřejné správy, tak i za úsek odborné organizace.
- **Výzkum a vývoj** – Cílem výzkumu, vývoje a inovací v oblasti památkové péče je přispět k lepšímu poznávání památkového

Výstava Památky nás baví

fondu a zajistit jeho kvalitnější a účinnější ochranu, ať už na základě lepšího poznání památkového fondu nebo zlepšení a zkvalitnění možností jeho fyzické ochrany. Nelze opominout ani výzkum v oblasti prezentace a vzdělávání, tedy formy aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti památkové péče. Národní památkový ústav učinil první krok, když zpracoval svoji koncepci výzkumu a vývoje.

- **Ochrana kulturní krajiny** – Česká republika se přijetím Evropské úmluvy o krajině č. 13/2005 Sb. m. s. zavázala k ochraně, správě krajiny a k jejímu plánování. V podmínkách České republiky (jako vysoce urbanizovaného a člověkem v průběhu staletí přeměněného území) je pro charakter konkrétní krajiny často velmi důležitá její kulturní složka. Na úseku památkové péče však schází nástroj, který by umožňoval ochranu této složky krajiny z hlediska památkové péče.
- **Edukační aktivity** – Rozmanitý památkový fond České republiky je nositelem hodnot a důkazem vztahu člověka ke kulturnímu dědictví a jeho národnímu povědomí. Ke zprostředkování těchto hodnot a posilování tohoto vztahu a povědomí velmi přispívají i edukační aktivity na kulturních památkách. Tyto aktivity jsou však na rozdílné úrovni. Je nutná jejich profesionalizace v řádných pedagogických intencích. Řada projektů již této úrovni dosahuje. Pro plnohodnotné edukační aktivity je zapotřebí vzájemná informovanost všech jejich poskytovatelů a spolupráce s pedagogickými pracovníky a dalšími specialisty.
- **Památky a cestovní ruch** – Bohatství památkového fondu České republiky nabízí velké možnosti pro využití v cestovním ruchu. Jeho rozvoj přináší významné fi-

nanční zdroje a vytváří množství pracovních míst. Je proto vhodné podporovat zapojení kulturních památek do aktivit na poli cestovního ruchu při zachování jejich ochrany. Způsob využití kulturních památek v cestovním ruchu nesmí vést k poškozování jejich památkových hodnot.

- **Dokončení transformace Národního památkového ústavu** – Zkvalitnění úrovně odborných podkladů, zpracovávaných pro orgány památkové péče, a bezplatné

Město Třeboň

2.1.3 Zákon o státní památkové péči / Zákon o ochraně památkového fondu

Podle stávajícího zákona o státní památkové péči plní odborná organizace státní památkové péče nezastupitelnou úlohu ve výkonu a koordinaci veškeré odborné činnosti v oblasti státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně-politických záměrů a ideově-metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče.

odborné pomoci vlastníkům kulturních památek. Koordinace činnosti při péči o památky mezinárodního významu a monitoring jejich stavu. Zpřístupnění historických knihovních fondů odborné veřejnosti. Tvorba nových instalací v dosud nepřístupných objektech Národního památkového ústavu. Restaurování a prezentace specifických historických sbírek hradů a zámků evropského významu. Spolupráce s ostatními subjekty při propagaci a prezentaci zpřístupněných objektů ve specifických formách cestovního ruchu. Hledání forem interpretace hodnot vědecky zkoumaného památkového fondu a památkového potenciálu, respektive jeho části, která není zpřístupněna a z objektivních důvodů ji ani nebude možné veřejnosti zpřístupnit, ale v celistvém obrazu kulturního dědictví je nepominutelná (např. soukromá obydlí či jiné majetky, movité památky, apod.).

Podle stávajícího památkového zákona odborná organizace památkové péče:

- zpracovává rozboru stavu a vývoje státní památkové péče, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje státní památkové péče,
- organizuje, koordinuje a plní vědeckovýzkumné úkoly státní památkové péče, roz-

pracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek,

- plní úkoly odborně metodického, dokumentačního a informačního pracoviště pro úsek státní památkové péče a zabezpečuje průzkumy, výzkumy a dokumentaci kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón a je současně poskytovatelem údajů podle zvláštního právního předpisu,
- spravuje Ústřední seznam kulturních památek,
- připravuje odborné podklady pro Ministerstvo kultury, zejména pro prohlašování kulturních památek,
- zpracovává potřebné odborné podklady pro ostatní orgány státní památkové péče, metodicky usměrňuje činnost konzervátorů a zpravodajů a poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky,
- zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním,
- sleduje kulturně výchovné využití kulturních památek a jejich propagaci a zabezpečuje kulturně výchovné využití a zpřístupnění kulturních památek, s nimiž hospodaří,
- zabezpečuje další vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče,
- plní další úkoly na úseku státní památkové péče, kterými jej pověří ministerstvo kultury.

V přípravném znění je zákon o ochraně památkového fondu, který definuje odbornou instituci památkové péče Národní památko-

vý ústav jako státní příspěvkovou organizaci zřizovanou ministerstvem pro výkon a koordinaci odborných činností v oblasti památkové péče. Podle tohoto připravovaného zákona Národní památkový ústav:

- zpracovává odborné podklady pro celostátní koncepci památkové péče a pro zprávu o jejím plnění,
- zpracovává odborné podklady pro celostátní programy památkové péče,
- zpracovává odborně metodické, metodologické, dokumentační a informační materiály památkové péče,
- provádí vědeckovýzkumnou činnost v oboru památkové péče,
- průběžně dokumentuje práce na kulturních památkách a práce na nemovitých věcech v památkových územích nebo práce v ochranných památkových pásmech,
- bezplatně zpracovává odborné podklady pro orgány památkové péče při postupech podle tohoto zákona,
- poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a nemovitých věcí, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v památkových územích nebo v ochranných památkových pásmech,
- spravuje seznam památkového fondu a evidenci archeologicky významných zásahů do území a území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů (dále jen „evidence zásahů“) a při správě seznamu památkového fondu spolupracuje s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním,
- je oprávněn zpracovávat stavebněhistorické průzkumy a provádět archeologické výzkumy,

- poskytuje orgánům územního plánování za úsek památkové péče údaje pro územně-analytické podklady včetně údajů o urbanistických a architektonických hodnotách území,
- spolupracuje s orgány památkové péče při kontrole dodržování povinností stanovených zákonem nebo uložených podle zákona fyzickým a právnickým osobám ve vztahu ke kulturním památkám, památkovým územím nebo ochranným památkovým pásmům,
- sleduje způsob využití a stav památkového fondu a napomáhá zpřístupňování, vy-

stavení či jinému zprostředkování památkového fondu veřejnosti,

- zabezpečuje komplexní péči o nedělitelný soubor státních památkových objektů zpřístupněných veřejnosti,
- zřizuje regionální archeologické komise,
- spolupracuje s vysokými školami a Akademii věd České republiky a zabezpečuje další odborné vzdělávání pracovníků v oboru památkové péče,
- podílí se na mezinárodní spolupráci v oblasti památkové péče.

2.1.4 Politika architektury a stavební kultury České republiky (dále jen Politika)

Usnesení vlády České republiky č. 22 ze dne 14. 1. 2015 ukládá členům vlády zohlednění Politiky při zpracovávání koncepčních dokumentů v působnosti jimi řízených ministerstev a úřadů a dále stanoví plnit úkoly obsažené v Politice.

V Politice jsou stanoveny návrhy opatření a způsoby a cíle pod záštitou MMR ve spolupráci s MŽP, MK, UÚR a AUÚP, jejichž naplnění určuje implementační plán, který v části Implementace, téma 3. Začlenění staveb do prostředí přímo zmiňuje kulturní dědictví:

Náměstí v Telči

- cíl 3.1. Zajistit návaznost nových staveb na charakter a strukturu hodnotné zástavby, respektovat a rozvíjet kulturní a stavební dědictví a hodnoty krajiny.
- cíl 3.2. Chránit a posilovat charakter prvků tvořících lokální a celoměstskou či regionální identitu a podporovat ráz prostředí a jedinečnost daného místa – opatření 3.2.1 a 3.2.2. Naplnění jednotlivých cílů by mělo vést k vnímání architektury jako stávající nebo i budoucí součásti kulturního dědictví.

2.1.5 Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014–2020

Na základě provedené analýzy poptávky cestovního ruchu je v Opatření 3.2 Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014–2020 uvedeno několik aktivit, které mohou mít účinný dopad na činnost NPÚ v oblasti správy památek zpřístupněných veřejnosti.

- Tvorba národních produktů cestovního ruchu – podstatou by měly být produkty postavené na síťování nosných prvků regionální nabídky. Nejde pouze o formální propojování turistických cílů, ale komplexní projekty zahrnující transfer zkušeností a poznatků mezi jednotlivými aktéry (projekty typu: síť národních geoparků, Oživlé památky – NPÚ, atd.).

- Tvorba regionálních produktů cestovního ruchu – je dnes velkou slabinou činnosti nově vzniklých destinačních společností. Pozornost musí být na jedné straně věnována tržně orientovaným produktům (tvorba package ve spolupráci s CK), na straně druhé produktům ve formě veřejné služby (tematické a regionální produkty cestovního ruchu založené na distribuci selektovaných informací o turistické nabídce destinace – např. Moravské vinařské stezky – propojení služeb vinařů, cyklostezek a kulturních institucí).

Akce Za Babičkou do Ratibořic

2.2 SWOT ANALÝZA

2.2.1 Silné stránky

- Celostátní a plošná působnost instituce včetně struktury regionálních pracovišť; jedinečnost a výjimečnost jejího státem garantovaného poslání při ochraně kulturního dědictví jako jednoho z veřejných zájmů.
- Dlouhá tradice instituce, umožňující koncepčně a systematicky budovat, využívat a zpřístupňovat neopakovatelné zdroje informací o památkovém fondu (knihovny, dokumentační fondy).
- Spojení odborné složky památkové péče a správy památek zpřístupněných veřejnosti, umožňující využití optimálních památkových postupů pod bezprostředním odborným památkovým dohledem a pre-

zentaci vzorových příkladů péče o kulturní památky na kulturním dědictví svěřeném NPÚ do péče; spojení a ověřování teorie a praxe v dlouhých časových úsecích, kde mohou být sledovány, testovány a případně korigovány základní metodologické a technologické postupy v oblasti péče a prezentace tohoto unikátního památkového fondu.

- Atraktivita předmětu činnosti pro zaměstnance v obou hlavních oblastech působení – odborné památkové péči i správě státních památkových objektů.
- Rozvinutá vědeckovýzkumná činnost, široká interdisciplinarita přístupů v oblasti péče o památkový fond, dlouhodobá

praktická zkušenost se základním a aplikovaným výzkumem; řešení vysokého počtu výzkumných projektů, cílů a úkolů interními silami i ve spolupráci s dalšími výzkumnými organizacemi a vědeckovýzkumnými institucemi s využitím rozpočtových a dotačních zdrojů (IP DKRVO, GAČR, NAKI).

- Široká základna dat, týkajících se památkového fondu v podobě speciálních, průběžně aktualizovaných dokumentačních fondů jako jedinečného zdroje poznání umožňujícího budování centrálního integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP), který je dostupný ve veřejném elektronickém prostoru jako přirozená základna informací a nástroj jejich sdílení.
- Profesionalita a vysoké pracovní nasazení zaměstnanců; odborná úroveň vysokoškolsky, někdy i několikaoborově vzdělaných pracovníků s obecným zájmem o předmět práce, kteří často upřednostňují vztah k oboru před adekvátním finančním ohodnocením; jejich osobní zaujetí a pracovní nasazení je trvalým základem rozvoje oboru památkové péče, avšak při nevhodném vývoji (nedostatek motivace, přetěžování, nedostatečné finanční ocenění) je tento stav současně zásadním rizikem.
- Potenciál jedinečného souboru státních památkových objektů té nejvyšší důležitosti ve správě NPÚ (včetně památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO) s vysokou návštěv-

Český Krumlov, prelatura

ností a ekonomickou atraktivitou v cestovním ruchu i místní ekonomice.

- Velký potenciál edukačních a vzdělávacích aktivit na památkových objektech ve správě NPÚ, které mohou čerpat z dlouhé tradice péče o památkový fond ČR; etablovaná regionální edukační centra, která nabízejí možnosti otevřít spolupráci s celou škálou škol a vzdělávacích institucí včetně MŠMT.
- Zavedený systém spolupráce s jinými vědeckými ústavy a institucemi a podíl jejich špičkových odborníků na odborném rozhodování v oboru památkové péče.
- Akreditované výukové programy NPÚ prohlubující znalosti multidisciplinárního oboru památkové péče, vycházející z dlouholeté spolupráce NPÚ s vysokými školami. Velký zájem o tyto kurzy ze strany nejen zaměstnanců NPÚ, ale i mimo instituci, především ze strany úředníků úseku výkonu státní památkové péče pověřených obcí, magistrátů a krajských úřadů, zaměstnanců muzeí a galerií, studentů příbuzných oborů, ale i dalších specialistů, kteří si chtějí rozšířit znalosti v oblasti péče o kulturní dědictví.
- Velké spektrum témat, která NPÚ pokrývá (možnost čerpat přímo z praxe informace

pro popularizaci témat památkové péče), množství informací ke sdělování (je třeba vybírat, což znamená vyšší kvalitu a atraktivitu témat prezentovaných vůči médiím i veřejnosti).

- Publikační, přednášková a vzdělávací činnost – rozvinutá publikační základna a vysoká obsahová kvalita publikačních výstupů (vydávání odborných monografií reflektujících a interpretujících v mezioborovém rámci významné segmenty památkového fondu – na některých ÚOP vytvářejí souvislé ediční řady, vydávání neimpaktovaných recenzovaných periodik a podílení se na jejich vydávání v součinnosti s jinými výzkumnými organizacemi a výzkumnými a vývojovými institucemi: Zprávy památkové péče, Prů-

zkumy památek, Staletá Praha, Památky středních Čech, Monumentorum custos, Fontes Nissae – Prameny Nisy, Památky západních Čech: studie, zprávy, periodika a sborníky jednotlivých ÚOP i ÚPS); zavedené odborné akce a přednášky, vysoká četnost pořádaných seminářů a didaktických programů; prezentace prostřednictvím webových stránek NPÚ.

2.2.2 Slabé stránky

- Stále rostoucí administrativní náročnost systému státní památkové péče, která jej znepřehledňuje pro uživatele (vlastníky a investory) a ubírá prostor pro vlastní odbornou práci odborné instituce.
- Nedostatečná personální vybavenost a obecně vysoká vytíženost pracovníků některých stěžejních útvarů, např. interní audit, servisní útvary, vybrané odborné útvary – např. odbory EDIS napříč NPÚ, které jsou stěžejní pro vědeckovýzkumnou činnost včetně rozvoje a tvorby dokumentačních fondů jako zásadního zdroje pro základní výzkum, odbory PP, které nesou hlavní zátěž často náročné komunikace s vlastníky památkového fondu a úřady památkové péče a stavebními úřady, SPO zajišťující řádnou péči o svěřený státní majetek atd.).
- Omezené možnosti volného nakládání s dosaženými výnosy v mzdové oblasti; NPÚ generuje svou činností vysoké výnosy, které po předchozím souhlasu zřizovatele a ministerstva financí z části zapojuje do oblasti odměňování; navýšení limitu mezd krytého vlastními výnosy by umožnilo operativnější nakládání s výnosy a dlouhodobější plánování mzdové politiky instituce.
- Vysoký a mnohaletý vnitřní dluh, dlouhodobé podfinancování činnosti NPÚ jak v oblasti zajišťování povinností vyplývajících ze zákona o památkové péči, tak i při naplňování povinností ve vztahu ke státnímu majetku s právem hospodaření – nedostatek provozních prostředků na drobnou obnovu a údržbu.

- Nejistota dlouhodobého financování především ve velkých investičních projektech a s tím související absence dlouhodobých strategií rozvoje areálů památkových objektů ve správě NPÚ.
- Absence institucionálního systému celoživotního vzdělávání v návaznosti na motivační kariérní řád a absence koordinace vzdělávání v oblasti památkové péče v rámci rezortu kultury.
- Nedostatečné jazykové znalosti odborných pracovníků včetně těch, kteří dosahují v praxi či výzkumu vynikajících výsledků.
- Nevhodná podoba institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje vý-

zkumné organizace ze strany poskytovatele, jejíž výši určuje úspěšnost výsledků generovaných do RIV a ne jejich skutečný vědecký přínos.

- Nejednotnost výkladu základních pojmů plynoucí z absence oborového slovníku i společného vzdělávání.
- Absence některých dosud nezpracovaných dílčích oborových metodik podporujících jednotný přístup a předvídatelnost památkové péče jako celku.
- Nedostatečné HW a SW vybavení v některých oblastech (limity internetové connectivity jednotlivých pracovišť, nedostatečná kapacita a kvalita úložišť digitálních dat apod.)

2.2.3 Příležitosti

- Aktuální vývoj legislativního prostředí – příprava nového zákona o památkovém fondu.
- Trvalý zájem společnosti o kulturní dědictví, obliba kulturních památek a jejich navštěvování, obecně sdílená podpora uchování hodnot, které jsou srozumitelně interpretovány a vysvětlovány. Centrálně koordinovaná prezentace činností NPÚ a jejich výstupů včetně propagace turistických produktů na objektech ve správě NPÚ zpřístupněných veřejnosti.
- Posílení pozice NPÚ jako správce a poskytovatele oborových odborných informací prostřednictvím Integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP).
- Velký ekonomický potenciál souboru památkových objektů ve správě NPÚ na poli cestovního ruchu i v dalších ekonomických aktivitách, řada nevyužitých prostor

Hrad Bouzov

na památkových objektech, které mohou sloužit k nekomerčnímu i komerčnímu využití.

- Vysoká autenticita movitých i nemovitých památek ve správě NPÚ, umožňující tvorbu řady nových produktů v cestovním ruchu, ale například i ve vzdělávání atd.
- Zahájení nové etapy soupisové činnosti v Českých zemích.
- Využití mezinárodních zkušeností a kontaktů, a to nejen v řadě projektů UNESCO, případně EU, ale také přímá spolupráce s odbornými organizacemi v EU i mimo ni. Možnost využití zahraničních zkušeností a zapojení se do již existujících projektů přeshraniční spolupráce.
- Rozvinutí mezioborové spolupráce nejen s tradičními vysokými školami, příp. Akademii věd ČR a muzei, ale i s dalšími specializovanými rezortními organizacemi (např. při MŽP AOPK, Cenia, Česká geologická služba, ale také Lesy ČR apod.), disponujícími řadou informačních zdrojů o památkovém fondu.
- Využití nových informačních technologií v procesu řízení a prezentace.
- Zpřístupnění jedinečného souboru dokumentačních fondů spravovaných NPÚ pro vědeckovýzkumnou, propagační a edukační činnost (odborné spisy, ve kterých jsou zachycena odborná stanoviska, archeologické nálezy, zprávy, stavebněhistorické průzkumy všech úrovní, restaurátorské zprávy, studie, projekty, zaměření, fotografické sbírky atd.).
- Nastavení dlouhodobě zvažované přípravy modelu celoživotního vzdělávání pro jednotlivé cílové skupiny pracovníků podle profesního zaměření (památkáři, dokumentáři, kasteláni, průvodci, pracovníci depozitářů) a vytvoření uceleného systému vzdělávání pracovníků v památkové péči v návaznosti na kariérní řád včetně

finančního ohodnocení postupu a zavedení povinných atestací pro vyšší funkční a platové zařazení.

- Průběžné zvyšování kvalifikace všech pracovníků ve specializovaných odborných, jazykových a počítačových kurzech; postupná generační výměna s nástupem pracovníků s rutinními znalostmi z oblasti moderních informačních technologií a flexibilita v přijímání nových dovedností, větší motivace.
- Rozvoj v oblasti oceňování dobré praxe, spojený s dalším rozpracováním Ceny NPÚ Patrimonium pro futuro jako prezentace pozitivních výsledků činnosti NPÚ ve prospěch společnosti.

Zámek Zákupy

- Rozvinutí expertní a znalecké činnosti.
- Využití zdrojů mimorozpočtového financování – například strukturálních fondů EU v druhém programovém období 2014–2020 a pro obecné zlepšení stavu řady významných kulturních památek včetně těch v péči NPÚ.
- Rozšíření činnosti organizace o doposud nepříliš využívané možnosti – prodej vlastní-

ho zboží, služby související s pronájmem, ubytování a hostinská činnost, pořádání kulturních a společenských akcí.

- Atraktivita památkových objektů, která může být využita při budoucích projektech sponzoringu, mecenášství, dobrovolnictví.
- Rozšiřování služeb – budování nových expozic a prezentačních programů, rozšiřování provozní doby v rámci dne i roku.
- Využití hodnotných výsledků řešení výzkumných cílů a projektů v praxi NPÚ a při definování priorit dalšího výzkumu.
- Využití „značky“ NPÚ k upevnění image NPÚ.
- Rozvoj spolupráce s významnými odbornými (VŠ, AV) i mediálními institucemi (CzT, ČT, ČRo, ČC a cílená společná propagace).
- Využití nového webu NPÚ jako podstatného nástroje komunikace a spolupráce s dalšími subjekty.
- Vytvoření strategií marketingu a cestovního ruchu v návaznosti na marketingový plán CzechTourismu a dalších subjektů v oblasti cestovního ruchu.

- Zkvalitnění mezinárodní spolupráce se zahraničními partnery a s tím související propagace české památkové péče v zahraničí a přehled o zahraničních přístupech a specifikách v oblasti památkové péče.
- Vytvoření informačních a propagačních tiskovin, obchodního oddělení a vlastního merchandisingu; zvýšení úrovně a rozsahu činnosti marketingu, zvýšení systémovosti v oblasti tvorby cen a produktů.

Zámek Bučovice

2.2.4 Hrozby

- Příliš pomalý vývoj legislativního prostředí v oblasti památkové péče.
- Nestabilní legislativní prostředí, negativní dopady některých legislativních opatření (centralizace veřejných zakázek).
- Absence jednotných metodických postupů NPÚ a zřizovatele v některých oblastech (např. chybějící jednotný výklad stanovování rozsahu chráněných objektů a území) a z toho plynoucí nejednotnost vystupování směrem k veřejnosti.
- Stagnace příspěvku na provoz ohrožující efektivní a zodpovědnou správu památkových objektů v péči NPÚ (dlouhodobě nedostatečný příspěvek na provoz omezuje nutnou průběžnou obnovu a údržbu památkových objektů, vede k nedostatku investic do potenciálně výnosových projektů a znemožňuje zodpovědné plánované financování středně a dlouhodobých projektů), zajišťování odborné agendy v rámci naplňování výkonu státní správy a podpůrných činností jako je komunikace, vzdělávání atd.

- Extrémně nízká úroveň odměňování způsobená nízkým limitem mezd, kdy finanční ohodnocení nereflexuje vysoké nároky na odbornost zaměstnance NPÚ v porovnání s jinými skupinami státních zaměstnanců; s tím souvisí nedostatek motivačních nástrojů pro zaměstnance a malá konkurenceschopnost instituce na trhu práce.
- Nedostatek mzdových prostředků pro nastavení systému finanční motivace k celoživotnímu vzdělávání a zlepšeným pracovním výkonům zaměstnanců NPÚ ve všech oblastech činnosti a s tím spojené riziko nízké konkurenceschopnosti NPÚ na trhu práce a nedostatku odborníků ve všech oblastech činnosti NPÚ; dlouhodobý úbytek kvalitních a vyškolených zaměstnanců, kteří odcházejí do lépe placených zaměstnání, a přetížení těch zbývajících, u nichž hrozí v mnoha případech klasický syndrom vyhoření.
- Absence volných finančních a personálních zdrojů neumožňující budování a rozšiřování komerčně úspěšných aktivit; ztížená možnost přitáhnout do instituce odborníky z jiných oblastí z důvodů nemožnosti konkurovat finančním ohodno-

cením (například ekonomové, právníci, marketing).

- Velmi široké spektrum řešené problematiky pro obsáhnutí jedním pracovníkem, v praxi často značně specializovaným.
- Nové agendy vyplývající z nových právních předpisů (církvní restituce, opravy dat v katastru nemovitostí v souvislosti se zákonem o základních registrech, kybernetická bezpečnost, INSPIRE apod.) a celostátních strategií (Geoinfostrategie, Digitalizace kulturního obsahu, Státní kulturní politika apod.), které nejsou zohledněny finančně či personálně.
- Nedostatečné prostředky na průběžnou dlouhodobou údržbu, kterou je NPÚ schopen zajistit pouze s velkými obtížemi, a s tím související snížená schopnost NPÚ realizovat finančně náročné projekty obnovy a revitalizace z mimorozpočtových zdrojů vyžadující následnou údržbu.
- Silná závislost na výnosech, které pokrývají téměř polovinu rozpočtu NPÚ.
- Nedostatečné prostředky na propagaci, hrozící odliv návštěvníků a následné snížení výnosů, na nichž je provoz instituce závislý.

období se toto téma prolínalo tématy vědy a výzkumu v NPÚ a má otisk v řadě metodických materiálů. Lze konstatovat, že odborní pracovníci NPÚ se nyní v plné šíři svých odborností setkávají a ve vzájemné diskusi si tříbí názory i postupy. Svou odbornou činnost prezentují formou přednášek i jiných forem také dalším zájemcům a např. vlastníkům památek. Ještě ne zcela usazena je kontrolní a koordinační role generálního ředitelství, včetně vlivu instituce na metodickou činnost v oblasti památkové péče v celém rezortu. Ta totiž neodpovídá potřebám památkové péče ani instituce. Průzkum památkového fondu je základním zdrojem aktuálních informací a tedy také předpokladem kvalitní ochrany či obnovy, v prostředí NPÚ je však omezen kapacitami personálními i finančními. Pro koordinovaný a metodicky ucelený průzkum památkového fondu nejsou vytvořeny personální podmínky. Zejména díky projektům vědy a výzkumu je možno alespoň výběrově realizovat některé tematické a technologické průzkumy. Pro komplexní ukládání a zpřístupnění získávaných dat bude sloužit IS Památkový katalog. Připraven je potřebný metodický základ, alespoň v minimálním rozsahu jsou zabezpečena pracoviště výzkumů a průzkumů na jednotlivých územních odborných pracovištích. Přesto však bývá terčem kritiky veřejnosti nedostatečná časová kapacita odborníků, potřebná kromě standardních SHP pro vlastní akce obnovy na objektech NPÚ také pro operativní dokumentaci i pomoc dalším vlastníkům.

- Významného posunu směrem k objektivizaci odborných vyjádření NPÚ je dosahováno prostřednictvím

pravidelného zasedání interních komisí pro nakládání s památkovým fondem a památkových rad ředitelů na jednotlivých ÚOP. Fungování Regionálních komisí pro posuzování návrhů na prohlášení věci za KP je značným přínosem v objektivizaci názoru NPÚ na kvalitu navrhovaných památek.

- V oblasti památkové péče byla rozvíjena spolupráce s některými profesními komorami, vysokými školami, ale také s neziskovými organizacemi a občanskými sdruženími. Při mnohosti památkového fondu i přístupů k jejich záchraně, ochraně a prezentaci je různost pohledů a přístupů nutným předpokladem kvality nalézáných řešení. Tato spolupráce a vzájemná interakce je velmi zásadním tématem také pro budoucí období. Cílem je rozšíření této spolupráce o další partnerské subjekty se zaměřením na kulturní nebo i krajinné dědictví.
- Jen k částečnému pokroku došlo v oblasti získávání a zprostředkování zahraničních zkušeností a příkladů dobré praxe do aktuální praxe naší a naopak, nedaří se prezentovat kvality naší památkové péče v rozsahu, jaký je i z kulturně-politického hlediska žádoucí.

2.3 VYHODNOCENÍ ÚČINNOSTI STÁVAJÍCÍCH OPATŘENÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z KONCEPCE NPÚ 2011–2015

2.3.1 Oblast památkové péče

Níže uvedená vyhodnocení opatření v oblasti památkové péče se zaměřují na základní koncepční cíle Koncepce NPÚ 2011–2015. Naplňování jednotlivých cílů bylo do značné míry ovlivněno omezujícími vnějšími ekonomickými faktory.

- Odborně-metodické vedení památkové péče je zásadní položkou v činnosti NPÚ, která z povahy věci (individualita památky i odborného pracovníka) nebude nikdy zcela přesně kodifikována. V uplynulém

Konference Quo Vadis

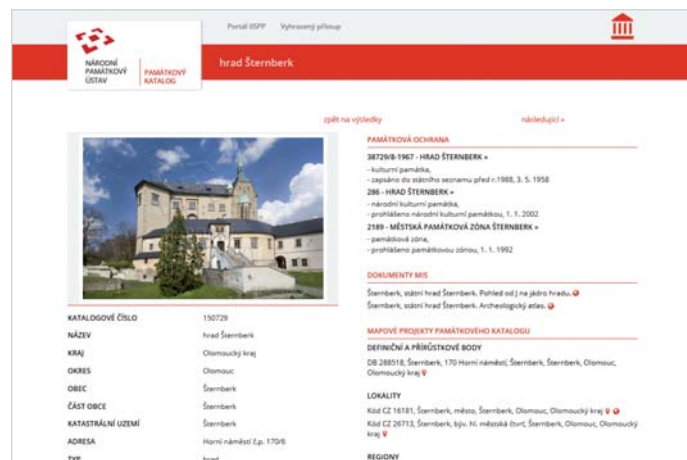
S personální vybaveností často souvisí cizojazyčné schopnosti, ale i kapacitní limity takto vybavených pracovníků. V neposlední řadě chybí finanční prostředky cíleně investované v oblasti vědy a výzkumu do smysluplných projektů s mezinárodním přesahem. Jednu z cest naznačují realizované či připravované projekty příhraniční spolupráce v oblasti poznávání a péče o památkový fond.

- V roce 2014 byly poprvé odborníky v NPÚ vybrány a odbornou komisí generální ředitelce NPÚ doporučeny k ocenění příklady dobré praxe v památkové péči. Tyto konkrétní čtyři oceněné akce pozitivním tónem hovoří o výsledcích práce památkové péče a zejména o vstřícném přístupu majitelů, který nakonec vždy musí dobrý výsledek umožnit. V letech 2015 a 2016 proběhlo již druhé a třetí kolo Ceny NPÚ, nazvané Patrimonium pro futuro, od roku 2015 doplněné o „diváckou cenu“ Památky děkují. Cílem dalšího období musí být to, aby tato cena zůstala aktuální a podpořovala perspektivní a nosná témata, např. zapojení neziskových organizací a dobrovolníků v památkové péči.

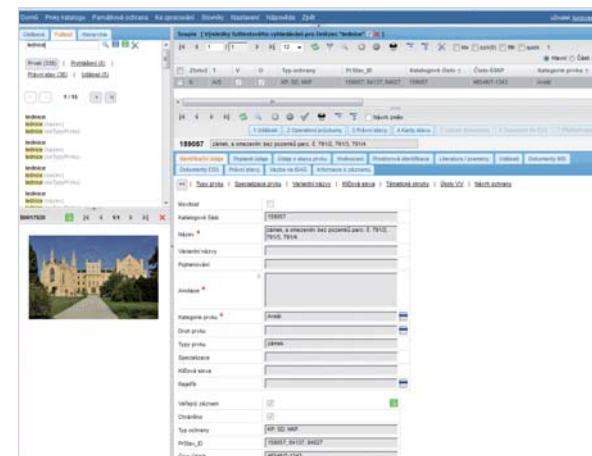
- Pro úsek evidence a dokumentace památkového fondu znamenají zásadní počín uplynulého období dva projekty. Jedním je Památkový katalog a druhým je Digitalizace fondů NPÚ.

Oba směřují k jednomu cíli. Tím je poskytnout veřejné správě i široké veřejnosti co nejvyšší evidenci a přehlednou evidenci

památkového fondu, pokud možno včetně dalších dokumentů s památkou souvisejících, a to v elektronickém veřejném prostoru s kvalitním prostorovým vyměřením a v uživatelsky příjemném prostředí. S přípravou těchto projektů, a to zejm. Památkového katalogu, souviselo naplnění řady předpokladů, jako jsou např. metodiky, číselníky i sjednocení příslušných záznamů v dosavadních informačních systémech. To se týkalo také památkově chráněných území. I když lze konstatovat, že zejména revize neproběhla z kapacitních důvodů vždy v potřebném rozsahu, základního cíle – tedy relevantního základu údajů Památkového katalogu – bylo dosaženo. Zvláštní položkou je tvorba, doplňování a informace o mobiliárních fondech NPÚ, včetně těch, které byly vráceny v restitučních. Od roku 2011 jsou potřebné údaje evidovány v centrální databázi CastIS, včetně potřebných školení a metodických postupů, kterými se jeho naplňování a správa řídí. Mobiliární fond, jehož je NPÚ správcem, prochází postupnou reidentifikací a jeho záznam je v systému CastIS

Památkový katalog – veřejná část

Památkový katalog – neveřejná část

neustále zkvalitňován a prohlubován. Vzhledem k rozsáhlosti fondů v péči NPÚ bude tento úkol dokončen nejdříve v roce 2020. Podobné konstatování se týká také knihovnických fondů ve správě NPÚ (nejedná se o historické knihovny), které jsou evidovány v programu Tritius. Také zde jsou vytvořeny veškeré předpoklady a samotná evidence bude dokončena v příštím období. Oblast tvorby, doplňování a aktualizace informací o předmětech kulturní hodnoty byla řešena ve vzájemné spolupráci zejm. s římskokatolickou církví. Probíhá dle našich kapacit a možností a jsme také těmi, kteří potřebné údaje poskytují např. při ztotožnění zcizených předmětů kulturní povahy. Tato oblast je metodicky usazená a její zkvalitnění závisí na personálních a finančních podmínkách NPÚ.

- Památkově chráněná území znamenají největší míru konstruktivní a systematické spolupráce s orgány veřejné správy a samosprávy. Během minulého období byla k této problematice vypracována a předložena tolik potřebná metodika aplikace záměru MK na zpracovávání Plánů ochra-

ny PR a PZ ve smyslu §6a platného Památkového zákona. Probíhala nutná spolupráce se samosprávami na památkově chráněných územích a ochrana hodnot v území. V rámci vědeckovýzkumné činnosti se NPÚ zapojil i do mezioborového projektu věnovaného krajině, v níž se komplexní identifikace a ochrana kulturních charakteristik stává jedním z témat trvalé udržitelnosti i ekonomického potenciálu území. Předložená metodika Plánů ochrany a péče o památková území krajinového typu bude v případě získání certifikace MK ČR v příštím období aplikována.

- Jednou z důležitých položek poznávání a ochrany památkového fondu je archeologie. Památkový ústav disponuje krajskou sítí archeologických pracovišť se třemi velkými odbory, metodicky usměrňujícími terénní archeologickou činnost. Generální ředitelství dbá na informační systémy v památkové archeologii a metodickou a kontrolní činnost. Oproti předpokladům nedošlo k dokončení některých úkolů, které byly předpokládány v souvislosti s neuskutečněnou změnou legislativy. Nicméně, základní informační systém Státní archeologický seznam (SAS) byl transformován v moderní informační médium, které bude uživatelsky vstřícnou součástí Integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP).

Movitý památkový fond archeologických nálezu v péči NPÚ bude spravován dle jednotných pravidel, která jsou připravena. Podarilo se realizovat depozitáře v Olomouci pro střední Moravu a v Ostravě pro severní Moravu a Slezsko. V Čechách dosud chybí. Téma správy movitého archeologického fondu v NPÚ zůstává otázkou i pro budoucí období.

2.3.2 Oblast správy památkových objektů

I v situaci, kdy zřizovatel krátil značným způsobem příspěvek na provoz, se dařilo zachovat a nadále rozvíjet veškeré činnosti spojené se správou, ochranou a propagací památkových objektů tak, aby byly zachovány vysoké standardy veškerých činností, tak jak jsou vnímány laickou i odbornou veřejností. Je však třeba konstatovat, že krácení příspěvku na provoz vytváří vnitřní dluh, protože organizace již značně racionalizovala veškerou činnost a další hledání vnitřních rezerv je ve své podstatě vyčerpáno.

- V oblasti péče o památky zpřístupněné veřejnosti byl důraz kladen na průběžný monitoring technického stavu objektů a pravidelnou údržbu. Plošným zavedením tzv. Pasportů památkových objektů došlo ke sjednocení způsobu shromažďování veškerých dokumentů o ochraně, péči, průzkumech a prezentaci jednotlivých objektů. Pasporty jsou otevřeným materiálem, který bude ze strany správ památkových objektů průběžně doplňován a konzultován s příslušným garantem památkové péče. Jedním z výstupů těchto dokumentů je Analýza mandatorních výdajů. V následující fázi by tato data měla být základem tzv. dlouhodobých plánů pravidelné údržby.
- V oblasti památkové obnovy svěřených památek byly v rámci každé ÚPS vybrány a sestaveny prioritní investiční projekty a seznam je každoročně průběžně aktualizován. Několikaměsíční selekcí prošly také projekty připravované pro evropské fondy, konkrétně pro Integrovaný regionální operační program (IROP). Tyto projekty jsou vybírány nejen na základě hledisek památkové péče, ale také s ohledem na jejich budoucí provozní náročnost a ekonomický

potenciál. Opomíjena není ani obnova historických parků a zahrad, které dotváří prostředí spravovaných památkových objektů a v mnoha ohledech byl jejich význam dlouhodobě podceňován. Příprava všech větších projektů je zároveň předmětem jednání v roce 2013 ustanovených tzv. Interních rad, kde se mezi zaměstnanci ÚPS a příslušných ÚOP otevírá prostor pro předběžné projednání veškerých potenciálně sporných otázek, které mohou během realizace projektů nastat.

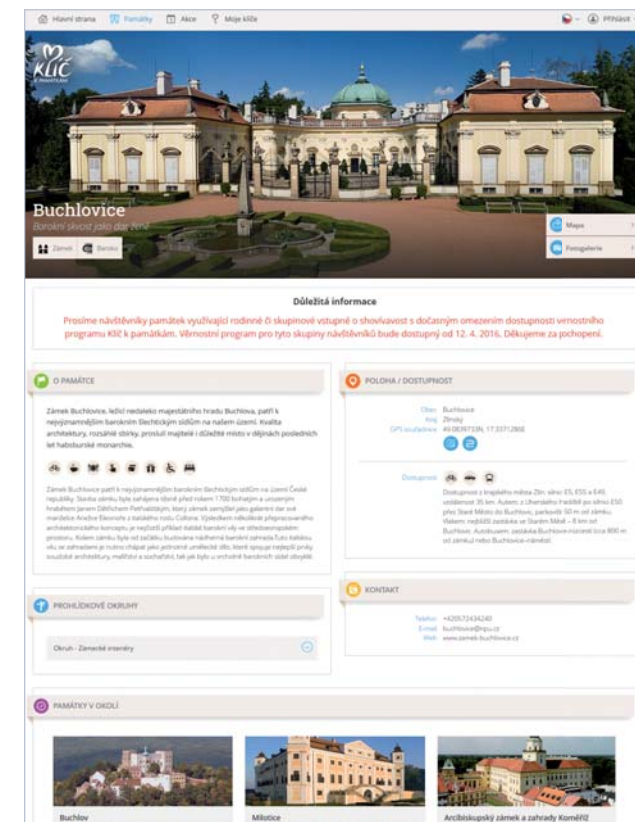
- V oblasti bezpečnosti památkových objektů byl monitoring proveden pouze u průzkumu požárního nebezpečí. V roce 2014 byla dokončena monitorovací zpráva. Závěry byly projednány s vedením všech čtyř ÚPS a v roce 2015 byl vypracován seznam doporučených opatření nutných k řešení alespoň těch nejzávažnějších rizikových situací na památkových objektech ve správě NPÚ – předpokládané náklady ovšem vysoce překročí částku 200 milionů korun. Monitoring EZS, EPS, CCTV, mechanického zabezpečení a ostrahy památkových objektů a koncepce odstraňování zjištěných závad navržených opatření byl proveden pouze na úrovni tzv. Pasportů památkových objektů. Kompletní analýza problematiky a studie jejího vyhodnocení bude provedena v následujících letech.
- V oblasti řízení památkových objektů je základní změnou ustanovení ÚPS. Jejich úlohou je řídit, podporovat, poskytovat servis a metodicky vést SPO. Oproti modelu řízení SPO prostřednictvím ÚOP by mělo dojít k jednoznačnému zvýšení efektivity. Řízení jednotlivých ÚPS má nyní podstatně přehlednější strukturu, která je obdobná na všech pracovištích. V základní rovině

byly zahájeny práce na sjednocování cenové politiky, bude ovšem probíhat další standardizace pro zpřehlednění a efektivizaci vyhodnocovacích procesů.

- Probíhala tvorba a reinstalace expozic na správách památkových objektů, výrazně zpomalená snížením provozních rozpočtů. I přesto se podařilo dosáhnout vytvoření výjimečných instalací a expozic, financovaných z evropských fondů, ale i z vlastních výnosů. Například Hradní muzeum na SZ Český Krumlov, podpořené tzv. Norskými fondy, popřípadě expozice SZ Kunštát, vybudovaná v rámci projektu Po stopách šlechtických rodů, nebo nové instalace na zámcích Lemberk a Zákupy, podpořené provozními prostředky, a řada dalších. Byly vypracovány metodiky pro tvorbu interiérových instalací a průvodcovské činnosti a od roku 2014 probíhají na všech ÚPS pravidelná školení stálých průvodců k jejich aplikaci. Průvodcovská činnost na SPO ovšem trpí dlouhodobým nedostatkem míst stálých průvodců, který vede k tomu, že naprostou většinu průvodcovské činnosti zajišťuje NPÚ krátkodobými brigádnickými silami na základě DPČ. Za tohoto stavu je takřka znemožněna jakákoli dlouhodobější personální práce a vzdělávání a zásadní nedostatek mzdových fondů také neumožňuje žádnou motivaci za pomoci nenárokových složek platu.

- Webové prezentace SPO – od roku 2012 se podařilo sjednotit všechny webové stránky SPO

s možností datovým proudem sdílet informace o akcích a novinkách na SPO. Pro zlepšení prezentace aktivit na SPO a pro jednotnou grafickou podobu stránek památek v péči NPÚ se výrazným počinem stala (20. 12. 2015) prezentační platforma a věrnostní program Klíč k památkám. Tento projekt nabízí návštěvníkům a zájemcům o památkové objekty nejen zlepšenou verzi stávajícího věrnostního programu NPÚ rozšířenou o mobilní aplikaci, ale také ucelené informace o stálých expozicích i krátkodobých výstavách a dalších kulturních akcích na SPO hned v pěti jazykových mutacích.

Klíč k památkám – zámek Buchlovice

- Metodická pomoc zpřístupněným památkovým objektům mimo NPÚ – NPÚ i nadále poskytuje metodickou pomoc dalším subjektům, které provozují zpřístupněné památkové objekty – obcím, krajům i soukromým osobám.

2.3.3 Oblast vědeckovýzkumné činnosti

Opatření navrhovaná v oblasti vědeckovýzkumné činnosti v Koncepci NPÚ v roce 2010 se nepodařilo naplnit v plném rozsahu, ale pouze částečně. Byla zpracována dílčí Koncepce vědeckovýzkumné činnosti NPÚ na období 2011–2016 (dále jen Koncepce VaV), která podrobněji vyhodnotila vědeckovýzkumný potenciál NPÚ, stanovila základní pilíře předmětu výzkumu v oblasti památkového fondu a potenciálu, upřesnila adminis-

V současnosti NPÚ spravuje cca 40 % zpřístupněných památkových objektů v ČR. Jejich potenciál v cestovním ruchu mapují již zmíněné pasporthy památkových objektů. Stále je však třeba pracovat na tom, aby NPÚ více a efektivněji využíval svého postavení největšího provozovatele služeb v oblasti zpřístupněných památkových objektů.

traci a organizaci vědeckovýzkumné činnosti v rámci NPÚ, nastínila možnosti jejího financování a umožnila prohloubení vědecké a výzkumné práce v NPÚ financované z různých zdrojů. Dokladem zvýšené výzkumné aktivity na poli památkové péče v uplynulém období je přehled výsledků výzkumné činnosti, evidovaných v Rejstříku informací o výsledcích výzkumu a vývoje (RIV).

Přehled účelové a institucionální podpory na výzkumnou činnost v letech 2011–2015

Rok	Finanční prostředky účelové a institucionální 2011–2015			
	DKRVO	NAKI	GAČR	Celkem
2011	26 510 000	5 807 000	831 000	33 148 000
2012	15 800 000	23 384 000	608 000	39 792 000
2013	15 856 000	34 818 811	2 754 000	53 428 811
2014	16 286 000	34 698 000	2 397 000	53 381 000
2015	17 046 000	33 534 919	2 002 625	52 583 544
2011–2015	91 498 000	132 242 730	8 592 625	232 333 355

Výsledky NPÚ v RIV za období 2011–2014

Druh výsledku	Celkem
odborná kniha	15
kapitola v knize	73
článek v odborném periodiku	260
článek ve sborníku	12
Nmap	23
Nmet	16

Druh výsledku	Celkem
Npam	0
ověřená technologie	4
Workshop	12
Výstava	7
Konference	2
ostatní výsledky	1

- V roce 2010 byla jmenována Komise pro úkoly vědy a výzkumu v Národním památkovém ústavu, jejímž úkolem bylo připravit koncepční kroky v oblasti vědeckovýzkumné činnosti v NPÚ. V roce 2011 byla její činnost ukončena a v souladu s Koncepcí vědeckovýzkumné činnosti NPÚ na období 2011–2016 najmenována Komise generální ředitelky NPÚ k navrhování konkrétních kroků, jejichž cílem je zavést zpracovanou koncepci vědecké a výzkumné činnosti NPÚ do organizačního řádu, do plánů činnosti a do běžné každodenní praxe NPÚ.
- V roce 2013 byla vytvořena a do praxe uvedena nová struktura instituce, která přinesla jasné ukotvení útvaru pro vědeckovýzkumnou agendu ve strukturách instituce zřízením Referátu vědeckého tajemníka (RVT) a přinesla navýšení systemizovaných pracovních míst pro zajištění plnění této agendy. I přes posílení o jednu pracovní pozici v roce 2015 zůstává RVT i nadále výrazně personálně podhodnocen

2.3.4 Oblast ekonomického řízení

V oblasti ekonomiky a řízení NPÚ došlo k výraznému posunu v elektronizaci vnitřních procesů, zefektivnění jednotlivých činností díky jejich technickému i metodickému sjednocení. To má za následek vyšší zatížení některých pracovníků, vyšší nároky na zajištění provozu a správy centrálních informačních systémů a dat.

- Byla provedena centralizace provozu účetního systému WAM S/3, vytvořeno centrální sdílené úložiště pro ukládání všech účetních dokladů s napojením na WAM S/3, dostupné pro všechny úrovně ekonomického řízení NPÚ. Postupně je implementován systém WAM Workflow

a v důsledku toho je zcela pohlcen administrativou nezbytnou k zabezpečení chodu řešených výzkumných aktivit a formální přípravou nových projektů do vyhlašovaných veřejných soutěží. Dosud nebyly až na výjimky provedeny potřebné hlubší analýzy témat VaV, nejsou k dispozici potřebná dílčí vyhodnocení, jako např. analýza výsledků v porovnání s cíli, strukturovaný seznam publikačních výstupů s rozdělením k jednotlivým tematickým okruhům, projektům a autorům atp. Žadoucí je i vyhodnocení výsledků vědeckovýzkumné činnosti dalších subjektů, zejména takové, která má ambice ovlivňovat působnost NPÚ. To je však podmíněno navýšením personálních kapacit, které by umožnilo zabezpečit souběžně administrativně náročnou složku a koncepční činnost RVT.

- Stávající Koncepce VaV definuje osm základních pilířů. Lze uvést, že pilíře byly rozvíjeny s ohledem na personální možnosti organizace.

pro jednotné řízení oběhu a schvalování základních účetních dokladů (objednávky, faktury). Dosud zůstal nerealizován jednotný elektronický systém pro cestovní příkazy, dovolenky apod.

- Pro jednotné zpracování mezd a personálistiku je na všech pracovištích používán IS VEMA s automatizovaným propojením na účetní systém WAM S/3 pro výměnu potřebných dat. V návaznosti na stabilizaci činností v oblasti zpracování mezd je nutné v nadcházejícím období přistoupit k „čištění“ struktury dat a nastavení jednotného systému jejich zadávání, aby mohly být následně efektivně centrálně

zpracovávány a vyhodnocovány. Optimalizace vnitřního nastavení IS VEMA je aktuálně jednou z hlavních priorit NPÚ.

- Byla provedena systemizace všech pracovních míst v NPÚ, která umožňuje jasně definovat potřebnost personálních kapacit pro zajištění všech statutárních činností.
- V roce 2013 byl implementován nový jednotný centrální systém elektronické pošty NPÚ a o dva roky později zaveden nový jednotný systém Elektronické spisové

služby (ESS), včetně napojení na Informační systém datových schránek (ISDS) – systém ESS není na všech pracovištích důsledně využíván. NPÚ získal statut orgánu veřejné moci, díky čemuž je možno komunikovat elektronicky prostřednictvím ISDS i s fyzickými a právníckými osobami.

- V roce 2015 byl zaveden jednotný elektronický systém pro výpočet/podání daně z nemovitosti a zkušebně spuštěn systém pro plánování směn a evidenci pracovní doby na SPO.

2.3.5 Oblast ICT v památkové péči

V oblasti nakládání s památkovým fondem nastal výrazný posun v oblasti konsolidace a modernizace jednotlivých IS a jejich jednotného naplňování napříč celým NPÚ, rychlejší a kvalitnější naplňování datové základny památkového fondu jak pro interní využití, tak i pro prezentaci široké veřejnosti. To přináší vyšší zatížení vedoucích pracovníků, vyšší nároky na zajištění provozu a správy centrálních informačních systémů a dat.

- V roce 2011 byla spuštěna centrální aplikace pro evidenci a správu mobiliárních fondů CastIS, připravuje se webová aplikace pro zpřístupnění části dat veřejnosti (zprovoznění 2016–2017).
- V roce 2012 byla spuštěna centrální aplikace Tritius pro jednotnou evidenci odborných knihoven, dokumentačních fondů a pro evidenci historických knihovních fondů na objektech ve správě NPÚ. Do konce roku 2015 bude zprovozněna prezentace vybraných údajů formou webového katalogu, včetně náhledů na již digitalizovaná díla.

Konference v Holešově

- Od roku 2013 je realizován vývoj nové online verze aplikace SAS ČR pro evidenci území s archeologickými nálezy.
- V letech 2011–2015 bylo v rámci mezinárodních projektů CARARE a LoCloud implementováno řešení pro prezentaci vybraných dat z centrálních evidencí NPÚ na portálu Europeana.
- NPÚ shromažďuje komplexní informace o památkovém fondu celé České republiky. Základem je Ústřední seznam kulturních památek ČR. Dále se jedná o analo-

gové a čím dál více zastoupené digitální dokumenty a další oborové dokumentační materiály (fotodokumentace, restaurátorské zprávy, stavebně historické průzkumy, další výstupy vědeckovýzkumné činnosti atd.). Pro ukládání, třídění a sdílení těchto informací a fondů NPÚ v minulých obdobích vytvořil či pořídil a dosud provozoval několik informačních systémů, které mezi sebou nebyly dostatečně propojeny (Monumls, MonumNet, GIS, MIS, Tritius, CastIS a některé další) a uživatelské rozhraní některých z nich již neodpovídá aktuálním potřebám a možnostem. Posláním NPÚ je shromažďované oborové informace strukturovaně ukládat a uživatelsky jednoduchým způsobem zprostředkovávat dovnitř

instituce i navenek. K 1. 12. 2015 proto byla spuštěna nová aplikace Památkový katalog, která dosavadní situaci zásadně změní a poskytne uživatelům komfortní přístup k informacím shromažďovaným v systémech NPÚ. Transparentně dosažitelné tak budou například i informace o stavu jednotlivých nemovitých kulturních památek, které jsou od roku 2013 posuzovány podle jednotných pravidel.

- V letech 2014–2015 proběhla realizace projektu Digitalizace fondů NPÚ, jehož výstupy budou také provázány s údaji v Památkovém katalogu. Po dokončení migrací dat ze stávajících systémů bude nutné náročné čištění dat, metodické vedení a zaškolování v práci s novými systémy.

2.3.6 Oblast vzdělávání

V oblasti vzdělávání byla výrazně posílena spolupráce s vysokými školami, především s Pedagogickou fakultou UK, Filozofickou fakultou UK, Fakultou architektury ČVUT, UMPRUM, Fakultou restaurování Univerzity Pardubice, Pedagogickou fakultou MU, Filozofickou fakultou Ostravské univerzity, Filozofickou fakultou UJEP v Ústí nad Labem a Filozofickou fakultou Jihočeské univerzity při využití poznatků v rámci odborné praxe, zadávání studentských prací tematicky zaměřených na teorii a praxi památkové péče a také při přípravě nových studijních programů.

- Potvrzením této spolupráce s odborníky na pedagogiku a didaktiku bylo uzavření smlouvy s Pedagogickou fakultou UK, na jejímž základě vznikla nová fakultní pracoviště na památkových objektech ve správě NPÚ, konkrétně na SHZ Bečov a SZ Červená Lhota.

- Významným počinem je vydání pěti metodik se zaměřením na edukaci v historickém prostředí s příklady dobré praxe pro různé cílové skupiny. Metodiky byly vytvářeny ve spolupráci s pedagogickými fakultami.
- V roce 2012 vznikla síť sedmi regionálních edukačních center, která vytvářela, ověřovala a vyhodnocovala různé typy vzdělávacích programů pro veřejnost. Na základě jejich činnosti byla pro NPÚ navržena koncepce systému vzdělávání veřejnosti s celorepublikovým přesahem.

Spolupráce NPÚ a Univerzity Karlovy

- V roce 2014 vedení NPÚ rozhodlo, že vzdělávání se bude v rámci instituce rozvíjet jako systematická a koordinovaná činnost. V lednu 2015 tak bylo do struktury instituce ukotveno metodické centrum pro vzdělávání NPÚ v Telči s celostátní působností, což lze považovat za významný posun. V rámci systemizace byla vyčleněna tři nová tabulková místa pro odborníky – metodiky, kteří by měli tuto činnost nadále rozvíjet a metodicky řídit.

Mezinárodní den archeologie v Telči

2.3.7 Oblast komunikace

V oblasti komunikace pokračovala v letech 2011–2015 mediální prezentace v trendu nastaveném v roce 2010 – mediální pozice NPÚ se dále upevňovala, přičemž cílem se postupně stávala větší přítomnost názvu instituce v souvislosti s pořádanými akcemi i památkami ve správě NPÚ zpřístupněnými veřejnosti.

- Sít PR pracovníků na jednotlivých ÚOP a později i ÚPS byla zakotvena v HOŘ a reálně vznikla, i když v roce 2012 došlo v důsledku ekonomické situace státu a snížení státního a tím i rezortního rozpočtu k redukci úvazků na některých pracoviš-

tích. Organizační změna NPÚ provedená v roce 2013 přinesla vytvoření 4 míst PR pracovníků na jednotlivých ÚPS, zodpovědných za média a marketing svěřených objektů, což se ukázalo jako velmi efektivní a funkční řešení. Podmínkou pro dobré fungování celé sítě pracovníků je dobré personální zázemí na GnŘ a koordinace práce mezi centrem a regiony.

- Vznikly nové webové stránky NPÚ postavené na rozdělení obsahů podle uživatelů: návštěvníků, majitelů památek a odborníků. Webové stránky objektů byly postupně sjednoceny pod správu jednoho dodavatele, což zajistilo určitou míru kvality jednotlivých webů. Analýza provedená na jaře 2014 pak rozhodla, že z právního i logického hlediska je další rozvoj možný pouze za předpokladu spojení stránek do jednoho systému. S tímto zadáním se proto začal připravovat nový web NPÚ, který byl uveden do provozu v únoru 2016.
- V oblasti vztahů s partnerskými organizacemi došlo k rozšíření spolupráce s Českou televizí v oblasti vysílání spotů recipročně za slevu při natáčení na objektech

Prohlídka dolu Michal v Ostravě

NPÚ, s Českým rozhlasem a CzechTourismem byla podepsána memoranda o spolupráci.

- Publikační činnost se řídí snahou o vysokou odbornou úroveň, grafická podoba je však rozmanitá a má kolísavou úroveň. Zajímavou platformou se stala sociální média, konkrétně Facebook. Vedle oficiálních

profilů byla interní směrnici nastavena také pravidla také v této oblasti veřejného elektronického prostoru.

- Úkol vytvářet produkty v cestovním ruchu se částečně naplňuje projektem Klíč k památkám, který byl spouštěn na podzim 2015. Téma zůstává důležitým úkolem do dalšího období.

Akce pro děti v Pardubicích

3.1 VIZE A CÍLE

Posláním NPÚ je komplexně identifikovat, chránit a prezentovat významný segment hmotného dědictví České republiky a sloužit tak nejširším skupinám veřejnosti, poskytovat odborný servis vlastníkům i státní správě, dokumentovat, učit veřejnost kulturnímu dědictví rozumět, zároveň svěřené kulturní památky příkladně spravovat, provázet na nich, vzdělávat a poskytovat hodnotný kulturní program.

3.1.1 Vize

NPÚ chce být respektovanou a transparentní kulturní a vědeckovýzkumnou institucí, která veřejnosti nabízí nezastupitelné kulturní a odborné služby.

3.1.2 Cíle

3.1.2.1 Věrohodnost

- dbáme na nestrannost a objektivitu
- jsme spolehlivým a zodpovědným partnerem
- dbáme na vysokou odbornost a vzdělanost svých zaměstnanců

3.1.2.2 Úcta k minulosti

- stavíme na tradičních hodnotách
- provádíme základní i aplikovaný výzkum a stavíme na jeho základech
- respektujeme a propagujeme tradiční technologie

3.1.2.3 Rozvoj pro budoucnost

- hledáme řešení, aby památky byly využitelné i pro potřeby moderní společnosti
- chceme na našich památkách především srozumitelně vzdělávat i bavit
- pro zabezpečení a dokumentaci památek využíváme nejnovější poznatky a technologie
- zaměřujeme se na hospodárnost a efektivitu

3.2 NAKLÁDÁNÍ S PAMÁTKOVÝM FONDEM

3.2.1 Metodické vedení odborné složky památkové péče

Řada činností, spojených s výkonem památkové péče, se může navenek jevit jako subjektivní. Tato zdánlivá subjektivita a nutná aplikace obecných poznatků na konkrétní situace může být v odborné činnosti památkové péče v mezních situacích považována za nevyvážené odborné rozhodování. Vzhledem ke skutečnosti, že pracovníci NPÚ svými vyjádřeními ovlivňují rozhodování o právech a povinnostech občanů, je nutné míru subjektivity maximálně eliminovat. NPÚ, vzhledem k šíři specializací, kterou díky svým odborným pracovníkům disponuje, a s využitím mnohaletých zkušeností a odborného potenciálu oboru, je schopen definovat společný věcný základ, který bude nadále prosazovat a kontrolovat.

CÍL: Sjednocení metodických přístupů k poskytování podkladů pro výkon státní památkové péče.

Společný obecný přístup k ochraně a obnově kulturních památek, transparentnost, předvídatelnost a možnost argumentačně správně podložené revize vyjádření odborné složky NPÚ při objektivní změně skutečností. Důsledná aplikace metodik, metodických návodů a doporučení při zpracovávání odborných vyjádření NPÚ. Systém kontroly uplatňování metodik a metodických postupů.

NÁVRH: Systematické kolektivní vyjasňování a třídění obecných teoretických i praktic-

kých východisek památkové péče, tvorba a aktualizace oborových metodik, metodických návodů a doporučení při výkonu státní památkové péče za intenzivní spolupráce jednotlivých ÚOP a specializovaných metodických center NPÚ. Při tvorbě metodik důsledné zohlednění potřeb praktické ochrany památek v konkrétních současných společenských limitech a respektování mezinárodních odborných a etických standardů.

- (a) Koordinace zaměření a obsahu metodik vytvářených v projektech vědy a výzkumu řešených NPÚ a dalšími subjekty.
- (b) Pořádání metodických a vzdělávacích akcí pro pracovníky NPÚ a pro dotčené části společnosti.
- (c) Definování systému kontroly, uplatňování metodik a metodických návodů v praxi.
- (d) Pravidelné aktualizace metodik s přihlédnutím k novým poznatkům v oboru.
- (e) Uchování platformy a zintenzivnění práce jednotlivých odborných specializací a další sjednocování odborných východisek napříč NPÚ.
- (f) Maximalizace dopadu interních komisí jednotlivých pracovišť na kvalitu odborných vyjádření.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.2 Definice parametrů památkové ochrany, obnovy a interpretace hodnot nejohroženějších skupin památkového dědictví prostřednictvím metodických center

CÍL: U některých skupin památek, představujících významnou hodnotu, je dnes nutné definovat základní parametry zacházení s nimi.

Jejich soupisy, hodnocení i následná ochrana jsou zatím ještě velmi specializovaným oborem. NPÚ zvolil, jako prostředek pro jejich ukotvení do metodických standardů v památkové péči, model metodických center. Zatím disponuje třemi (MC památek průmyslového dědictví v Ostravě, MC obnovy památek moderní architektury v Brně, MC zahradní kultury v Kroměříži. Svou působností je specifické čtvrté centrum zaměřené na vzdělávání (MC pro vzdělávání v Telči).

NÁVRH: Tato pracoviště, organizačně včleněná pod ty z ÚOP, které mají nejlepší perso-

nální i jiné předpoklady, jsou samostatnými útvary, které se věnují této problematice jak navenek, tak dovnitř NPÚ. Soustředí se zejména na:

- (a) tvorbu metodik ve specifické oblasti odborné působnosti,
- (b) vědeckovýzkumnou činnost,
- (c) památkový dohled nad obnovou kulturních památek,
- (d) prezentaci výsledků své metodické činnosti.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.3 Průzkumy a poznání památkového fondu

Průzkum památkového fondu v celé jeho šíři je jedním z nástrojů poznání památkového fondu a základním předpokladem pro jeho uchování. NPÚ s povinnostmi vyplývajícími z platné legislativy a potenciálem odborných pracovníků má předpoklady i povinnost zajišťovat tuto činnost systematicky a ukotvit ji v organizační struktuře odborných činností.

CÍL: Provádění komplexních průzkumů a dokumentace kulturních památek, památkově chráněných území a dalšího kulturně-historického potenciálu území.

Průzkum památkového fondu je základní součástí činnosti NPÚ. Znalost památkové-

ho fondu a potenciálu je základním předpokladem pro stanovení jakýchkoliv dalších zásahů, které povedou ke zlepšení stavu památky a zachování jejích hodnot. Realizace komplexních průzkumů a dokumentace kulturních památek jsou realizovány, avšak jejich počet je omezen kapacitami a neodpovídá potřebám. Oddělení výzkumů a průzkumů zpracovává elaboráty SHP, jejichž integrální součástí je dle platné metodiky z roku 2001 rovněž archivní průzkum. U řady ÚOP ale dnes chybí kapacity na zpracování SHP. Základním východiskem zlepšení v této oblasti je vytvoření personálních předpokladů.

NÁVRH: Dosažení cíle předpokládá následující kroky:

- (a) realizace komplexních průzkumů a dokumentace kulturních památek a památkově chráněných území (SHP, archivní rešerše, technologické průzkumy, materiálové průzkumy, umělecko-historické rozbor, zajišťování restaurátorských průzkumů ad.) a zajištění systematického, povinného a metodicky jednotně vedeného ukládání výstupů z těchto průzkumů do systému IISPP a vkládání aktualizovaných informací do veřejného informačního systému památkové péče,
- (b) zefektivnění interních procesů komunikace a pracovní součinnosti útvarů pracovišť při zajišťování dokumentace včetně vazby na výkonné orgány památkové péče mimo NPÚ včetně přípravy interních předpisů pro tento cíl,
- (c) stabilizace, doplnění nebo založení samostatného útvaru průzkumů na všech pracovištích, jejichž kapacita by byla plně využita pro tuto důležitou činnost,
- (d) systematické shromažďování a vedení přehledu o průzkumech a dokumentaci památek zpracovávaných mimo NPÚ.

TERMÍN: 2016–2020.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Personální posílení o 8 odborných pracovníků na ÚOP – celkem 2 976 tis. Kč, z toho platy 2 184 tis. Kč, zákonné odvody 792 tis. Kč za rok.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2018				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2019				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2020				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Celkové náklady 2017–2020				
úvazek	8,0			
Náklady na platy				8 736
Zákonné odvody				3 169
Mzdové náklady celkem				11 905

CÍL: Provádění operativní dokumentace.

Operativní dokumentace je nezastupitelná v procesu obnovy (a někdy bohužel i zániku) kulturních památek. Při obnově dochází k nečekaným nálezům, které buď zanikají, nebo jsou procesem obnovy nutně opět zakryty. Dostatečné kapacity a dovednosti pracovníků nezbytné pro zajištění této nezastupitelné činnosti naváží na úspěšně řešený projekt institucionálního výzkumu s cílem zapojit do těchto činností maximum pracovníků sekcí památkové péče.

NÁVRH: Standardizovat metodu a její výstupy. S ověřenou metodou seznámit všechny pracovníky, kteří jsou zapojeni do procesu

poznávání, obnovy a dokumentace památkového fondu a památkového potenciálu prostřednictvím proškolení a praktického prověření v terénu. Definovat systém kontroly výstupů a jejich uložení a zveřejnění v informačních systémech NPÚ.

TERMÍN: 2016–2020.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Předpoklad personálního posílení o 8 odborných pracovníků na ÚOP – celkem 2 674 tis. Kč, z toho platy 1962 tis. Kč, zákonné odvody 712 tis. Kč za rok.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2018				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2019				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Rok 2020				
P. p. z.	8,0	10	22 750	2 184
Zákonné odvody				792
Mzdové náklady celkem	8,0			2 976
Celkové náklady 2017–2020				
úvazek	8,0			
Náklady na platy				8 736
Zákonné odvody				3 169
Mzdové náklady celkem				11 905

3.2.4 Uchovávání památkového fondu

Základním předpokladem uchování památkového fondu je dokonalá a nezpochybnitelná evidence, monitoring stavu památkového fondu a jeho kvalifikovaná obnova.

CÍL: Monitoring památkového fondu.

Předcházení ztrátám hodnot památkového fondu včasným zjištěním nedostatků a ve spolupráci s výkonnými orgány SPP vyvíjení tlaku, aby byl vliv negativních procesů eliminován; sběr aktuálních informací pro nejruznější potřeby oboru včetně edukace a propagace.

NÁVRH: Stávající systém monitoringu je dostatečně vybaven metodicky a jeho realizace je možná i ve vztahu k současné personální situaci na jednotlivých pracovištích NPÚ. **Je nutné:**

- (a) dobudovat systém tak, aby byl využitelný přímo v terénu s přímou vazbou na centrální informační systémy NPÚ,
- (b) získané informace zpracovat a zveřejnit v návaznosti na systematickou práci s veřejností. Poukázáním na dobrý příklad zachrany i špatný příklad likvidace památky NPÚ plní svou aktivní a nezastupitelnou roli při ochraně veřejného zájmu.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Obnova památkového fondu.

Zkvalitnění úrovně odborných podkladů jak v oblasti územního plánování, tak projektové dokumentace obnovy památek zpracovávaných pro orgány památkové péče. Zajištění kvalifikovaného památkového dohledu ze strany NPÚ při obnovách a restaurování kul-

turních památek a objektů v PR a PZ v úzké součinnosti s výkonnou složkou státní správy. Zesílení aktivit k prohloubení znalostí a dovedností pracovníků a osvětové činnosti směrem k nejširší veřejnosti. Prosazení Management plánu statků světového dědictví jako jednoho z nástrojů při obnově památkového fondu.

NÁVRH: Důraz na systematickou výměnu zkušeností mezi odbornými pracovníky je jednou z cest k řešení. Druhou cestou může být formulace souboru opakujících se odborně správných a jednoznačně zdůvodněných podmínek navrhovaných orgánům SPP pro jejich závazná stanoviska, další pak konzultace obsahu a formy s MK. Více pozornosti věnovat následnému hodnocení provedených oprav – poznatky a výsledky více diskutovat, prezentovat, publikovat a zobecňovat – a to na úrovni jednotlivých pracovišť i celého NPÚ. Podpora vzniku kvalifikovaných Management plánů statků světového dědictví, popřípadě jejich aktualizace.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Rozšíření základního technologického servisu pro odborné složky NPÚ tak, aby byl dostupný pro všechny památky ve správě NPÚ, a zajištění podmínek pro poskytování informací i dalším vlastníkům památek.

Posílení operativní dostupnosti odborné památkové péče pro objekty ve správě NPÚ, zlepšení součinnosti komplexních památkových přístupů v okolí NKP. Posílení oblastí památkové technologie v NPÚ a zvýšení obecného povědomí o rostoucím významu technologie a přírodních věd v oblasti péče o památky s cílem jejich výraznějšího uplat-

nění ve struktuře a praktické činnosti NPÚ, zejména při výkonu památkové péče.

NÁVRH: Procesy zobecňování a prezentace poznatků a postupů v oblasti vyhodnocení a šíření zkušeností z oblasti ochrany a obnovy KP ve správě NPÚ nejsou zatím systémově nastaveny. Opatření musí směřovat jak dovnitř NPÚ, zejm. do oblasti správy objektů, tak k veřejnosti.

- (a) Využívat systémově možnosti delegování pravomocí památkového garanta objektu NKP ve správě NPÚ na referenta z regionálního ÚOP při zachování supervize garanta ze strany generálního ředitelství, kodifikace pracovní skupiny, jejíž činnost by posílila operativnost, objektivitu, komplexnost památkových přístupů i technologických a materiálových řešení v lokalitě ochranné zóny NKP a jejího logického přesahu,

3.2.5 Spolupráce s neziskovými organizacemi a občanskými sdruženími

Základním předpokladem uchování památkového fondu je dokonalá a nezpochybnitelná evidence, monitoring stavu památkového fondu a jeho kvalifikovaná obnova.

CÍL: Vytvoření programů pro zapojení dobrovolníků pro účely dokumentace památek, monitoringu památkového fondu, sběr dat v terénu, lektorování.

Dobrovolnictví není zatím dostatečně využíváno, jak zapojit veřejnost do aktivního vztahu k zachování a ochraně památkového fondu. Pro aktivity vyžadující již alespoň základní úroveň znalostí z oblasti památkové péče se nabízí spolupráce např. v rámci studentských stáží a univerzit třetího věku.

NÁVRH: V těchto směrech činností NPÚ vytvářet oblasti, které budou vhodné pro roz-

- (b) využití zkušeností z ochrany a obnovy KP ve správě NPÚ jako vzorových složek kulturního dědictví, u nichž je uchování památkových hodnot a autenticity absolutní prioritou, a nastavení procesů zobecňování a prezentace poznatků a postupů,

- (c) pro poskytování konzultací vlastníkům památek připravit pro opakující se případy jednoduchá metodická doporučení z oblasti technologií,

- (d) řešení nedostatečné kapacity technologického zázemí; pro náročnější instrumentální analýzy budování sítě externích spolupracovníků.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

voj dobrovolnických aktivit, a nastavit úroveň a rozsah základního proškolení, kterým by musel každý dobrovolník projít. Připravit jednoduché a uživatelsky příznivé programy, které by srozumitelným způsobem vedly dobrovolníka jeho úkolem (např. aplikaci do tabletu pro sběr dat v terénu apod.). Koordinátorem těchto činností by byl edukační pracovník na každém ÚOP v úzké spolupráci s příslušnou odbornou sekcí ÚOP. Kromě navržené spolupráce při dokumentaci, monitoringu a sběru informací hledat cesty ke spolupráci s těmi občanskými iniciativami, které se aktivně podílejí na záchraně a využití památek.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Vytvoření programů pro zapojení dobrovolníků do péče, provozu a údržby památkových objektů.

Ani v této oblasti není plně využíváno všech možností, jak zapojit veřejnost do aktivního vztahu k zachování a ochraně památkového fondu. Nabízí se spolupráce např. při vernisážích a výstavách, kustodii, dobrovolníci při pracích na údržbě objektů (jarní a podzimní práce v parku, vyklízecí práce, úklid apod.). Těmito aktivitami se rovněž velmi podporují vztahy v místních komunitách, vazby obyvatel k lokálním památkám atd.

NÁVRH: Vytipovat oblasti, které by pro jednotlivé objekty ve správě NPÚ byly vhodné

3.2.6 Spolupráce s profesními komorami, řemeslnými cechy a Hospodářskou komorou ČR

CÍL: Nastavit podmínky pro rozvoj aktivní spolupráce s profesními komorami, řemeslnými cechy a Hospodářskou komorou ČR.

Spolupráce s profesními komorami je dnes již nutnou součástí některých činností NPÚ. Koordinované postupy a společný argumentační základ v některých procesech zásadních pro oblast památkové péče je mnohem efektivnější než samostatný postup zúčastněných stran se stejným cílem. S řemeslnými cechy a Hospodářskou komorou ČR, která tuto činnost zastřešuje, je žádoucí nastavit aktivní formu spolupráce např. v oblasti specializovaných památkových postupů při obnovách památek – pořádání specializovaných kurzů, workshopů apod. nejenom pro památkáře samotné, ale i pro jednotlivé řemeslníky v mnohem masivnější formě než dnes. Tento cíl koresponduje s projektem tzv. mistrovských zkoušek, který Hospodářská komora s cechy již dlouhodo-

pro zapojení dobrovolníků, a nastavit základní pravidla pro implementaci těchto činností do provozu. Nastavit rovněž systém kompenzace dobrovolné práce těm, kteří se zapojí (např. uvedením na webových stránkách, na „tabuli cti“ na daném objektu, poděkování formou veřejného společenského aktu apod.). Pro podporu této činnosti bude vytvořen systém benefitů (kupř. volné vstupné do objektů SHZ, dary v podobě publikací NPÚ).

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

bě prosazuje do praxe. Cílem je rovněž prosazení certifikátu pro úspěšné absolventy, platného např. při výběrových řízeních na stavební zakázky památkových obnov, kde by se požadavek na konkrétního řemeslníka – specialistu pro památkovou obnovu – dal zadat jako jedno z hodnotících kritérií. Jedná se o vyplnění velké mezery mezi běžným řemeslníkem a specializovaným restaurátorem. Tento model je běžně aplikován např. v Německu a Rakousku.

NÁVRH: Vyvinout aktivní spolupráci s profesními komorami, Hospodářskou komorou a cechy a sladit koordinaci jednotlivých kroků ke společnému postupu. Dále rozvíjet všechny možnosti společných aktivit, např. seminářů, mezioborových a oborových konferencí apod.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.7 Spolupráce s vysokými školami, vědeckými institucemi a ostatními pamětovými institucemi

CÍL: Dále rozvíjet aktivní spolupráci s vysokými školami, vědeckými institucemi a ostatními pamětovými institucemi.

Spolupráce všemi výše uvedenými směry se v posledních letech významně posunula a je třeba i nadále vytvářet podmínky pro další rozvoj. Spolupráce se nabízí např. v oblastech odborných konferencí, seminářů a workshopů, společných vědeckovýzkumných projektů, publikační činnosti, v pořádání společných výstavních projektů, ale i v rovině oborového vzdělávání.

NÁVRH: Dále aktivně rozvíjet směry spolupráce, včetně kofinancování společných projektů a hledání nových možností. Jednou z platforem je např. Deklarace o spolupráci mezi NPÚ a ÚDU AV ČR v. v. i. na poli soupisové činnosti z roku 2013.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.8 Evidence a dokumentace památkového fondu a památkového potenciálu

Základní podmínkou pro poznávání, vědecké hodnocení i péči o kulturní dědictví je podrobná dokumentace památkového fondu a jeho kvalitní a přehledná evidence, převedená v co nejširší míře z původní papírové podoby do moderní digitální podoby, a její strukturované zpřístupnění v rámci informačních systémů NPÚ, zejm. pak Památkového katalogu. Cílem je úplnost a nezpochybnitelnost zde obsažených údajů, směřující k vyšší ochraně památkového fondu.

CÍL: Památkový katalog.

Rozvoj nového webového systému – Památkový katalog NPÚ – a jeho průběžná aktualizace.

NÁVRH: V roce 2015 byl realizován základní modul informačního systému Památkový katalog. Překlopením dat ze starého prostředí ÚSKP začne etapa, kdy bude nutno operativně řešit jeho aplikaci, a to jak po stránce technické, tak obsahové a metodické.

TERMÍN: 2016–2018 a dále průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Digitalizace zdrojů informací o nemovitých kulturních památkách.

Dokončení elektronické evidence, průběžné revize, prohlubování poznání a dokumentace nemovitých kulturních památek a národních kulturních památek a jejich digitalizace v GIS NPÚ. Základním předpokladem pro naplnění cíle úplnosti a nezpochybnitelnosti údajů, obsažených dosud v ÚSKP, je sjednocení postupů v rámci aktuální legislativy (včetně připravovaných změn), a to zejm. s MK ČR.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) rozvoj aplikace CastIS jako jednotného IS o mobiliárních fondech,
- (b) aplikace závazného postupu pověřených

- zaměstnanců NPÚ při zpracování evidence mobiliárních fondů,
- (c) průběžná revize, aktualizace a doplnění základních identifikačních údajů a fotodokumentace,
- (d) prohlubování odborných popisů a průběžná aktualizace vědeckých poznatků.
- (e) aplikace a využití moderních technologií
- jako nástroje pro jednoznačnou identifikaci mobiliárních fondů.
- TERMÍN:** a) až c) do 2018, d) 2020; průběžně.
- NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET:** Pro zajištění většího objemu digitalizovaných dat a využití maximální kapacity technického zázemí dva dokumentátory, tř. 8, tj. celkem 632 tis., z toho 463 tis. platy a 168 tis. sociální a zdravotní pojištění.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	2,0	8	19 310	463
Zákonné odvody				168
Mzdové náklady celkem	2,0			632
Rok 2018				
P. p. z.	2,0	8	19 310	463
Zákonné odvody				168
Mzdové náklady celkem	2,0			632
Rok 2019				
P. p. z.	2,0	8	19 310	463
Zákonné odvody				168
Mzdové náklady celkem	2,0			632
Rok 2020				
P. p. z.	2,0	8	19 310	463
Zákonné odvody				168
Mzdové náklady celkem	2,0			632
Celkové náklady 2017–2020				
úvazek	2,0			
Náklady na platy				1 854
Zákonné odvody				673
Mzdové náklady celkem				2 526

Cíl: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o movitých památkách.

Doplnění a prohloubení informací o movitých kulturních památkách, jejich jednotné utřídění a aplikace získaných informací v novém systému evidence památek – Památkovém katalogu.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) aplikace nezbytných metodik a číselníků včetně sjednocení záznamů ve všech informačních systémech NPÚ,
- (b) celková revize a doplňování odborných popisů a průběžná revize, aktualizace

- a doplnění základních identifikačních údajů, fotodokumentace a aktualizace vědeckých poznatků vycházejících z odborné literatury i řešených výzkumných projektů,
- (c) dokončení obnovy identifikace movitých kulturních památek.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

Cíl: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o památkově chráněných územích.

Dokončení elektronické evidence a průběžné revize a prohlubování dokumentace chráněných území, digitalizace informací v GIS NPÚ a jejich průběžné doplňování.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) dopracování a aplikace nezbytných metodik a číselníků,
- (b) průběžná revize, aktualizace a doplnění základních identifikačních údajů, fotodokumentace a prostorového vymezení v GIS,
- (c) prohlubování odborných popisů a průběžná aktualizace vědeckých poznatků získaných systematickým výzkumem i novými daty z odborné literatury s cílem rozšířit rozsah územně-analytických podkladů předávaných pořizovatelům ÚPD.

TERMÍN: a) 2016–2018, ostatní průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

Cíl: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o mobiliárních fondech včetně mobiliárních fondů vrácených v restitucích.

Dokončení podrobné elektronické evidence a průběžné revize a prohlubování dokumentace mobiliárních fondů, svěřených do správy NPÚ, a dále mobiliárních fondů vrácených v restitučních řízeních a implementace centralizovaného systému pro vedení evidence mobiliárních fondů a jeho integrace v rámci IISPP.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) rozvoj aplikace CastIS, jako jednotného IS o mobiliárních fondech,
- (b) aplikace závazného postupu pověřených zaměstnanců NPÚ při zpracování evidence mobiliárních fondů,
- (c) průběžná revize, aktualizace a doplnění základních identifikačních údajů a fotodokumentace,
- (d) prohlubování odborných popisů a průběžná aktualizace vědeckých poznatků.
- (e) Aplikace a využití moderních technologií jako nástroje pro jednoznačnou identifikaci mobiliárních fondů.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Investice ve výši 1 800 tis. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	900
Rok 2018	900
Investice celkem	1 800

Cíl: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o historických knihovních fondech.

Zpřesnění elektronické evidence a průběžné revize a prohlubování dokumentace historických knihovních fondů.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) průběžná revize, aktualizace a doplnění zá-

- kladních identifikačních údajů a fotodokumentace v souladu s certifikovanými metodikami pro zpracování bibliografických záznamů historických knihovních fondů,
- (b) prohlubování odborných popisů a průběžná aktualizace vědeckých poznatků v souladu s certifikovanými metodikami pro zpracování bibliografických záznamů historických knihovních fondů,
- (c) aplikace a využití moderních technologií jako nástroje pro jednoznačnou identifikaci knihovních fondů,
- (d) rozvoj systému Tritius ve vztahu k průběžné evidenci.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Digitalizace dokumentačních fondů NPÚ.

Převod řady klasických informačních zdrojů, jako jsou archivní dokumenty, fotografie, stará plánová dokumentace apod. do elektronické podoby znamená zásadní rozšíření možností jejich vědeckého zhodnocení. Převod těchto fondů a jejich zpřístupnění pro studium leží tedy na přímé cestě k získání nových vědeckých poznatků. Ty pak následně mohou být aplikovány například v oblasti památkové péče. NPÚ disponuje rozsáhlými dokumentačními fondy, jejichž systematická digitalizace není zdaleka ukončena. NPÚ je nyní vybaveno dvěma skenovacími pracovišti, která budou využita pro naplnění cíle, kterým je převod zdrojových dokumentačních fondů do moderní digitální podoby a jejich zpřístupnění prostřednictvím IISPP.

NÁVRH: Využití stávajícího technického vybavení pro systematické zpracování a zpřístupňování dokumentačních fondů.

TERMÍN: Průběžně.

Nároky na státní rozpočet: Investice cca 3 mil. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	1 000
Rok 2018	1 000
Rok 2019	1 000
Investice celkem	3 000

CÍL: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o předmětech kulturní hodnoty.

Průběžné doplňování a využívání elektronické evidence předmětů kulturní hodnoty v rámci agendy vyplývající ze zákona č. 71/1994 ve znění pozdějších předpisů a Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví (ISO). Kvalita i intenzita plnění tohoto úkolu jsou závislé také na spolupracujících institucích, což je slabou stránkou úkolu.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) průběžná aktualizace a prohlubování odborných popisů a aktualizace dle vědeckých poznatků,
- (b) aktivní spolupráce s Policejním prezidiem a ostatními složkami Policie ČR při naplňování ISO,
- (c) spolupráce s celními úřady a s úřady pro zastupování státu ve věcech majetkových v oblasti ochrany kulturního dědictví,
- (d) spolupráce s registrovanými církvemi ČR, zvláště s diecézními konzervátorskými centry při římskokatolických diecézích. Do budoucna by bylo vhodné rozšíření spolupráce na evangelickou církev, Židovskou obec a další.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.9 Památkově chráněná území

Ochrana vybraných územních celků je specifickou oblastí památkové péče, která vyžaduje největší podíl součinnosti NPÚ s výkonnými orgány státní památkové péče, se samosprávou (kraje, obce) a vlastníky nemovitostí v chráněných územích. Absence jednoznačné specifikace hodnot většiny památkových území a konkrétních podmínek jejich ochrany brání účinnějšímu prosazování zájmů památkové péče v chráněných územích. Zvláštní pozornost je třeba věnovat doposud opomíjeným krajinným památkovým zónám, mezioborové spolupráci v obecných otázkách identifikace hodnot a ochrany krajiny. Krajina samostatně přispívá k vytváření místních kultur a je základní součástí evropského přírodního a kulturního dědictví; současně přispívá k upevnění evropské integrity. Poznávání kulturního dědictví krajiny v souvislostech trvale udržitelného rozvoje a širšího území urbánních celků je východiskem pro účely vytváření nástrojů preventivní péče a jeho ochrany. Význam této činnosti je zásadní především při získávání nových informací o různých kategoriích krajinného rámce zohledňujícího kulturní hodnoty nad rozsah hodnocení krajinného rázu, které je nutné brát v potaz v památkových procesech, a jejich následné ochrany, prevence či případně predikce dosud neznámých hodnot ukrytých v řadě podob kulturní krajiny nad rámec již legislativně vymezené ochrany KPZ s možností její praktické implementace do rozvojových dokumentů území. V oblasti urbanismu a územního plánování je, vedle potřebné garance pro ochranu jednotlivých objektů, nutné včas podchytit územní rozvoj sídel včetně krajiny, protože dobře ošetřená památková péče již v rozvojové dokumentaci území (územně plánovací dokumentaci,

SEA, EIA, atd.) je základním vstupním krokem k následnému podchycování a dalšímu rozvoji kulturních hodnot území v souladu s Usnesením vlády České republiky č. 22 přijatou Politikou architektury a stavební kultury ČR.

CÍL: Tvorba, doplňování a aktualizace informací o stávajících památkově chráněných územích a definice hodnot území pro návrhy nové ochrany území.

Systematická péče a spolupráce s dotčenými subjekty při poznávání a ochraně hodnot památkových území včetně případné věcné revize rozsahu památkově chráněných území a sběr dat potřebných pro definici hodnot území, vedoucí pak k návrhu na prohlášení nových památkově chráněných území. V rámci zajištění posílení významu kulturního dědictví v památkově chráněných územích dlouhodobě posilovat hodnoty a tam, kde je to možné, iniciovat vhodné zásahy s cílem zhodnocování jeho významu (kvalitní rozvojová dokumentace dostatečně zohledňující památkové zájmy a kulturní hodnoty, prezentace, výstavy, přednášky).

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- (a) jasná definice hodnot a předmětu ochrany v jednotlivých již prohlášených památkově chráněných územích, ze kterých vyplývají základní pravidla jejich ochrany a monitoringu stavu hodnot,
- (b) příprava podkladů pro vyhlašování nových památkově chráněných území různého typu, se zvláštním zaměřením na krajinné památkové zóny,
- (c) prohlubování průzkumů, odborných popisů a průběžná aktualizace vědeckých

poznatků s cílem rozšířit rozsah územně-analytických podkladů předávaných pořizovatelům ÚPD s provázaností na oborový GIS v informačních systémech NPÚ.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Personální posílení o 14 přepočtených pracovních míst odborných zaměstnanců – specialistů multioborového vzdělání (po jednom úvazku pro jednotlivá ÚOP, celkem 5 646 tis. Kč, z toho platy 4 143 tis. Kč, zákonné odvody 1 503 tis. Kč za rok. Personální zabezpečení

v oblasti urbanismu a územního plánování bude zejména aktuální v případě přijetí nového zákona o památkovém fondu. Ten ukládá pravidelně se opakující odborné revize jednotlivých plošně chráněných území po dvouletých cyklech včetně i stávajícího legislativního požadavku vyplývajícího ze Stavebního zákona ohledně pravidelné dvouleté aktualizace ÚAP a nově tvořené stimulační ekonomické nástroje MMR pro zvyšování počtů RP v MPR a MPZ či Územních studií krajiny vyžadující dostatečné personální zabezpečení pro odborný dohled.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	14,0	11	24 660	4 143
Zákonné odvody				1 503
Mzdové náklady celkem				5 646
Rok 2018				
P. p. z.	14,0	11	24 660	4 143
Zákonné odvody				1 503
Mzdové náklady celkem				5 646
Rok 2019				
P. p. z.	14,0	11	24 660	4 143
Zákonné odvody				1 503
Mzdové náklady celkem				5 646
Rok 2020				
P. p. z.	14,0	11	24 660	4 143
Zákonné odvody				1 503
Mzdové náklady celkem				5 646
Celkové náklady 2017–2020				
úvazek	14,0			
Náklady na platy				16 572
Zákonné odvody				6 012
Mzdové náklady celkem				22 584

CÍL: Spolupráce se samosprávami památkově chráněných území.

Posílení vzájemné informovanosti, předcházení nedorozuměním, důraz na partnerství a konzultace nad rámec správních řízení, výměna názorů obou stran.

NÁVRH: Rozvíjení všech forem spolupráce s orgány samospráv při péči o památkově chráněná území; např. využívání platformy Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a aktivní participace na akcích tohoto subjektu s cílem oslovovat zástupce samospráv; zapojovat se odbornou činností do jimi organizovaných aktivit, v nichž lze hodnoty památkových území prezentovat a vysvětlovat

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Metodický a organizační rámec pro zabezpečení ochrany kulturní krajiny a následné péče zohlednitelné v plánovacích nástrojích rozvoje území.

K řešení problémů je nutné uplatňovat integrovaný přístup, který vyvažuje a propojuje požadavky jednotlivých resortů a oborů lid-

ské činnosti. Při uplatňování památkových zájmů a hodnot v území by architektura, urbanismus, tvorba krajiny a územní plánování měly mít v procesu TUR integrující úlohu.

NÁVRH: Uskutečnění předložených cílů není možné bez perspektivního personálního posílení útvarů ÚOP a GnŘ NPÚ. Je nutné vytvořit a následně rozvíjet koncepci odborně profilovaných oddělení se specializací na koncepční plánování území (urbanistické souvislosti stavebního rozvoje) ve vztahu ke kulturním hodnotám sídla a krajiny formulováním vizí takto profilovaných odborů. Tato oddělení by měla být pojata komplexně interdisciplinárně, bude v nich vedle sebe působit ve vzájemné interakci památkář urbanista a památkář krajinář, zohledňující vedle krajinné vegetační složky a obecné ochrany přírody zejména prvky kulturního dědictví (technické památky, lidovou architekturu, sakrální architekturu a církevní areály, panská sídla a usedlosti, technické památky, zaniklé památky v krajině a její krajinné kompoziční formy).

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.2.10 Archeologický památkový fond

Většina činností spojených s archeologickým dědictvím je do značné míry paralelní k ochraně, evidenci, dokumentaci a péči o památkový fond jako takový a platí pro ně principy uvedené v dalších kapitolách. NPÚ disponuje optimální celostátní sítí pracovišť a spravuje bohaté a systematicky budované informační zdroje o památkovém fondu archeologické povahy v krajině. Právě ty v současnosti znamenají nejvýraznější prvek

aktivní a preventivní ochrany této části památkového fondu.

CÍL: Metodický a organizační rámec pro poznávání archeologického památkového fondu.

Poznávání archeologického dědictví pro účely vytváření nástrojů preventivní péče a jeho ochrany. Poznávání archeologického památkového fondu pomocí nedestruktiv-

ních nebo destruktivních metod je důležitou činností archeologických útvarů. Význam této činnosti je markantní především při získávání nových informací o různých kategoriích památek, které se přímo odrážejí v památkových procesech jejich následné ochrany, prevence či případně predikci dosud neznámých hodnot ukrytých v řadě podob v kulturní krajině.

NÁVRH: Je nutné rozvíjet koncepci specializace jednotlivých archeologických útvarů v rámci NPÚ, tj. formulovat vize odborně profilovaných center v rámci NPÚ, zaměřených na komplexní interdisciplinárně pojatý památkový výzkum různých kategorií památek (například městské aglomerace, vesnická sídliště, sakrální architektura a církevní areály, panská sídla, technické památky, zaniklé památky a sídla v krajině, movité památky aj.).

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Péče o nemovitý archeologický fond.

Nemovité archeologické památky jsou z hlediska péče o kulturní dědictví jeho zcela svébytným segmentem, neboť převážně nejsou vizuálně nápadné. Cílem je tedy zejména zajistit, aby kulturní dědictví archeolo-

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	1,0	11	24 660	296
P. p. z.	3,0	9	20 960	755
Náklady na platy				1 050
Zákonné odvody				381
Mzdové náklady celkem				1 432

gické povahy dlouhodobě neztrácelo na své hodnotě a tam, kde je to možné, iniciovat vhodné zásahy s cílem zhodnocování jejich významu (nedestruktivní metody poznání, drobné datovací sondáže, prezentace památky, ale také výstavy atd.).

NÁVRH: Rozvoj aplikace Státní archeologický seznam (SAS), která je součástí informačních systémů NPÚ:

- (a) dokončení vývoje nové online verze aplikace SAS s integrací na Památkový katalog a ostatní části IISPP, její zpřístupnění široké odborné veřejnosti a zajištění jejího průběžného naplňování,
- (b) v případě schválení nového památkového zákona implementace nového informačního systému pro evidenci archeologických zásahů.

TERMÍN: 2016–2020.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: V případě, že NPÚ bude novým zákonem o památkovém fondu pověřen vedením částí informačního systému ex lege, pak pro jeho zavedení a fungování je nutné počítat s jednorázovými investičními vstupními nároky (viz cíl 3.5.2) a následně s prostředky na personální posílení archeologického odboru GnŘ o 4 pracovníky (1 archeolog, 3 dokumentátoři) se mzdovými náklady v ročním objemu celkem 1 432 tis. Kč, z toho platy 1 050 tis. Kč a zákonné odvody 381 tis. Kč.

Rok 2018				
P. p. z.	1,0	10	24 660	296
P. p. z.	3,0	9	20 960	755
Náklady na platy				1 050
Zákonné odvody				381
Mzdové náklady celkem				1 432
Rok 2019				
P. p. z.	1,0	10	24 660	296
P. p. z.	3,0	9	20 960	755
Náklady na platy				1 050
Zákonné odvody				381
Mzdové náklady celkem				1 432
Rok 2020				
P. p. z.	1,0	10	24 660	296
P. p. z.	3,0	9	20 960	755
Náklady na platy				1 050
Zákonné odvody				381
Mzdové náklady celkem				1 432
Celkové náklady 2017-2020				
úvazek	4,0			
Náklady na platy				4 202
Zákonné odvody				1 524
Mzdové náklady celkem				5 726

CÍL: Péče o movitý archeologický fond obecně.

Soubor informací o minulosti našeho území nesmí zanikat s každým terénním zásahem, tyto informace musí změnit svůj charakter. Z archeologických nemovitých a movitých nálezů uložených v jejich původním prostředí, tj. v zemi, se musí postupně stát veřejně dostupný zdroj informací o zaniklé archeologické památce. Nejpodstatnější položkou památkového fondu jsou nálezy a situace, které v sobě dosud ukrývá krajina ČR. Krajina představuje (z hlediska oboru archeologie i veřejného zájmu) více či méně nepoškozený tezaurus informací o vývoji životního prostředí našeho území v minulosti a o podobě života jeho obyvatel.

S touto položkou úzce souvisejí podmínky ochrany archeologické části památkového fondu, jeho jasná definice i moderní legislativa.

TERMÍN: 2016–2020.

NÁVRH: Zpracování koncepce pravidel, forem a způsobů uchovávání archeologického památkového fondu (definování památkového fondu pro ÚPD, monitoring, praktickou péči a návaznost na informační systémy NPÚ a vzájemné propojení s dalšími informacemi o památkovém fondu – krajina, nemovité i movité památky.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Nakládání s archeologickými nálezy uloženými v NPÚ.

Nálezy získané z investory hrazené záchrané archeologické činnosti budou po svém vyhodnocení předávány do státem zřizovaných sbírkotvorných institucí. V současné době je značná část tohoto fondu nezpracovaná a není uložena v adekvátních podmínkách. Cílem je vytvořit metodicky jednotně vedený rámec pro dočasné uchování nálezů po dobu technického zpracování v NPÚ a souběžně pokračovat v procesu předávání nálezů sbírkotvorným institucím.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- aktualizace sumarizace archeologických nálezů uložených v současnosti v NPÚ a prosazení pravidel uchování movitého archeologického fondu uloženého v NPÚ po dobu technického zpracování v návaznosti na celkovou koncepci depozitářů NPÚ,
- vyjasnění majetkových vztahů k jednotlivým výzkumům, a to včetně těch, které pocházejí z objektů ve správě NPÚ a které byly získány činností jiných organizací.

TERMÍN: 2016–2020.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Péče o movitý archeologický fond ve správě NPÚ.

Cílem je vytvořit podmínky pro dočasnou, případně trvalou péči o movité archeologické památky po stránce materiální i personální. Dále je nutné vytvořit celorepublikovou strukturu specializovaných archeologických

depozitářů s odpovídajícím zajištěním jejich správy. V případě výzkumné činnosti na objektech ve správě NPÚ se NPÚ stává i jejich správcem ve smyslu sbírkotvorné instituce. Archeologické nálezy tvoří specifický, druhově pestrý a svou povahou choulostivý náleзовý fond. Jejich materiálová různorodost klade zvýšené nároky na znalosti i kapacity personálního zabezpečení péče o tento druh památek a následně uložení ve specializovaných depozitářích. Specifikem archeologických nálezů je jejich stále narůstající objem, úměrně odpovídající objemu terénní výzkumné činnosti. Současný stav péče, evidence a uložení archeologických nálezů v NPÚ v převážné většině nesplňuje kritéria, která jsou na tento druh památek kladena.

NÁVRH: Předpokládá následující kroky:

- uvést do praxe zásady péče a jednotné evidence archeologických movitých nálezů v péči NPÚ,
- dokončit základní síť depozitářů archeologických nálezů na jednotlivých ÚOP; zásadní prioritou je výstavba centrálního depozitu archeologických nálezů pro Čechy.

TERMÍN: 2016–2020; průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET:

- neinvestiční prostředky – bez nároku na státní rozpočet,
- investice cca 20 mil. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	16 000
Rok 2018	2 000
Rok 2019	2 000
Investice celkem	20 000

3.3 SPRÁVA PAMÁTKOVÝCH OBJEKTŮ

Vize a cíle v oblasti správy památkových objektů je potřebné realizovat ve dvou základních rovinách, a to v rovině ideově-koncepční a v oblasti praktické.

V rovině ideově-koncepční stojí NPÚ při správě státních památkových objektů před úkolem, jehož obsah a východiska utvářely v mnoha ohledech převratné vnitrostátní i evropské společensko-politické události v průběhu celého 20. století. K definování

ideových a koncepčních cílů a vizí NPÚ při správě památkových objektů je nutná nová reflexe zmíněných událostí a transformace této reflexe do legitimních, racionálních a udržitelných cílů. V rámci nové koncepce správy památek NPÚ je nutné více než v minulosti podporovat aktivity, které povedou k intenzivnějšímu vnímání památek ve správě NPÚ jako celku, včetně posilování identity NPÚ jako odpovědného správce tohoto souboru.

3.3.1 Ideové cíle a vize NPÚ při správě památkových objektů

Po desetiletích ideové a koncepční diskontinuity a po období restrukturalizace a stabilizace v letech 1989–2015 je potřebné v rámci NPÚ nastavit řídicí procesy tak, aby odpovídaly stavu naší demokratické společnosti, kterou při správě památkových objektů reprezentuje NPÚ, hlásící se plně k morálním, právním a ekonomickým závazkům, které stát na sebe vzal jejich etatizací.

CÍL: Více než v předchozím období posilovat celostní vnímání souboru památek NPÚ.

Tvořit a rozvíjet jednotnou obchodní značku (branding) zboží a služeb, nabízených ve spravovaných památkových areálech.

TERMÍN: Postupně v průběhu koncepčního období 2016–2021.

Nároky na státní rozpočet: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Z hlediska veřejného zájmu v oblasti kulturního dědictví a v návaznosti na výše uvedené vědecké zhodnocení nastolit nově otázku kvalitativního dotváření správa-

ného souboru památek formou případných nových akvizic, nebo naopak divestic.

Soubor památek ve správě NPÚ se formoval po dobu téměř jednoho století a jsou v něm zastoupeny objekty různého druhu a různých kvalit. Jedním z cílů NPÚ je převzetí do správy z památkového hlediska hodnotově významných památkově chráněných objektů na území hl. m. Prahy za účelem prezentace významného kulturního dědictví veřejnosti. Takovým příkladem je např. areál pražské Invalidovny.

TERMÍN: Postupně v průběhu koncepčního období 2016–2021. Případně akvizice na území hl. m. Prahy v roce 2017.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Finanční náročnost uvažovaných akvizic, respektive divestic, může být stanovena teprve po jejich předběžném definování. V případě pražské Invalidovny by předpokládaný dopad na státní rozpočet ve vazbě na převzetí objektu činil 5,00 až 7,16 mil. Kč ročních nákladů v závislosti na časových možnostech zpřístupnění objektu návštěvnícké veřejnosti, a tedy

schopnosti generovat vlastní výnosy. Po realizaci obnovy objektu by se předpokládání nároky na státní rozpočet mohly pohybovat na úrovni cca 2,00 mil. Kč. Předpokládání náklady vlastní realizace obnovy jsou kalkulovány ve výši 846,828 mil. vč. 21% DPH. **Tento potenciální dopad na státní rozpočet není zahrnut do závěrečné sumarizace.**

CÍL: Usilovat prostřednictvím zřizovatele o posílení stability a udržitelnosti souboru památek NPÚ formou legislativního opatření (zákona).

3.3.2 Ochrana památkových objektů ve správě NPÚ – PZTS, EPS, kamerové systémy, požární ochrana objektů vč. příslušných taktických nebo prověřovacích cvičení

CÍL: Mechanické zábranné systémy na objektech, strážní služba (mříže, ploty, ohradní zdi atp.).

Zajištění areálů památkových objektů proti vnikání neoprávněných osob, zabezpečení strážní služby na všech objektech s mobilními fondy a tam, kde je to vzhledem k bezpečnosti objektu relevantní.

NÁVRH: Provést analýzu nutných rozpočtových a personálních nákladů s vazbou na rozpočet. Stanovit priority a harmonogram postupného plnění úkolu dle jednotlivých ÚPS.

TERMÍN: 2017: analýza nutných výdajů, harmonogram prací dle ÚPS, 2017: zapracování do rozpočtu, formulace požadavků na personální posílení PO, případně na nákup strážní služby.

NÁKLADY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele. Personální požadavky vzejdou z analýzy.

Tímto opatřením by stát z důvodu existence výjimečných a nespochybnitelných kulturně-historických hodnot a za účelem naplňování specifického veřejného zájmu explicitně deklaroval nezcizitelnost a nedělitelnost souboru památek ve správě NPÚ.

TERMÍN: Postupně v průběhu koncepčního období 2016–2021.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: PZTS, EPS, kamerové systémy.

Vyhodnotit funkčnost stávajících zařízení a nedostatek pokrytí všech nově vzniklých expozic. Sjednotit praxi napojování na pultry centrální ochrany (nutná projednání s PČR a HZS). Optimalizovat stávající podmínky provozu a dostát zákonným povinnostem při ochraně svěšeného majetku a národního kulturního dědictví.

NÁVRH: Provést analýzu všech v současnosti používaných systémů – vyhodnocení funkčnosti a nutných modernizací, definovat nutné nové instalace systémů v nově zpřístupněných částech areálů. Stanovit potřebné počty zabezpečujícího personálu.

TERMÍN: 2018–2019: analýza stávajícího stavu a definice potřebných modernizovaných a nových instalací. Definovat vůči zřizovateli nutné požadavky na personál obsluhy.

NÁKLADY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Analýzy a formulace požadavků bez nároku na zvý-

šení příspěvku zřizovatele. Následné pořizovací náklady v řádech milionů korun – upřesnění je možné až na základě analýz.

CÍL: Požární ochrana objektů vč. taktických nebo prověřovacích cvičení.

Na základě v roce 2013 dokončené Analýzy požárního nebezpečí co možná nejvíce eliminovat riziko požárů na památkových objektech.

NÁVRH: Ve spolupráci bezpečnostního ředitele NPÚ a sekce SPO vytvořit harmonogram

postupné eliminace kritických rizik požárního nebezpečí dle rozpočtových možností.

TERMÍN: 2017 – stanovení harmonogramu prací; 2020 – eliminace kritických rizik.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET:

Investice 200 000 tis. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	0
Rok 2018	60 000
Rok 2019	70 000
Rok 2020	70 000
Investice celkem	200 000

3.3.3 Péče o památkové objekty ve správě NPÚ

CÍL: Využit operačních programů a Finančního mechanismu EHP a Norska k obnově památkových objektů ve správě NPÚ

S ohledem na omezené národní zdroje financování obnovy kulturních památek ve správě NPÚ je žádoucí zvýšení podílu financování obnovy rovněž z mimorozpočtových zdrojů, zvláště pak ze zdrojů evropského financování (strukturálních fondů – ESIF) v novém programovém období. Cílem je proto zajištění participace v maximální možné míře na Integrovaném regionálním operačním programu (IROP), ale též na Operačním programu životní prostředí (OPŽP) a dále rovněž na prostředcích finančního mechanismu EHP/Norsko.

NÁVRH: Zpracovat a podat kvalitně zpracované projektové žádosti na obnovu vybraných památkových objektů ve správě NPÚ a využít příznivých podmínek stávajícího programového období pro zajištění obnovy spravovaného konvolutu památkových objektů prostřednictvím maximálního počtu podaných projektů.

TERMÍN: 2016–2020, resp. 2023 pro zajištění předprojektové a projektové přípravy včetně následné vlastní realizace obnovy v případech získání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Nároky na státní rozpočet: Provozní prostředky na krytí personálních a věcných nákladů pro zajištění udržitelnosti provozu nově vzniklých kapacit. NPÚ má vytipovány projekty k čerpání ze strukturálních fondů a Finančního mechanismu EHP/Norsko. Dosud bylo podáno v rámci IROP 6 projektů za NPÚ v celkové předpokládané alokaci 613 000 tis. Kč. Aktuálně je připravováno dalších 9 projektů plus 2 v rámci ITI IROP v předpokládané alokaci cca 1 500 000 tis. Kč. Další případné projekty budou připravovány v návaznosti na úspěšnost již připravovaných žádostí. Náklady udržitelnosti projektů lze v průměru odhadovat ve výši 3–4 % z celkové finanční alokace na projekt, tj. za předpokladu realizace všech v současné době zamýšlených projektů ve výši cca 63 000 až 84 000 tis. Kč.

Potenciální dopad na státní rozpočet není zahrnut do závěrečné sumarizace. 15% spolupodíl ČR všech v současné době připravovaných projektů představuje cca 317 mil. Kč nerovnoměrně rozložených v období 2017–2023. Roční náklady udržitelnosti všech v současné době zamýšlených projektů by se mohly pohybovat v hodnotách 63 až 84 mil. Kč v cenách roku 2016.

CÍL: Plány pravidelné a cyklické údržby areálů památkově chráněných objektů.

Na každém ze zpřístupněných památkových objektů ve správě NPÚ stanovit Plán pravidelné a cyklické údržby areálů, které bude možné po řádném projednání s příslušnými ÚOP a krajskými úřady/magistráty použít jako základ pro vydávání závazných stanovisek popisujících a definujících pro každý jednotlivý objekt podobu drobné pravidelné údržby areálu.

NÁVRH: V rámci tzv. Pasportů objektů navrhnout a s příslušnými ÚOP v rámci jednání Interních rad ÚPS dojednat pravidelné a cyklické údržby areálů. Takto vzniklé materiály konzultovat a s Krajskými úřady/magistráty.

TERMÍN: Za stávajících personálních podmínek lze řádně projednat cca 10–12 objektů ročně. Tedy do 2020 je reálné stanovit Plány pravidelné a cyklické údržby pro cca polovinu objektů ve správě NPÚ.

3.3.4 Péče o mobiliární fondy ve správě NPÚ

Zajištění řádného uložení mobiliárních fondů v moderních centrálních depozitářích na vybraných objektech.

CÍL: Depozitáře, mobiliáře, stanovení centrálních uzlových a lokálních depozitářů na objektech. Konzervátorské dílny jako nástroj péče o mobiliární fondy.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Plány středně- a dlouhodobé obnovy, údržby a prezentace areálů.

Pro každý ze zpřístupněných památkových objektů ve správě NPÚ formulovat oficiální plán středně- a dlouhodobé údržby ve shodě s principy příkladné památkové obnovy při dodržení zásad dobrého hospodáře.

NÁVRH: Na základě dat shromážděných v tzv. Pasportech památkových objektů určit a s příslušnými ÚOP projednat chronologicky závazný výčet prací (obnov, rekonstrukcí, restaurování apod.) ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. Zohlednit nejen památkovou a uměleckou hodnotu, ale i míru poškození/ohrožení, chronologickou návaznost, péči dobrého hospodáře a v neposlední řadě i případný potenciál výnosů z dokončených realizací. Pro plánované práce zajišťovat průběžně projektovou dokumentaci.

TERMÍN: Průběžně. Stejně jako u stanovení plánů pravidelné a cyklické údržby je v období 2015–2020 reálné zpracovat cca 50–60 objektů.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

Na základě doposud provedené práce příslušné komise dále zlepšovat stav uložení kulturního mobiliáře a praktické péče o něj tak, aby NPÚ dostal povinnosti řádného hospodáře při péči o svěřený majetek.

NÁVRH: Aktualizovat koncepci depozitářů a na jejím základě projektově připravit de-

finované centrální depozitáře pro každou jednotlivou ÚPS. Připravit vedle centrálních depozitářů projekty na stavební a klimatické úpravy stávajících lokálních depozitářů na vybraných PO jako součást uceleného systému úložné kapacity pro všechny spravovaný kulturní mobiliář. Současně připravit koncepci centrálních konzervátorských dílen v jednotlivých ÚPS tak, aby byly schopny zajistit běžnou konzervátorskou péči o mobiliární fondy ve správě NPÚ.

TERMÍN: 2017 – aktualizovat koncepci depozitářů a zpracovat koncepci konzervátor-

3.3.5 Zvyšování kvalifikace zaměstnanců správ památkových objektů

CÍL: Pokračovat a dále rozšiřovat odbornost zaměstnanců pracujících s kulturním majetkem a pečujících o něj.

Pokračovat v úsilí o navrácení jednotlivých kmenových fondů KM do autentického prostředí. Posílit možnosti restaurování.

NÁVRH: Udržet a rozšířit pravidelná školení o ošetření, konzervaci a uložení mobiliáře pro veškerý zainteresovaný personál. Věnovat se jak pravidelným školením základní péče o KM, tak specializovaným otázkám. Pokračovat ve scelování kulturního mobiliáře na objektech ve správě NPÚ. V plánech nových instalací dodržovat zásadu co nej-

ských dílen v NPÚ jako nástroje pro řádnou péči o mobiliární fondy; 2018 – zahájení projektové přípravy centrálních depozitářů. Do roku 2020 realizovat alespoň jeden z projektů.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Investice 2 000 tis. Kč (vybavení Kutná Hora / Hlouška).

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	1 000
Rok 2018	1 000
Investice celkem	2 000

vyšší míry autenticity – v ideálním případě „vracení KM na své místo“. Ve spolupráci s dalšími příspěvkovými organizacemi MK navázat spolupráci při evidenci a metodickém vedení uložení speciálních fondů (knihy, hudební nástroje, zbraně atd.). Převzít základní metodické pokyny pro uložení a základní péči. Apelovat na zásadní posílení fondů k restaurování KM.

Termíny: Průběžně. V roce 2016 zahájit jednání s Národním muzeem (otázky knihovních a dalších specializovaných fondů).

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.3.6 Služby průvodců a prezentace návštěvnických okruhů, rozšiřování návštěvnického potenciálu jednotlivých objektů, posílení a zkvalitnění návštěvnické infrastruktury

CÍL: Zkvalitnit stávající průvodcovskou činnost a způsob prezentace památkových objektů návštěvníkům.

NÁVRH: Důsledným uplatňováním moderních metod průvodcovské činnosti a pravidelným proškolením stálých průvodců

a dalších pracovníků návštěvnických provozů zajistit postupné zlepšení a metodické sjednocování tohoto segmentu služeb. Průběžné zkvalitňování služeb na památkových objektech vede ke zvyšování nároků ze strany návštěvníků. S ohledem na dosažení evropských standardů prezentace památkového objektu je dlouhodobě neudržitelné zajišťovat tuto hlavní činnost brigádníky zaměstnanými na dohody. Na každém památkovém objektu musí vzniknout místa stálých původců (jejich počet se bude odvíjet od analýzy návštěvnosti) jejichž pracovní náplní bude opravdu provádět a svým příkladem stimulovat úroveň průvodců brigádníků. Po-

kusit se zlepšit mzdové podmínky průvodců a vytvořit pro ně alespoň minimální motivační nástroje. Zajišťovat možnost návštěvy foniatrické poradny, pořádat kursy hlasové výchovy a rétoriky.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Školení a metodické vedení bez nároků na státní rozpočet, mzdové prostředky na cca 60 tabulkových míst stálých průvodců v PT 6, to představuje celkové finanční mzdové nároky ve výši 16 092 tis. Kč ročně, z toho platy 11 808 tis. Kč a 4 284 tis. Kč zákonných odvodů.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	60,0	6	16 400	11 808
Zákonné odvody				4 284
Mzdové náklady celkem				16 092
Rok 2018				
P. p. z.	60,0	6	16 400	11 808
Zákonné odvody				4 284
Mzdové náklady celkem				16 092
Rok 2019				
P. p. z.	60,0	6	16 400	11 808
Zákonné odvody				4 284
Mzdové náklady celkem				16 092
Rok 2020				
P. p. z.	60,0	6	16 400	11 808
Zákonné odvody				4 284
Mzdové náklady celkem				16 092
Celkové náklady 2017–2020				
úvazek	60,0			
Náklady na platy				47 232
Zákonné odvody				17 136
Mzdové náklady celkem				64 368

CÍL: Rozšiřování návštěvnického potenciálu jednotlivých objektů.

Rozšířit nabídku zpřístupnění památkových areálů, jejich expozic či sezónních výstav, zajištění kvalitních doprovodných služeb pro návštěvníky tak, aby ještě výrazněji podporovaly cestovní ruch v regionech a zvýšenými výnosy mohly napomoci své údržbě a obnově.

NÁVRH: Vytipovat objekty s potenciálem celoročního provozu, předem kalkulovat oblast nákladovosti a výnosovosti takového provozu, do finančního hodnocení promítnout i kalkulaci eliminace nežádoucích vlivů zimních provozů, především s důrazem na sledování klimatu. Před potřebnými investicemi vedoucími k zajištění zimních provozů analyzovat potenciální zájem veřejnosti, intenzivně se zaměřit na centrální (tedy z generálního ředitelství vedoucí) propagaci vybraných objektů a spolupracovat se subjekty turistického provozu, pro něž by vznikaly konkrétní smluvně ošetřené prohlídkové produkty, speciální balíčky služeb, poskytované však pouze s garancí objemového plnění ze strany těchto subjektů. V rámci běžně přístupných památkových objektů definovat tzv. „návštěvnické špičky“, vhodnými doprovodnými programy motivovat k návštěvě v okrajových nevytížených

měsících, zajišťovat i další doprovodné služby vycházející z potenciálu památkového objektu a z analýzy potřeb návštěvníků (výtvárné dílny, dětské koutky). Stanovení osobitých, z potenciálu objektu vzešlých témat edukačních aktivit dětských návštěvníků.

TERMÍN: Analýzy 2016–2017, ostatní průběžně dle rozpočtových možností.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele za předpokladu překlápění zvýšených vlastních výnosů do mezd.

CÍL: Udržet a dále rozvíjet projekt Klíč k památkám.

NÁVRH: V rámci sekce SPO GnŘ vytvořit pracovní pozici zajišťující součinnost se smluvními partnery k podpoře, rozvoji a údržbě webové aplikace, vstupenkového a rezervačního systému a věrnostního programu Klíč k památkám.

TERMÍN: Termín průběžně do roku 2020.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Mzdové náklady na pracovní místo v PT 12 v celkovém objemu 437 tis. Kč ročně, z toho platy 321 tis. Kč, 116 tis. Kč zákonné odvody a věcné náklady na údržbu a rozvoj systémů cca 3 750 tis. Kč ročně.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Provozní náklady				3 750
Rok 2018				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Provozní náklady				3 750

Rok 2019				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Provozní náklady				3 750
Rok 2020				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Provozní náklady v tis. Kč				3 750
Celkové náklady 2017–2020				
Úvazek	1,0			
Náklady na platy				1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749
Provozní náklady celkem				15 000

CÍL: Posílení a zkvalitnění návštěvnické infrastruktury.

Zajistit návštěvníkům SPO podmínky srovnatelné s ostatními významnými státem provozovanými památkovými objekty v Evropě.

NÁVRH: Zpracovat koncepci rozvoje návštěvnických center SPO v NPÚ, dobudování jejich sítě a zázemí pro další služby, opravy přístupových komunikací, parkovišť a informačních systémů, postupné sjednocování grafické podoby veškerých návštěvnických výstupů (grafický manuál NPÚ). Zpracování jednotné standardní obsahové struktury vnitřního informačního systému, posouzení jeho specifického výtvarného zpracování

TERMÍN:

2017 – vypracování Koncepce návštěvnických center SPO v NPÚ, zpracování grafického manuálu NPÚ,

2018 – realizace osmi návštěvnických center (v každé ÚPS dvě),

2019 – realizace osmi návštěvnických center (v každé ÚPS dvě),

2020 – realizace osmi návštěvnických center (v každé ÚPS dvě),

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Rozvoj jiné činnosti na SPO v zájmu zvýšení kvality služeb pro návštěvníky.

NÁVRH: Jasně vymezit, definovat a metodicky ošetřit provoz tzv. jiné činnosti v rámci správy SPO tak, aby byla přínosem pro rozšíření služeb návštěvníkům, ale nedostávala se do kolize s činnostmi hlavními, které má NPÚ definovány ve svém statutu. Stanovit jasná pravidla a jednotné principy pro krátkodobý i dlouhodobý pronájem v hlavní činnosti, který s jinou činností přímo souvisí a může být kolizní s jinými úkoly v hlavní činnosti, např. uzavírání PO během filmování.

Metodické sjednocení aplikace tzv. jiné činnosti na ÚPS a SPO v konkrétních odvětvích:

- prodej zboží,
- poskytování služeb souvisejících s pronájemem prostor a pozemků,
- hostinská a ubytovací činnost,

- pořádání kulturních a společenských akcí.

TERMÍN: Sezóna 2018.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Prezentace SPO – založení sjednocených řad publikací prezentujících SPO ve správě NPÚ.

Navrhnout další druhy suvenýrů k využití doposud opomíjeného potenciálu NPÚ v oblasti merchandisingu.

NÁVRH: Vybudováním ucelených a graficky sjednocených řad prezentačních publikací (popřípadě dalšího propagačního zboží) využít odborný potenciál instituce, zužítkovat

celostátní rozsáhlou sítí prodejných míst na objektech a podpořit propagaci objektů „sběratelským“ charakterem nabízeného zboží.

Definovat tři základní řady prodejných publikací – základní brožurka, rozšířený průvodce, reprezentativní publikace – podávající informace o zpřístupněném památkovém objektu. Zajistit síťovou distribuci na více objektech (regionálně, slohově, prostřednictvím bývalých vlastníků) a v součinnosti s e-shopem a podporou na sociálních sítích využít tradičního sběratelského zájmu k propagaci méně známých objektů ve správě NPÚ.

TERMÍN: Průběžně, dle rozpočtových možností.

NÁROKY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.3.7 Správa a administrace památkových objektů, stabilizace správ jednotlivých SPO a ÚPS

CÍL: Personálně stabilizovat jednotlivé správy SPO tak, aby byly schopny řádně vykonávat veškeré svěřené pravomoci a úkoly s péčí dobrého hospodáře.

NÁVRH: Analyzovat základní činnosti prováděné na SPO a personální zastoupení jednotlivých SPO; v návaznosti na výsledky analýzy optimalizovat personální obsazení nejvíce vytižených objektů a soubor servisních služeb a z nich vyplývající funkce na jednotlivých ÚPS; stanovit jednotný systém řízení a výkonu činností na všech ÚPS.

TERMÍN: 2017 – analýza personálního zastoupení jednotlivých SPO v NPÚ.

Nároky na státní rozpočet: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele; požadavky na personální posílení vzejdou z analýzy.

CÍL: Analyzovat a stanovit mandatorní výdaje k základní údržbě a zajištění návštěvnického provozu každého zpřístupněného památkového objektu tak, aby bylo možné vyčíslit potřebná posílení rozpočtu a navýšit počty zaměstnanců.

NÁVRH: Na základě vyhodnocení údajů z tzv. pasportů objektů vyhodnotit nutné množství činností, nákladů a personálního zabezpečení pro zajištění základní obnovy a údržby areálu, návštěvnického provozu a průběžné obnovy infrastruktury (návštěvnická zázemí, inženýrské sítě, HW informačních technologií a další). Získané údaje použít jako argumentaci pro postupná posílení objektů a jejich správ jak v oblasti rozpočtové, tak personální.

TERMÍN: 2017 analýzy, 2018 formulace argumentačně podepřených požadavků.

NÁKLADY NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.4 VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Vědeckovýzkumné činnosti jsou úzce provázány se všemi odbornými činnostmi NPÚ a vyžadují úzkou spolupráci mezi sekci památkové péče a sekci správ památkových objektů, případně se zřizovatelem či jinými odbornými institucemi. Aby byly přínosné pro organizaci jako takovou a oborově pro památkovou péči, musí být propojeny s aktivitami odborné organizace státní památkové péče a citlivě reagovat na prioritní potřeby organizace i oboru. K tomu je ne-

zbytné na základě analýzy stávajícího stavu vědy a výzkumu, v návaznosti na existující Koncepti VaV v NPÚ, vytyčit a formulovat hlavní vědeckovýzkumné potřeby památkové péče. Efektivita základního i aplikovaného výzkumu v NPÚ je podmíněna vytvořením funkčního organizačního a personálního modelu, zajišťujícího vědeckovýzkumné aktivity napříč všemi pracovišti a postupným vytvářením a naplňováním široké oborové informační základny pro potřeby odborné a laické veřejnosti.

3.4.1 Administrace vědeckovýzkumné činnosti

CÍL: Personální posílení referátu vědeckého tajemníka k lepšímu zajištění vědeckovýzkumné agendy.

NÁVRH: Personální a kompetenční posílení referátu vědeckého tajemníka umožňující zabezpečit koncepční činnosti jako jsou hodnocení vědeckovýzkumného potenciálu NPÚ, sledování dlouhodobých cílů, hodnocení, prezentace a uplatňování výsledků, budování vědeckovýzkumného potenciálu, vyhledávání nových možností financování výzkumných úkolů (soutěže, granty), funkce evaluační

komise atd. Vyřešení odpovědnosti a kompetence za vědeckovýzkumné činnosti v jednotlivých pracovištích. Upravit organizační řád NPÚ tak, aby se vědeckovýzkumné úkony (průzkumy, výzkumy) uplatňovaly povinně podle předem stanovených pravidel.

TERMÍN: 2016 – jmenování komise a personální posílení; 2017 – úprava vnitřních norem.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: 1 systemizované místo v PT 12, nárok na státní rozpočet ve výši 437 tis. Kč ročně, z toho na platy 321 tis. Kč a 116 tis. Kč zákonné odvody.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Rok 2018				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Rok 2019				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437

Rok 2020				
P. p. z.	1,0	12	26 730	321
Zákonné odvody				116
Mzdové náklady celkem				437
Celkové náklady 2017–2020				
Úvazek	1,0			
Náklady na platy				1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749

CÍL: Analýza výsledků z dosavadní výzkumné činnosti, aktualizace výzkumných cílů, definování výzkumu s přesahem do obou základních činností NPÚ, nastavení spolupráce při jejich plnění.

NÁVRH: Zpracovat potřebné analýzy témat VaV s jasně formulovanými prioritami organizace, zpracovat analýzu výsledků v porovnání s cíli, strukturovaný seznam publi-

kačních výstupů s rozdělením k jednotlivým tematickým okruhům, projektům a autorům. Projednání jednotlivých cílů, které vyžadují spolupráci mezi sekcemi, případně se zřizovatelem či jinými odbornými institucemi, a vypracování návrhů postupů řešení.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.4.2 Vědeckovýzkumný potenciál NPÚ

CÍL: Revize vědeckovýzkumného potenciálu NPÚ a aktualizace interního předpisu pro řízení pracovníků podílejících se na vědecké a výzkumné činnosti včetně standardizovaných ustanovení v popisech práce.

NÁVRH: Aktualizace a zdokonalení systému evidence vědeckovýzkumného potenciálu NPÚ v personální oblasti a aktualizace stávající Směrnice pro vědeckovýzkumnou činnost v NPÚ.

TERMÍN: 2017.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Stabilizace a rozvoj stavu zaměstnanců, podílejících se na vědeckovýzkumné činnosti.

Ustavení profesionálních odborných týmů ve vazbě na priority vědeckovýzkumné činnosti NPÚ, které budou dlouhodobě, podle schváleného věcného a časového plánu, plnit stanovené vědecké a výzkumné úkoly.

NÁVRH: Vyhodnocení potřeb, strategie stabilizace a rozvoje výzkumných týmů, která dlouhodobě zajistí vyváženost v zastoupení humanitních, přírodovědných a technických oborů. Přijímání odborných pracovníků podle jejich předpokladů k provádění vědeckovýzkumné činnosti.

TERMÍN: 2018.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

Oproti předchozímu období, zaměřenému – v návaznosti na zásadní reorganizaci NPÚ a s ohledem na celkovou značnou technologickou zastaralost používaných odborných informačních systémů – na extenzivní a kvantitativní rozvoj dané oblasti bude v následujícím období kladen důraz především na zvyšování kvality poskytovaných služeb a jejich optimalizaci jak z hlediska procesního, tak i ekonomického. Tato optimalizace bude probíhat jak na interní úrovni, tj. v oblasti služeb informačních systémů poskytovaných pracovníkům NPÚ pro výkon jejich činností, tak i externí, tj. v oblasti služeb poskytovaných ostatním orgánům veřejné správy a obecně veřejnosti.

NPÚ přitom musí být schopen vyrovnat se se stále větším tlakem, který je na něj jakožto na celostátní organizaci památkové péče s výkonem působnosti v oblasti veřejné správy vytvářen. Znamená to schopnost efektivního sdílení dat, ale i tvorby vlastních nástrojů pro jejich zpracování a evidenci, s ostatními odbornými organizacemi (především v rámci realizace projektů výzkumu a vývoje), schopnost automatizované výměny dat s ostatními orgány veřejné správy (MK ČR, ČÚZK, kraje, ORP, obce apod.), schopnost plnit povinnosti dané národní i mezinárodní (EU) legislativou (provázání se základními registry veřejné správy, Národním digitálním archivem, harmonizace a poskytování dat v souladu se směnicí INSPIRE, ekonomické a statistické výkaznictví, zajištění kybernetické bezpečnosti provozovaných informačních systémů apod.), schopnost technicky i provozně zajistit obrovský nárůst objemu zpracovávaných dat a jejich dlouhodobé a bezpečné uložení a zároveň i jejich ope-

rativní dostupnost a tím i efektivní využitelnost. Velkou výzvou je také aktuální velmi rychlý rozvoj v oblasti informačních technologií (např. masivní nasazování mobilních technologií) či obecný trend digitalizace původních analogových předmětů či pořízování vysoce přesných a datově náročných digitálních dat (3D modely, virtuální technologie apod.). To vše při konstantním nebo spíše snižujícím se provozním rozpočtu, kdy je stále více potřebných finančních prostředků nutno získávat z administrativně vysoce náročných mimorozpočtových zdrojů (výzkum a vývoj, fondy EU), které navíc většinou kryjí pouze vstupní investiční náklady, nikoliv následný provoz a udržitelnost výstupů. S výše uvedeným také rapidně stoupají nároky na kvalifikaci pracovníků NPÚ, ať už z pohledu vlastního užívání jednotlivých informačních systémů, jejich administrace a správy, nebo z pohledu organizačně-právního (projektové řízení, administrace veřejných zakázek, znalosti národních i mezinárodních standardů apod.), což je v rozporu s jejich poměrně nízkým mzdovým ohodnocením.

V odborné oblasti bude hlavní důraz kladen na další rozvoj Integrovaného informačního systému památkové péče, a to především v návaznosti na výstupy projektu Památkový katalog. Je nutno zajistit, aby dosažené výstupy projektu, tj. jednotlivé navzájem provázané odborné informační systémy pro evidenci jednotlivých částí památkového fondu, byly jednotně a efektivně využívány jak pro pokud možno veškeré interní potřeby NPÚ (tj. statutární, vědeckovýzkumné i další činnosti), tak i pro obecně externí poskytování informací, dat a služeb NPÚ. V současné době zde totiž stále přetrvávají

tendence vytvářet si pro potřebu jednotlivých pracovišť či projektů vlastní, oddělené či jednoúčelové evidence nebo aplikace, což v důsledku vede k jejich neefektivnímu vyu-

žití a k nárůstu provozních výdajů i kapacit potřebných na jejich správu či zpřístupnění ostatním uživatelům, a negativně tak ovlivňuje i celkový vnější obraz NPÚ.

3.5.1 Informační systémy pro řízení a efektivní interní komunikaci —

CÍL: Elektronizace interních řídicích a schvalovacích agend.

Dokončit elektronizaci interních řídicích a schvalovacích procesů, minimalizovat oběh papírových dokumentů a metodicky sjednotit související postupy v rámci celého NPÚ.

NÁVRH: Bude provedena analýza agend a procesů, které bude efektivní ještě elektronizovat (evidence smluv, oběh a schvalování dokladů apod.), a navrženy vhodné nástroje (stávající, příp. nové IS) pro realizaci elektronizace, na centrální, příp. decentralizované úrovni.

TERMÍN: 2016 – analýza; 2017–2018 – realizace.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Optimalizace stávajících informačních systémů v oblasti ekonomiky a řízení.

Měla by proběhnout s cílem zefektivnění jejich užívání a poskytování relevantních a aktuálních manažerských výstupů pro všechny úrovně řízení NPÚ.

NÁVRH: Bude provedena analýza využívání stávajících IS pro ekonomiku a řízení (účetní systém, personální systém, workflow, el. spisová služba) s cílem optimalizovat využití jednotlivých funkcionalit a vzájemnou integraci systémů, umožnit operativní a snadno

dostupné generování aktuálních manažerských a statistických výstupů pro všechny úrovně řízení NPÚ, příp. i pro integraci na externí systémy (výkaznictví pro MK apod.).

TERMÍN: 2016–2017 analýza; 2017–2019 realizace.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Rozvoj intranetu jakožto jednotného nástroje pro efektivní vnitřní komunikaci.

Zavést nový jednotný Intranet NPÚ jakožto prostředí pro efektivní sdílení informací pro všechny pracovníky.

NÁVRH: V návaznosti na pořízení technologie a vstupní zprovoznění základní struktury nového Intranetu NPÚ v rámci projektu Památkový katalog bude zajištěn jeho další rozvoj a průběžná redakce obsahu prostřednictvím definovaných editorů na jednotlivých pracovištích s cílem vytvořit jednotný nástroj pro sdílení aktuálních informací a přístup k interním dokumentům a službám pro všechny pracovníky NPÚ, včetně vytvoření prostoru pro komunikaci a sdílení dat v rámci definovaných skupin uživatelů (týmové prostory).

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.5.2 Odborné informační systémy a prezentace dat

CÍL: Rozvoj Integrovaného informačního systému památkové péče.

Zajistit rozvoj a efektivní využívání všech částí IISPP v návaznosti na výstupy projektu Památkový katalog.

NÁVRH: V souladu s potřebami NPÚ bude zajištěn rozvoj jednotlivých systémů v rámci IISPP – aplikace Památkový katalog jakožto základního systému pro evidenci památkového fondu a potenciálu, Geografického informačního systému pro správu prostorových dat, systému pro správu digitální dokumentace (MIS), systému pro správu odborných číselníků a thesaurů (Codebook), systému pro správu odborných a historických knihoven a dokumentačních fondů (Tritius), systému pro evidenci mobiliárních fondů (CastIS) a informačního systému o archeologických datech (ISAD), dále prohlubována vzájemná integrace těchto systémů a metodicky řízeno jejich efektivní využívání na všech pracovištích NPÚ včetně využití mobilních technologií a mobilních aplikací při práci s památkovým fondem v terénu.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Optimalizace poskytování dat a služeb organizacím veřejné správy a prezentace dat z odborných informačních systémů směrem k veřejnosti.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Zákonné odvody				233
Mzdové náklady celkem				874

Rozšířit a zkvalitnit služby v oblasti poskytování odborných informací a dat organizacím veřejné správy i veřejnosti.

NÁVRH:

- (a) zavést možnost úplného elektronického podání pro občany ve vztahu k ÚSKP,
- (b) automatizovat předávání dat o památkové ochraně do Katastru nemovitostí,
- (c) zavést poskytování dat v režimu „open data“ včetně definice licenční politiky pro poskytování odborných dat,
- (d) realizovat webovou prezentaci mobiliárních fondů,
- (e) implementovat Geoinfostrategii a harmonizovat prostorová data z oblasti památkové péče v souladu s normou INSPIRE.

TERMÍN: 2017 příprava projektů IROP; 2018–2020 realizace.

NÁROKY NA ROZPOČET: Investice 25 mil. personální posílení o 2 odborné IT pracovníky na GnŘ od 2017.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	830
Rok 2018	7 000
Rok 2019	8 000
Rok 2020	9 170
Investice celkem	25 000

2018				
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Zákonné odvody				233
Mzdové náklady celkem				874
2019				
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Zákonné odvody				233
Mzdové náklady celkem				874
2020				
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Zákonné odvody				233
Mzdové náklady celkem				874
Celkové náklady 2017–2020				
Úvazek	2,0			
Náklady na platy				2 566
Zákonné odvody				931
Mzdové náklady celkem				3 497

CÍL: Návrh a implementace IS pro evidenci archeologických zásahů.

V souladu s návrhem nového památkového zákona (v případě jeho schválení) implementovat a zajistit provoz IS pro evidenci archeologických zásahů.

NÁVRH: Na základě požadavků definovaných v novém památkovém zákoně bude zpracová-

ván návrh a zajištěna implementace nového IS pro evidenci archeologických zásahů.

TERMÍN: 2016–2018.

NÁROKY NA ROZPOČET: Investice cca 20 mil. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	8 000
Rok 2018	12 000
Investice celkem	20 000

3.5.3 Bezpečná IT infrastruktura NPÚ

CÍL: Sjednocení IT infrastruktury jednotlivých pracovišť NPÚ.

Zavedení standardu vybavení pro jednotlivé pracovní pozice a pravidelná obměna HW a SW.

NÁVRH: Bude provedena analýza stávajícího technického vybavení na jednotlivých pracovištích a zpracován návrh na sjednocení

a optimalizaci infrastruktury lokálních sítí jednotlivých pracovišť (servery, úložiště, síťové prvky apod.) a zavedení typizovaných konfigurací HW a SW vybavení pracovníků na jednotlivých pracovních pozicích; na základě tohoto návrhu bude zaveden systém pravidelné obnovy HW a SW na všech pracovištích, ve vazbě na centrální nákup těchto komodit a dlouhodobé plánování rozpočtu.

TERMÍN: Analýza a návrh na období 2016–2017, realizace obnovy průběžně.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Zajištění dlouhodobého uložení a správy dat v návaznosti na projekty digitalizace a obecný nárůst objemu dat.

NÁVRH: Bude zpracován návrh na vybudování bezpečného a jednotného úložiště digitálních a digitalizovaných dokumentů v oblasti evidence památek, s napojením na jednotlivé agendy a provozní systémy NPÚ a Národní digitální archiv, a zajištěna realizace.

TERMÍN: Návrh 2016–2017, realizace 2017–2019.

NÁROKY NA ROZPOČET: Investice cca 25 mil. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	9 000
Rok 2018	8 000
Rok 2019	8 000
Investice celkem	25 000

CÍL: Realizace opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti.

NÁVRH: Bude provedena analýza dopadů zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, na informační systémy NPÚ, a realizována požadovaná opatření.

TERMÍN: 2016–2017.

NÁROKY NA ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.6 VZDĚLÁVÁNÍ

NPÚ nechce být v očích veřejnosti vnímán pouze jako tradiční vykonavatel „památkové administrativy“. Je zřejmé, že vzdělávací aktivity NPÚ s časem a získanými zkušenostmi nabývají na šíři i důrazu a že tato instituce aktivně naplňuje svoji významnou společenskou roli: výchovu a vzdělání v oblasti památek. Tím také zároveň hledá a nalézá nový vztah k veřejnosti, k zájemcům o památky a historii i ke všem ostatním „uživatelům“ kulturních památek. Konstruktivním dialo-

gem mezi památkáři a veřejností je budován bytostný vztah k památkám, bez kterého vlastně ani jejich smysluplná ochrana není možná. Aby tedy došlo k naplnění tohoto poslání NPÚ, je nutné aktivněji a efektivněji využívat atraktivitu autentického prostředí památek a památkový fond nejen pro školní výuku a volnočasové aktivity, ale také ve prospěch celoživotního učení. Vzdělávání v režii NPÚ je třeba koncipovat ve vzájemné provázanosti třemi základními směry: památkáři, zájemci o památky a vlastníci památek.

3.6.1 Celoživotní vzdělávání v oboru památkové péče dovnitř NPÚ —

CÍL: Zpracovat komplexní a důkladnou analýzu stávajícího stavu všech vzdělávacích aktivit v rámci NPÚ.

Zjištění všech potřeb oblasti vzdělávání jako zásadní podklad pro vytvoření a nastavení systému vzdělávání NPÚ směrem dovnitř i ven.

NÁVRH: Detailně analyzovat vzdělávací potenciál nejenom NPÚ jako celku, ale i úrovně ÚOP či ÚPS, a navrhnout možnosti dalšího rozvoje. S ohledem na specifický charakter oboru památkové péče je zapotřebí prostřednictvím interních vzdělávacích programů doplňovat humanitní složky vzdělanostního profilu původně technicky orientovaných odborných pracovníků a naopak technické vzdělanostní zázemí u těch humanitně zaměřených.

Na základě komplexní analýzy vytvořit a připravit podmínky pro plnění střednědobé a krátkodobé strategie vzdělávání NPÚ do úrovně ÚOP a ÚPS s ohledem na dostup-

ný památkový fond, personální kapacity a vzdělávací potřeby cílových skupin.

Podat žádost o grant na MPSV do OPZ (PO 4 – Efektivní státní správa) ve výši do 50 mil. Kč, pomocí kterého by bylo možné systém povinného vzdělávání pracovníků NPÚ nastavit a financovat.

TERMÍN: 2017 – analýza vzdělávacího potenciálu NPÚ; 2017 – návrh rozvoje vzdělávacích aktivit NPÚ; 2017 – podání grantu na MPSV.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Nastavit systém oborového vnitřního vzdělávání zaměstnanců NPÚ navazující na systém odborných atestací (kariérní řád).

NÁVRH: Vyvolání vnitřního dialogu v rámci obou sekcí NPÚ, na základě kterého vznikne analýza potřeb vzdělávání pracovníků instituce. Stanovit úroveň a rozsah povinného vzdělávání zaměstnanců NPÚ, nastavit sys-

tém odborných atestací (kariérní řád instituce), který bude korespondovat s nutností dalšího vzdělávání během celého profesního života. Všechny kurzy akreditovat na MŠMT.

Z centra GnŘ organizovat praktické semináře pro zaměstnance památkových objektů realizované postupně v jednotlivých regionech na větších památkových objektech, jejichž výstupem by byla nejen větší informovanost, ale především osvojení praktických dovedností nutných ke kvalitnímu zajištění jednotlivých profesí (průvodci, správci depozitářů, zahradníci, údržbáři, uklízečky). Kurzy pro vedoucí pracovníky v oblasti managementu, pro ekonomické úseky a personální agendy. Systém kurzů pro práci s výpočetní technikou a specializovanými programy (např. pro práci s PD). Semináře k legislativě, vzdělávání k administraci projektů – pro hlavní řešitele a řešitele.

Zásadním předpokladem pro splnění tohoto cíle je zajištění 18 regionálních koordinátorů vzdělávacích činností (14 ÚOP a 4 ÚPS) + 2 pracovníků pro odbor vzdělávání a edukace, který k 1. 1. 2017 vznikne ve struktuře GnŘ a který se bude transformovat z metodického centra pro vzdělávání NPÚ, ÚOP v Telči. Odbor vzdělávání a edukace GnŘ bude dané činnosti metodicky koordinovat – ve spolupráci s ÚOP a ÚPS a dalšími zainteresovanými subjekty (např. školami, zájmovými organizacemi, dobrovolníky), bude vytvářet a zajišťovat komplexní nabídku odborně garantovaných edukačních aktivit v histo-

rickém prostředí, jež vyhovuje vzdělávacím potřebám různých cílových skupin i různým typům celoživotního učení.

Dalším důležitým předpokladem je hledání vícezdrojového financování v novém plánovacím období, zejména ESF.

TERMÍN: 2017 – stanovení úrovně a rozsahu povinného celoživotního vzdělávání zaměstnanců NPÚ, ostatní průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

CÍL: Zavedení systému interního vzdělávání v oblasti ICT.

NÁVRH: Budou realizovány školicí a výcvikové programy zaměřené na využití moderních technologií a nástrojů v oblasti evidence památkového fondu a poskytování souvisejících služeb veřejnosti a dalším subjektům veřejné správy, včetně využívání nástrojů eGovernmentu (ISZR, ISDS, CzechPoint, úplné elektronické podání apod.) a naplnění standardů kybernetické bezpečnosti.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROKY NA ROZPOČET: Služby cca 4 mil. Kč.

Plán čerpání investic	v tis. Kč
Rok 2017	1 000
Rok 2018	1 000
Rok 2019	1 000
Rok 2020	1 000
Služby celkem	4 000

jících regionálních edukačních center NPÚ pod koordinací odboru vzdělávání a edukace GnŘ.

NÁVRH: Pokračovat v aktivitách zaměřených na formální vzdělávání, které nastavil projekt NAKI Edukace. Zapojit regiony, které dosud edukační aktivity tohoto typu neuplatňovaly a zřídit edukační centra v každém kraji. Tento model vyžaduje dostatečné personální krytí v podobě – zřízení systému 18 regionálních edukačních pracovníků (14 ÚOP a 4 ÚPS) + 2 pracovníci odboru vzdělávání a edukace GnŘ.

Rozvíjet možnosti spolupráce zejména s učiteli na všech úrovních škol formou workshopů, akreditovaných seminářů, e-learningu, metodického a výukového materiálu. Tento model by měl umožnit využívat památkový fond pro atraktivnější formu výuky v autenticky dochovaném prostředí památkových objektů. Vytvořit nabídku specializovaných tematických exkurzí a stáží pro studenty vysokých škol příbuzných oborů (dějiny umění, architektura apod.).

Pokračovat v kurzech řemeslné obnovy s cílem získání certifikátu pro absolventy, platného při výběrových řízeních na zakázky památkové obnovy. Vytvářet nabídku programů cílených na rodiny s dětmi a na dětské návštěvníky památek, dále zaměřených

na zájemce o památky formou přednášek, besed, workshopů a tematických vycházek (rozvoj a podpora komunitního života). Vytvářet programy pro seniory.

Koncipovat obsah vzdělávacího programu zaměřeného na úředníky odborů památkové péče a stavebních úřadů obcí s rozšířenou působností, magistrátů a krajských úřadů – viz oborové vzdělávání výše.

Podat žádost o grant na MŠMT do výzvy na neformální vzdělávání ve výši do 50 mil. Kč, který by umožnil nastavit základní strukturu kontinuální nabídky pro základní a střední školy pro výuku humanitních i přírodovědných oborů v autentických prostorách památkových objektů.

TERMÍN: 2017 – podání grantu na MŠMT 2017–2020; průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Pro zajištění personálních kapacit v územních pracovištích v počtu 18 úvazků v PT 11 a dva úvazky pro odbor vzdělávání a edukace GnŘ v PT 12, celkem 8 133 tis. Kč ročně, v tom platy 5 968 tis. Kč a 2 165 zákonné odvody, a dále cca 3 750 tis. Kč ročně na věcné náklady (pomůcky, vzdělávací programy apod.).

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	18,0	11	24 660	5 327
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Náklady na platy				5 968
Zákonné odvody				2 165
Mzdové náklady celkem				8 133
Provozní náklady				3 750
Rok 2018				
P. p. z.	18,0	11	24 660	5 327
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Náklady na platy				5 968
Zákonné odvody				2 165
Mzdové náklady celkem				8 133
Provozní náklady				3 750

3.6.2 Rozvoj edukačních aktivit NPÚ směrem k veřejnosti

CÍL: Vytvořit systém koncepčního zpřístupnění státního památkového fondu pro celoživotní učení v návaznosti na činnost stávo-

Rok 2019				
P. p. z.	18,0	11	24 660	5 327
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Náklady na platy				5 968
Zákonné odvody				2 165
Mzdové náklady celkem				8 133
Provozní náklady				3 750
Rok 2020				
P. p. z.	18,0	11	24 660	5 327
P. p. z.	2,0	12	26 730	642
Náklady na platy				5 968
Zákonné odvody				2 165
Mzdové náklady celkem				8 133
Provozní náklady				3 750
Celkové náklady 2017–2020				
Úvazek	20,0			
Náklady na platy				23 872
Zákonné odvody				8 661
Mzdové náklady celkem				32 533
Provozní náklady				15 000

3.7 KOMUNIKACE

Pro snadnější prosazování svých cílů v oblasti památkové péče i pro své fungování potřebuje Národní památkový ústav podporu veřejnosti. Podstatná je jak prezentace odborných poznatků (odborná veřejnost), tak jejich popularizace (zaujatá laická veřejnost), ale i propagace památkových hodnot České republiky (návštěvníci památek i občanští aktivisté). Fakt, že je NPÚ z podstaty konzervativní institucí, by se měl primárně odrážet ve vysoké kvalitě odborných výstupů (publikace, přednášky) a dodržování

formálních náležitostí (vysoká kvalita redakční práce jak v publikacích, tak na webu či v tiskových zprávách), ovšem v kombinaci se současnou podobou těchto výstupů (aktuální grafický design). Po období budování v předchozím období by mělo následovat upevňování a další profesionalizace týmu věnujícího se komunikaci, rozvoj spolupráce s partnery a další práce budování značky NPÚ jakožto jedinečné a nezastupitelné instituce jak v oblasti památkové péče, tak správy památkových objektů.

3.7.1 Odborná komunikace

CÍL: Nastavení standardu obsahové a formální kvality (grafika, redakce, tisk) odborné komunikace.

NÁVRH: Zvýšení kvality odborných oborových časopisů vydávaných NPÚ, rozvoj speciální části webu určené k publikování odborných textů, organizování přednášek. V oblasti ediční činnosti stanovení základních formátů publikací (řad

NPÚ a základních závazných pravidel pro publikace vydávané NPÚ. Návrh na pořádání každoroční oborové konference památkové péče, kterou pořádá NPÚ, jasná prezentace uvnitř oboru, jehož je NPÚ odborným garantem.

TERMÍN: Průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

3.7.2 Institucionální komunikace

CÍL: Upřít pozornost na NPÚ, prezentovat instituci a její činnost a spolupráci mezi jednotlivými částmi NPÚ (péče o svěřené hodnoty, prezentace NPÚ jako správce objektů, na kterých vykonává praktickou památkovou péči), upevnit pozici NPÚ.

NÁVRH: Rozvoj vizuálního stylu NPÚ. Nastavit pravidla budování obrazu instituce závazná pro všechna pracoviště NPÚ, důsledné viditelné prezentování instituce (název, logo,

slovní uvedení), rozvíjet „příběhy“ NPÚ: jeho minulost, východiska, zásadní úvahy, které je třeba převyprávět a prezentovat v celostátním a mezinárodním kontextu. Rozvíjet spolupráci s institucemi jako je CzechTourism, Český rozhlas a Česká televize. Využívat nástroje jako jsou komunikační kampaně, které by představily činnosti a význam NPÚ (PR i placená reklama), web NPÚ a profily na sociálních sítích, s nimiž je třeba pracovat s ohledem na jednotlivé cílové skupiny, jimž slouží. Využít

velkého potenciálu ceny NPÚ Patrimonium pro futuro v oblasti komunikace.

TERMÍN: 2016 – komplexní vizuální styl NPÚ; ostatní průběžně.

3.7.3 Mediální komunikace, media relations

CÍL: Udržet dobré nastavení v oblasti media relations a pro zkvalitňování práce v oblasti media relations, ale i v institucionální a odborné komunikaci disponovat na každém územním pracovišti minimálně jedním úvazkem ve výši 1,0 v 11. platové třídě.

NÁVRH: Vytvořit mediální koncepci. Pokračovat v metodickém řízení, pracovat s plánem témat na daný rok (získání většího předstihu), upevnit nároky na kvalitu vydávaných tiskových zpráv a na práci s adresáři médií. V návaznosti na připravovaný nový web stanovit podobu publikovaných zpráv a kvalitu fotografií. Informovat o úspěšných akcích a v sekci PP informovat o nově prohlášených památkách – důvody a hodnoty, vzorové ob-

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

novy, Patrimonium pro futuro apod. Nastavit pravidla pro krizovou komunikaci a proškolení v tomto smyslu pracovníky. Vyřešit otázku vícejazyčnosti vybraných tiskových zpráv a jejich distribuci mimo ČR. Rozvíjet individuální práci s novináři s cílem získat větší prostor pro oblast památkové péče (obhájba oboru).

TERMÍN: 2017 – vytvoření Mediální koncepce, ostatní průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Mzdové náklady na vrácení celých úvazků do ÚOP – celkem 4 úvazky v PT 12 v objemu 1 749 tis. Kč, v tom platy 1 283 tis. Kč a 465 tis. Kč zákonné odvody.

Rok 2017	úvazek	PT (st. 12)	měsíčně v Kč	ročně v tis. Kč
P. p. z.	4,0	12	26 730	1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749
Rok 2018				
P. p. z.	4,0	12	26 730	1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749
Rok 2019				
P. p. z.	4,0	12	26 730	1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749
Rok 2020				
P. p. z.	4,0	12	26 730	1 283
Zákonné odvody				465
Mzdové náklady celkem				1 749

Celkové náklady 2017–2020	
Úvazek	4,0
Náklady na platy	5 132
Zákonné odvody	1 862
Mzdové náklady celkem	6 994

3.7.4 Marketing a cestovní ruch

CÍL: Rozvoj oblasti marketingu v NPÚ.

Myšleno jak ve vztahu k instituci, tak k cestovnímu ruchu; prezentovat NPÚ jakožto správce objektů naplňujícího vzorové podmínky památkové péče.

NÁVRH: Vytvořit marketingovou koncepci, definovat potřeby instituce a sekce PP a potřeby sekce SPO vedoucí k naplnění naplánovaných výnosů. Součástí koncepce by mělo být nastavení a stanovení úkolů a kompetencí na úrovni centrální, na úrov-

ni administrativních center ÚPS a na úrovni jednotlivých objektů. Analyzovat uživatele (i potenciální) služeb a produktů NPÚ. Na úrovni generálního ředitelství spolupracovat s cestovními kancelářemi, tour operátory a nabízet vlastní produkty jednotlivých tras.

TERMÍN: 2018 – Marketingová koncepce, ostatní průběžně.

NÁROK NA STÁTNÍ ROZPOČET: Bez nároku na zvýšení příspěvku zřizovatele.

4.1

LEGISLATIVNÍ A NELEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ, KTERÁ IMPLEMENTACE KONCEPČNÍCH CÍLŮ VYŽADUJE

Naplnování žádného z navrhovaných koncepčních cílů není bezprostředně závislé na potřebě legislativních změn.

4.2

CELKOVÁ KVANTIFIKACE NÁROKŮ NA FINANČNÍ ZDROJE

U některých navrhovaných koncepčních cílů se finanční nároky omezí na mzdové prostředky na zajištění nových kapacit k naplnění výše uvedených celkových opatření a na investice do obnov, informačních systémů (HW a SW) a technického zabezpečení pracovišť. Přehled předpokládaných finančních nároků na státní rozpočet dokládá níže uvedená tabulka.

Uvedené investiční náklady jsou souhrnem výše zmíněných nákladů na jednotlivé dílčí projekty s rozložením na konkrétní kroky řešení, a to především na zajištění koncepčních kroků v oblasti IISPP a správy PO. V ostatních oblastech jsou náklady na realizaci plánovaných změn přiměřeně stávajícímu rozpočtu organizace. Nedojde-li ke snížení příspěvku na provoz ze strany zřizovatele, je NPÚ schopen se s koncepčními návrhy vypořádat v rámci vlastního rozpočtu. Výjimku tvoří nezbytné personální zajištění pro naplnění cíle 3.3.3 Průzkumy a poznání památkového fondu, 3.3.9 Památkově chráněná území, 3.3.10 Archeologický památkový fond, 3.4.7 Služby průvodců a prezentace návštěvnických okruhů a 3.7.2 Rozvoj edukačních aktivit NPÚ směrem k veřejnosti. Provozní náklady na zajištění IISPP představují souhrn nezbytných nákladů na zajištění technické podpory, údržby a provozu jednotlivých částí systému.

Předpokládané investiční a neinvestiční náklady (v tis. Kč) k naplnění cílů koncepce, nárokováné nad rámec příspěvku na provoz

Rok	Investiční náklady v tis. Kč	Neinvestiční náklady v tis. Kč	
		Mzdové náklady	Věcné náklady
2017	90 830	41 384	7 000
2018	83 800	41 384	9 000
2019	58 000	41 384	9 000
2020	64 170	41 384	9 000
Celkem	296 800	165 536	34 000

Uvedené hodnoty představují aproximační odhad, který bude upřesněn na základě zpracování podrobné dokumentace. Nárokování nových personálních kapacit je nezbytné v kontextu plánovaného přenesení kompetencí v oblasti archeologické památkové péče dle nové legislativy v oblasti památkové péče a s ohledem na posílení zákonem stanovených činností, které jsou v rámci společnosti zajišťovány výlučně NPÚ – operativní dokumentace, evidence a průzkum památkového fondu, odborná garance k šířeji definovaným chráněným památkovým územím.

4.3 CELOSTÁTNÍ A REGIONÁLNÍ ROZMĚR KONCEPCE

Navrhovaná opatření, definovaná koncepty, se dotýkají kvality péče o památkový fond i hodnoty ukryté v krajině na celém území ČR. Regionální pracoviště se spolupodílejí na tvorbě a prosazování společných východisek a metodických standardů v regionech. Výsledky vědecké činnosti odborníků v řadách NPÚ jsou mimořádným zdrojem nových pramenů pro poznání nejen památkového fondu celé ČR, ale i našich dějin obecně.

Společenská situace, priority společnosti i technické a technologické prostředí a prostředky, ovlivňující památkovou péči, vytvářejí trvalý tlak na sjednocování odborné praxe. Metodická a koordinační role generálního ředitelství NPÚ je zde nenahraditelná. Celorepublikový dosah má nepochybně důraz na dostupnost archivních dokumentů o památkovém fondu. NPÚ spravuje a naplňuje rozsáhlé informační systémy památkové péče, a to jednotně pro území celé ČR. Rozvoj elektronických informačních systémů, který je koordinován centrálně, jednoznačně směřuje do veřejného komunikačního prostoru a má ambici být základním informačním zdrojem o památkovém fondu ČR, a to včetně své části věnované mobiliárním fondům ve správě NPÚ. Jedním z jeho základních prvků je Památkový katalog. Uživatelé těchto systémů a v nich evidovaných informací o památkovém fondu jsou kromě interních pracovníků NPÚ i různé centrální instituce, výkonné orgány a organizace veřejné správy, obce, vlastníci památkově chráněných věcí, badatelé a celá široká veřejnost. Vybrané údaje jsou též publikovány na evropském portálu Europeana. Základním cílem koncepce v dané oblasti je zajistit provoz a další rozvoj těchto systémů v souladu s obecnými trendy vývoje ICT, národ-

ními i evropskými strategiemi a standardy, a rozšiřovat a zkvalitňovat služby, které tyto systémy jednotlivým uživatelům poskytují, bez ohledu na to, odkud k nim přistupují.

Zpřístupněné památkové objekty ve správě NPÚ jsou rozloženy po celém území ČR a jsou zastoupeny v každém kraji, včetně hlavního města Prahy. V zásadě se tak jedná o jednu z nejhustších celostátních sítí jednotné správy zařízení, kterou má Ministerstvo kultury ČR ve své gesci k dispozici. Více než stovka zpřístupněných památkových objektů ve správě NPÚ reprezentuje cca 40 % celkové nabídky tohoto segmentu cestovního ruchu v ČR. Naprostá většina památkových objektů ve správě NPÚ je prohlášena národní kulturní památkou a mezi nimi se dokonce nachází čtyři areály zapsané na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Tyto objekty tak zcela přirozeně hrají v regionech zásadní roli hned v několika dimenzích. V naprosté většině jsou objekty ve správě NPÚ v regionech těmi nejatraktivnějšími turistickými cíli; kulturní a společenské akce pořádané na těchto objektech jsou již tradičně nejen součástí, ale dokonce neodmyslitelnou částí kulturního a společenského života příslušné obce a mnohdy i celého regionu; způsoby ochrany, péče, průzkumu a propagace, které na státních památkových objektech ve správě NPÚ užívá, se stávají etalonem nejen pro provoz dalších zpřístupněných památkových objektů v regionu, ale také pro péči o další objekty v regionu prohlášené za kulturní, popřípadě národní kulturní památky.

Posláním NPÚ je mimo jiné podporovat odbornou i laickou veřejnost, děti i dospělé, aby si osvojovali znalosti, dovednosti, hodnoty a postoje, jež přispívají k ochraně dě-

dictví minulosti, k hlubšímu vnímání národní a kulturní identity a k udržitelnosti péče o kulturní dědictví v ČR.

Výchova a vzdělávání, zvláště působí-li v oblasti postojů, jsou proto z hlediska udržitelnosti společenské hodnoty kulturního dědictví stejně důležité jako fyzická a legislativní ochrana nebo dotační politika.

Propagace péče o památky je silným nástrojem státu jak v oblasti generování příjmů (domácí i zahraniční cestovní ruch, multi-

plikační efekty a další ekonomické dopady), tak v oblasti budování národní identity a vztahu ke svěřeným hodnotám ze strany veřejnosti. Památky jsou součástí dějin, historie národa, identity obyvatel státu a součástí jejich sebeurčení. Národní památkový ústav již z podstaty naplňuje veřejný zájem, pro jehož ochranu byl zřízen.

V Praze dne 31. 12. 2015

Koncepce působení Národního památkového ústavu na léta 2016–2021
ANALÝZA, CÍLE, IMPLEMENTACE

Národní památkový ústav
www.npu.cz

Vydal Národní památkový ústav
Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1

Redakce: Mgr. Stanislava Kučová
Grafická úprava a sazba: Mgr. Barbora Augustová, www.virtualworld.cz
Tisk: Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., Husova 1881, 580 01 Havlíčkův Brod

Praha 2016
Neprodejné

ISBN 978-80-7480-010-8

Obálka: Kuks po obnově (Ladislav Renner)

str. 2–3: Zámek Bečov nad Teplou (Lenka Svášková)

str. 8: Zahrady v Kroměříži (Petr Hudec)

str. 24: Hrad Zvíkov (Libor Sváček)

str. 48: Hrad Házmburk (Roman Kursá)

str. 90: Český Krumlov (Ladislav Renner)

*Další fotografie: archiv NPÚ,
fotografie na obálce, str. 24, 31 a 90 byly získány z fotobanky České centrály cestovního ruchu,
fotografie v obsahu: L. Mrázek, fotografie na str. 29: L. Sváček, mcumedia.cz.*

